



Nord-Aurdal kommune

Årsmelding 2009

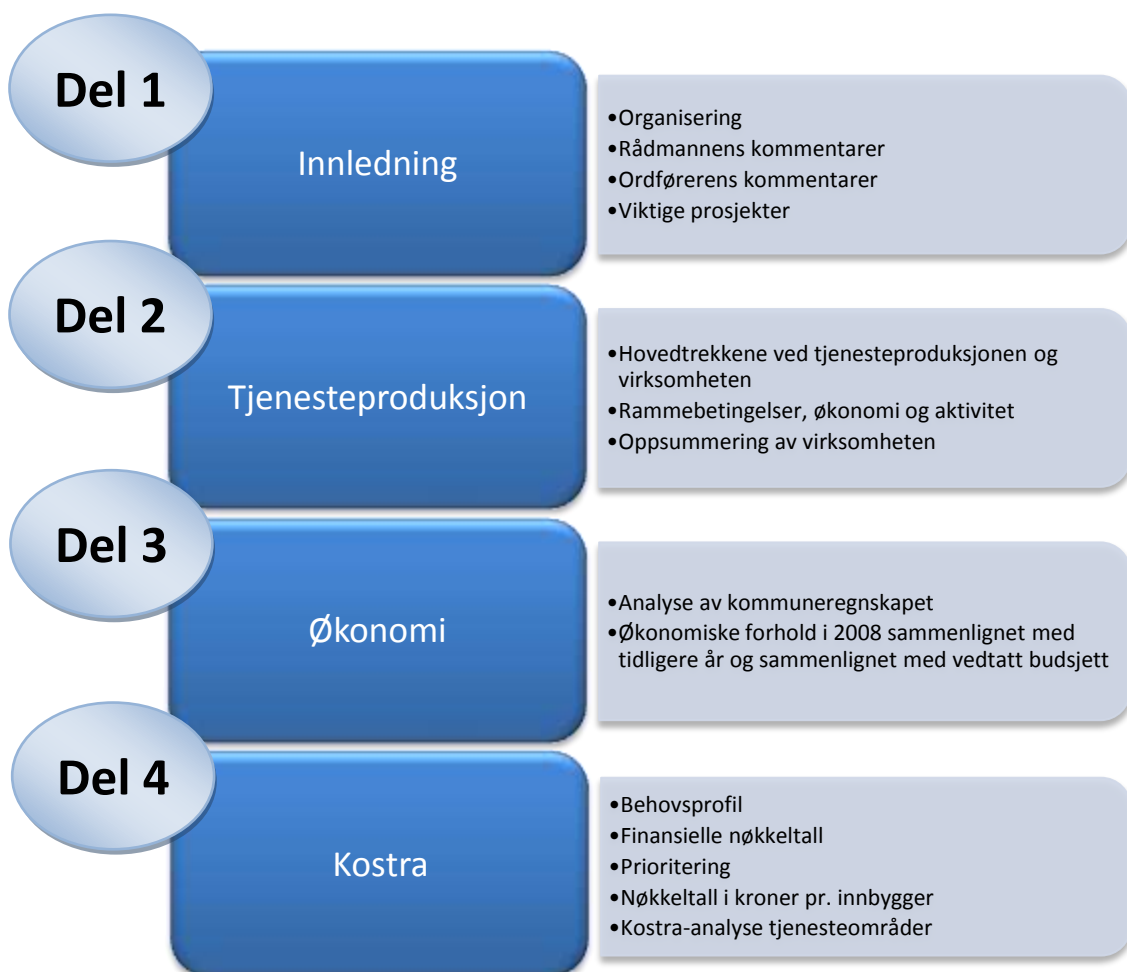
Årsmelding 2009 for Nord-Aurdal kommune

Årsmeldingen gir en beskrivelse av hva Nord-Aurdal kommune produserte av tjenester i 2009 og gir sammen med regnskapet det hele og fulle bildet av den kommunale virksomheten i 2009.

Årsmeldingen er et viktig informasjonsdokument for:

- Politikere
- Innbyggere
- Ansatte
- Næringsliv
- Hytteeiere

Årsmeldingen består av:



Innholdsfortegnelse

Del 1: Innledning	5
Organisasjonskart.....	5
Antall representanter i kommunestyret	6
Rådmann Svanhild Mosebakken sine kommentarer	6
Del 2: Tjenesteproduksjonen og virksomheten i 2009	8
Bemanningssituasjonen i 2009	8
Likestillingsredegjørelse – 2009	10
Rammeområde 12 - politisk ledelse.....	13
Rammeområde 13 - Regionale samarbeidstiltak	14
Rammeområde 15 – Administrativ ledelse og fellesfunksjoner	15
Rammeområde 20 – Undervisning.....	18
Rammeområde 30 - Barnehage	21
Rammeområde 45 – Pleie- og omsorgstjenesten.....	23
Rammeområde 46 – Prosjekt helse og omsorg	25
Rammeområde 51 - Familiens hus/NAV kommune.....	26
Rammeområde 53 – Kvalifisering	29
Rammeområde 56 – Helsetjenester	31
Rammeområde 60 – Kultur og service	33
Rammeområde 65 – Teknisk drift / Eiendom	35
Bruk av midler fra tiltakspakka.....	38
Rammeområde 68 - Areal og Næring	39
Del 3: Økonomi.....	41
Kommuneregnskapet - generelt	41
Driftsregnskapet	42
Investeringsregnskapet	43
Balansen	44
Sentrale resultatmål i driftsregnskapet.....	46
Driftsinntekter	48
Driftsutgifter	50
Finanstransaksjoner	52
Lån - utvikling	54
Budsjettavvik fellesområdet.....	54
Spesielt om skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd:	57

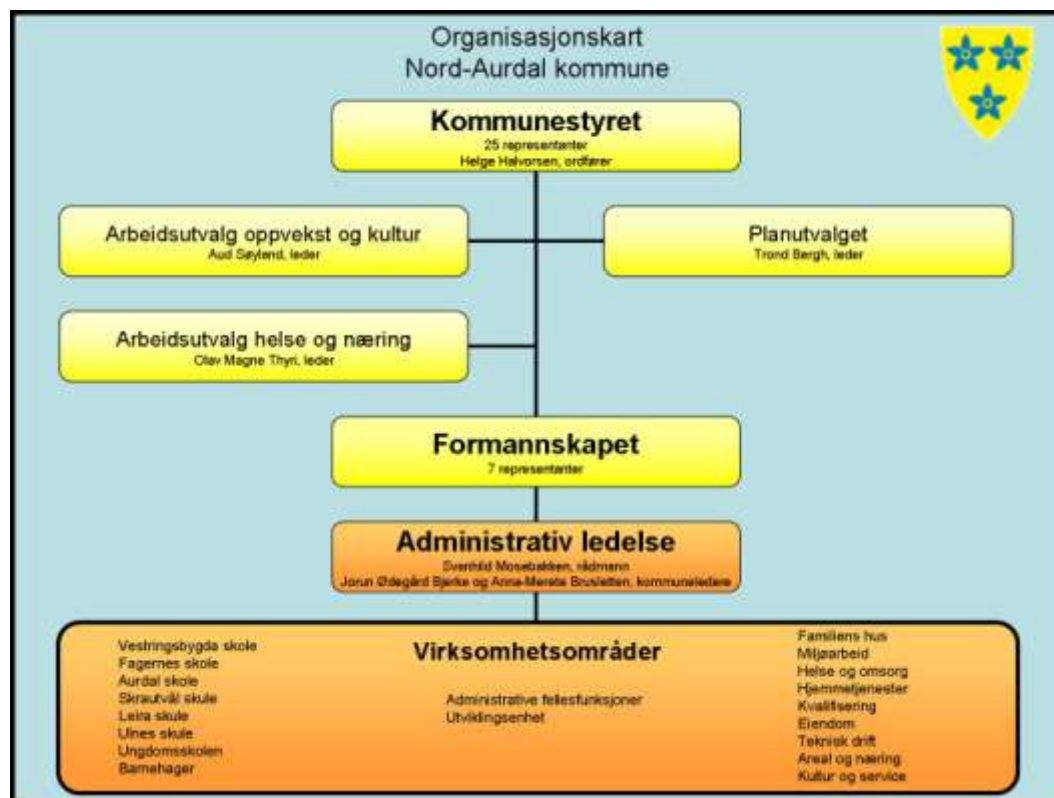
Budsjettavvik virksomhetsområdet	58
Arbeidskapital og likviditet	61
Endring arbeidskapital	61
Likviditet	61
Egenkapital	61
Investeringsregnskapet	62
Vurdering av den økonomiske situasjonen	62
Del 4: KOmune-STat-Rapportering (KOSTRA)	63
Tjenesteproduksjon	71
Undervisning:	71
Barnehage:	73
Pleie/omsorgstjenester:	74
Institusjon:	75
Hjemmetjenester:	76
Sosialtjenester:	78
Barnevern:	79
Helsetjenester:	81
Introduksjonsstønad:	82
Voksenopplæring:	82
Kultur:	83
Vann:	85
Avløp:	86
Samferdsel:	87
Eiendomsforvaltning:	87
Brann- og ulykkesvern:	90

Del 1

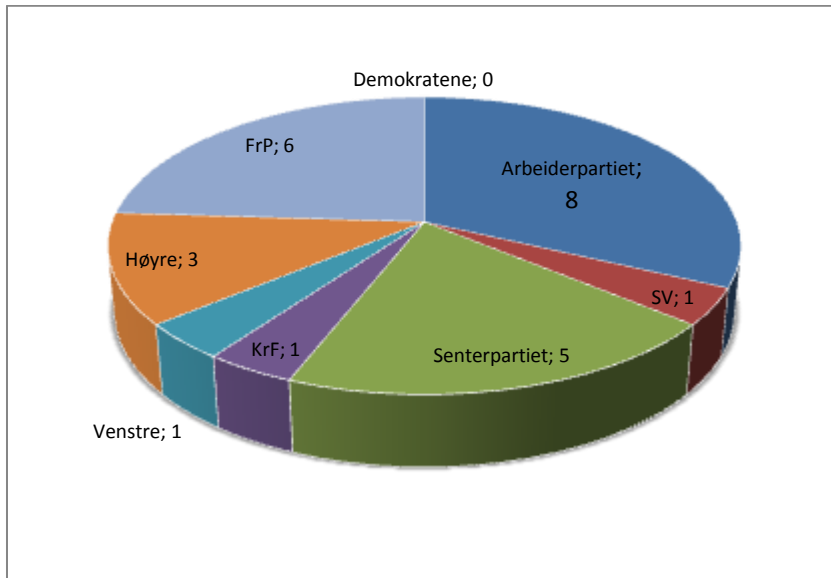
Del 1: Innledning

Organisasjonskart

Etter valget 2007, og til og med 31.12.09 har den politiske og administrative organisering i Nord-Aurdal kommune sett slik ut:



Antall representanter i kommunestyret



Rådmann Svanhild Mosebakken sine kommentarer

Vi har lagt bak oss et år med mye aktivitet, mange spennende prosesser og prosjekter. Sluttrapport fra omstillingsprosjektet "Nord-Aurdal kommune inn i framtida" ble lagt frem for politisk behandling desember 2008. Prosjektet har lagt et godt grunnlag for videre omstilling og effektivisering av Nord-Aurdal kommune.

I prosjektet "Nord-Aurdal inn i framtida" framkommer det at kommunen over tid vil få innsparinger ved samordning av tjenester. Resultatet av omstillingene viste seg ikke å komme tidsnok slik at det ble nødvendig å gjennomføre ytterligere nedskjæringer. Et resultat av denne prosessen er en reduksjon på 20,1 årsverk med helårsvirkning fra 2010. Det har ikke vært nødvendig å si opp noen medarbeidere. En så stor reduksjon har sine konsekvenser, men nivået på tjenestene er fortsatt forsvarlig. Organisatoriske endringer har også betydd et bedre tilbud på flere områder, men det kan ikke underslås at dette har vært en smertefull prosess for mange.

Året 2009 har vært preget av omstrukturering av skolene og barnehagene. Overflytting av 5.-7-trinn fra Skrautvål, Ulnes og Vestringsbygda skoler var et krevende arbeid spesielt med tanke på at vedtaket om overflytting først ble fattet i slutten av mars 2009. Både personalet og ledelsen ved skoler og barnehager utviste stort pågangsmot og tok positivt tak i de utfordringene som en slik rask prosess krevde.

Innen helse-, pleie- og omsorgstjenesten er det også iverksatt større organisatoriske endringer. Miljøarbeidertjenesten ble utskilt som egen virksomhet fra nyttår og hjemmetjenesten ble samlokalisert fra mai. Aurdalsheimen og helseavdelingen ble sammenslått fra nyttår til virksomhet helse og omsorg. 1. september ble tildelingskontoret åpnet med 1,7 årsverk.

Prosjektet helsetun startet med bakgrunn i kommunes behov for nytt sykehjem og oppgradering/utvidelse av legekontorer. Hele utbyggingen er stipulert til 800 mill.

Kommunene i Valdres har i 2009 gjennomført et helseprosjekt for å utrede etablering av felles helse- og omsorgstjenester. Bakgrunnen er ønske om kvalitativt gode helsetjenester for regionens innbyggerne, rasjonell tjenesteyting og tilpasning til samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47 (2008 – 2009)). Det vises til ferdig prosjektrapport som er behandlet i alle 6 kommunestyre i februar/mars 2010. Prosjektet blir videreført i 2010 med 4 delprosjekter og det er søkt flere instanser om midler til arbeidet.

Som en følge av NAV-reformen ble NAV - kontoret åpnet 11. mai 2009.

Kommunen har et netto driftsresultat på 13,5 mill, dvs. på 3,3 %. Rådmannen ser nå at barnehagesektoren har hatt et svært stramt budsjett i 2009 og at det derfor er nødvendig å tilføre området en del av overskuddet i 2010.

Når jeg ser tilbake på den innsatsen og stå-på viljen som ledere og medarbeider har vist gjennom hele 2009, er jeg som rådmann svært tilfreds. Vi har en god grunnmur, mye kompetanse og erfaring å bygge videre på. Jeg har stor tro på at vårt omstillingsprosjekt vil gi synlige resultater fremover.

Til slutt vil jeg rette en stor takk alle virksomhetsledere og medarbeidere for innsatsen i 2009. Jeg vil også takke de tillitsvalgte, kommunens folkevalgte og andre samarbeidspartnere for samarbeidet gjennom året.

Nord-Aurdal april 2010

Svanhild Mosebakken
Rådmann



Del 2

Del 2: Tjenesteproduksjonen og virksomheten i 2009

I del 2 har en beskrevet tjenesteproduksjonen i ulike deler av kommunen. Inndelingen følger rammeområdene slik de brukes i bl.a. budsjett- og regnskapsdokumenter.

Bemanningssituasjonen i 2009

Kommunens ansatte er den viktigste ressurs kommunen disponerer for å kunne gi befolkningen de tjenester som er forutsatt i lover, forskrifter og kommunestyrets egne vedtak. Det faktiske antall utførte årsverk det enkelte år bestemmes av de faste stillinger kommunen disponerer og rekrutteringen til ledige slike faste stillinger. Videre bestemmes antall utførte årsverk av fravær fra arbeidet som følge av sykdom og andre grunner, og av i hvilken grad kommunen greier å skaffe vikarer for ansatte som har fravær. Det fysiske og sosiale arbeidsmiljøet har stor betydning for kvalitet og omfang på det arbeidet som blir utført og på de ansattes trivsel i arbeidet.

Som det framgår av diagrammet og tallene nedenfor er det de nærmeste 7-10 år store utfordringer med å rekruttere nye ansatte.

Oversikt over faste stillinger ved utgangen av 2009

Tabellen nedenfor gir en summarisk oversikt over antall faste stillinger i de ulike deler av kommunen ved utgangen av 2008. Antall stillinger er omregnet til hele stillinger. Tilleggsressurser i form av ekstrahjelp, vikarer, personer med omsorgslønn og lignende inngår ikke i tallene.

Oversikt over antall hele stillinger for rammeområdene ved utgangen av 2009

Rammeområder	Antall hele stillinger	Relative tall prosent
12 Politisk ledelse og styringsorganer	2,8	0,5
15 Administrativ ledelse og fellesfunksjoner	34,1	6,3
20 Undervisning	96,8	17,9
30 Barnehager	64,7	12,0
40 Pleie- og omsorg inkl. Aurdalsheimen	175,2	32,4
50 Familietjenesten inkl. PP-tjeneste og NAV	42,1	7,8
53 Aktivitets- og flyktningtjeneste	14,1	2,6
56 Helsetjeneste	25,7	4,8
60 Kultur inkl. servicetorget	16,3	3,0
65 Teknisk drift	56,9	10,5
68 Miljø og næring	11,5	2,1
Sum	540,2	100,0

Det er i alt om lag 720 ansatte i kommunen ved utgangen av 2009. Det er et betydelig antall deltidsansatte i kommunen.

I langt de fleste stillinger har kommunen nå tilsatt personale som fyller kvalifikasjonskrav kommunen har satt ved utlysning av stillingene. Heller ikke i 2009 har en ikke greid å rekruttere personer med godkjent utdanning til ledige faste stillinger for vernepleiere.

Læringer

Nord-Aurdal kommune budsjetterer med 5 plasser for læringer. Vi har ved årsskifte fire læringer, en lærling som institusjonskokk, to læringer som helsefagarbeider og en lærling som barne- og ungdomsarbeider. Den andre lærlingen innen barne- og ungdomsarbeid var ferdig seint høsten 2009.

Opplæring og kurs for kommunens ansatte

Midler til opplæring og kurs er i budsjettet dels fordelt til den enkelte tjenesteenhet og dels samlet i en sentral pott som fordeles av Arbeidsmiljøutvalget. Opplærings- og kursmidler på driftsbudsjettene til tjenesteenhetene nyttes i stor grad til kurs på respektive fagområder der enkeltpersoner deltar.

Tilstedeværelse

Tilstedeværelsen (de som ikke er sjuke), har siden 2003 ligget på gjennomsnittlig ca 90 %. I 2007 ble vi med på prosjektet Kvalitetskommuneprogrammet, sjukefravær. Dette prosjektet ble avsluttet ved årsslutt 2009. Tilstedeværelsen i 2009 var den samme som i 2008, 90,8%, noe som tilsvarer en reduksjon i fraværet på drøye 8%, 2009 jf 2006. For Norge som helhet har tilstedeværelsen gått ned siste år, slik sett har det vært en god utvikling i Nord-Aurdal kommune i 2009.

Sjukefraværet i 2009 tilsvarer i størrelse ca 48 (48/2008) årsverk, og gir fortsatt betydelige utfordringer både med hensyn til å skaffe best mulig kvalifiserte vikarer for de som har fravær, og å bringe fraværet ned.

Vikarsituasjonen

Virksomhetene har fullmakt til å tilsette vikarer når fast ansatte har fravær. Utgifter til lønn til vikarer skal ses i sammenheng med og finansieres av refunderte sykepenges. Det er den enkelte virksomhets ansvar å skaffe vikarer innen sitt område.

Flere av kommunens virksomheter rapporterer om at det ikke lenger er like lett å få tak i kvalifiserte vikarer, men at vikarene gjør en god innsats og bidrar til å opprettholde tjenestetilbudet når virksomheten har fast ansatte med langtidsfravær på grunn av sykdom eller svangerskapspermisjon. Mange vikarer har ofte god praksis fra vedkommende arbeidsområde. Til fagstillinger innen pleie- og omsorgssektoren, greier en ikke å skaffe vikarer med tilsvarende fagutdanning. I praksis vil gjerne andre fast ansatte vikariere i slike stillinger, mens en tar inn vikar uten fagutdanning.

Arbeidet for å øke tilstedeværelsen

Nord-Aurdal kommune inngikk høsten 2002 en avtale om Inkluderende Arbeidsliv. Avtalen som er inngått mellom kommunen og NAV, har bidratt til en systematisering av arbeidet og til større bevissthet om dette blant kommunens virksomhetsledere og tilsatte. Kommunen har som del av arbeidet gitt utvidet adgang til bruk av egenmeldinger, opp til 16 dager sammenhengende, og ellers benyttet adgangen til aktiv sykemelding og andre virkemidler avtalen gir. Virksomhetsledere og attpårigsmedarbeider bruker mye tid på å følge opp og ha kontakt med tilsatte som har fravær som følge av sykdom. Særlig brukes det mye tid på tilrettelegging og bytte av arbeidsområder i fbm utprøving av restarbeidsevne og om andre arbeidsoppgaver kan bedre situasjonen for den som er sjuk.

Det var et mål ved inngåelsen av IA-avtalen mellom de sentrale partene i arbeidslivet, at sykefraværet skulle reduseres med 20 prosent i perioden 2001 – 2005. Dette målet ble ikke nådd verken av Nord-Aurdal kommune eller for Norge i helhet, og sentrale parter inngikk en ny avtale for perioden 2006 -2009, med det samme målet. Målet for kommunen, i fht IA avtalen, er at tilstedeværelsen minst skal være 92,5%.

En har ikke noen statistikk som gir svar på hvor stor del av fraværet som er relatert til arbeidssituasjonen. Tilbakemeldingene er fortsatt at i mange tilfelle er fravær på grunn av sykdom følge av andre forhold enn slike som direkte kan relateres til arbeidet.

Omstillingsprosessen i NAV har også i 2009 medvirket til at virksomhetene og medarbeiderne ikke har fått den oppfølgingen en kunne ønske seg fra NAV som samarbeidspartner. Samarbeidet med Arbeidslivssenteret har imidlertid vært like bra som tidligere. Her er partene i en prosess og vil tidlig i 2010 starte et prosjekt der medarbeidere fra Arbeidslivssenteret vil delta aktivt.

Arbeidet i arbeidsmiljøutvalget og attføringsutvalget

Arbeidsmiljøutvalget, som består av fem representanter fra administrasjonen og fem fra de ansatte, har hatt 3 møter i 2009. Faste saker som behandles/gjennomgås i utvalget er årsmelding for AMU og attføringsutvalg, HMS handlingsplan avtalt med bedriftshelsetjenesten, fordeling av felles opplæringsmidler, tilstedeværelse. I tillegg kommer aktuelle arbeidsmiljørelaterte saker, bla tilsynsbesøk, nye/ending i rutiner med mer.

Attføringsutvalget er et underutvalg av Arbeidsmiljøutvalget. Attføringsutvalget har tre faste medlemmer. De ulike sakene blir behandlet av virksomhetsleder og attføringsmedarbeider (personalmedarbeider) i samarbeid med den som er syk. I tillegg er IA kontakt, NAV og lege de som oftest deltar for å finne mulige løsninger for å bedre situasjonen for enkeltpersoner. Valdres kompetansevekst har også bidratt, gjennom avtale med NAV.

Bedriftshelsetjeneste

Nord-Aurdal kommune er medlem i Hallingdal og Valdres felles bedriftshelsetjeneste (HAVA), der vi har avtale om kjøp av 110 timer pr år. Det utarbeides årlig handlingsplan mellom kommunen og HAVA på bruk av timene. I hht forskrift er det spesielle yrkesgrupper som bedriftshelsetjenesten har et spesielt ansvar for å følge opp i fht påvirkninger i arbeidsmiljøet, støv, kjemikalier, fysisk belastning med mer, men bht benyttes i fht alle medarbeidere der en ser behov.

Arbeidsmiljøet i kommunen

Arbeidsmiljøet avhenger av en rekke faktorer. Viktig for et godt arbeidsmiljø er bl.a. at de ulike virksomhetene har ressurser og mulighet til å løse oppgavene på en god måte, og at det er god kontakt mellom ledelsen innen den enkelte virksomhet og de tilsatte og mellom virksomhetene og kommunens øverste administrative ledelse. Som del av dette er det viktig at tillitsmannsordningen og ordningen med verneombudene fungerer etter hensikten. En del forhold som kan berøre arbeidsmiljøet, som sykefravær og arbeidet for å redusere dette, vikarsituasjonen m.m. er omtalt lenger fram i dette avsnittet.

Se også avsnitt om medarbeiderundersøkelse.

Fysisk arbeidsmiljø

De fleste har et bra fysisk arbeidsmiljø. Arbeid med å vurdere skole og barnehagestruktur pågår, noe som vil kunne få betydning for de av disse stedene som har et lite tilfredsstillende/dårlig fysisk arbeidsmiljø. Aurdalsheimen er ikke tilfredsstillende i fht fysisk arbeidsmiljø. Det blir lagt mest mulig til rette i den utstrekning det fysisk sett er mulig, men bygget er for gammelt til at en kan få gjort vesentlige nødvendige endringer. Ved Teknisk drift, uteseksjonen, oppfyller ikke lokalene generelle krav til HMS (Helse, miljø og sikkerhet) for de ansatte, noe også tilsyn i desember 2007 påviste.

Medarbeiderundersøkelse

Kommunen gjennomførte i mai 2007 for første gang en medarbeiderundersøkelse for alle medarbeidere i kommunen. Denne er siden fulgt opp årlig. Resultatet i Nord-Aurdal kommune, sammenlignet med 105 andre kommuner i Norge som gjennomførte samme undersøkelse, viser at ansatte i Nord-Aurdal kommune er like fornøyd med sitt arbeidsmiljø som gjennomsnittet av kommunene. Vi har en gjennomsnittlig tilfredshet på 4,3 i fht maks score på 6, det samme som tidligere år.

Likestillingsredegjørelse – 2009

Virksomhet som skal utarbeide årsmelding, er etter likestillingslovens § 1a pålagt å redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling. Likestillingsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven forankrer virksomhetenes aktivitets- og rapporteringsplikt. I tillegg til tilstanden om likestilling mellom kjønn blant ansatte, er det fra 2009 plikt til også å rapportere om planlagte og iverksatte tiltak rettet mot kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Mål

Nord-Aurdal kommune har som uuttalt mål at alle grupper arbeidssøkere stiller likt, forutsatt at de oppfyller grunnleggende krav som skikkethet og formell utdanning/realkompetanse. I Lønnspolitiske retningslinjer har vi

bestemmelse om at vi skal vurdere lønn i fht "skjevheter i forhold til andre grupper med tilsvarende arbeidsoppgaver" og i punkt om likestilling: "Kvinner og menn med lik utdanning og sammenlignbart ansvarsområde skal ha samme grunnlønnsplassering i lønn."

Kjønnsbalanse

I Nord-Aurdal kommune er det ved utgangen av året 723 fast ansatte, hvorav 156 menn og 567 kvinner som til sammen utførte 536 årsverk. I 2008 var det til sammenligning 708 fast ansatte, hvorav 164 menn og 544 kvinner som til sammen utførte 540 årsverk.

Gjennomsnittsalderen i 2009 er 49,1 år for menn og 46 år for kvinner og ser ellers slik ut fordelt på kjønn etter aldersgrupper;

Kjønnsbalanse etter alder

	20-29	30-39	40-49	50-59	60-70	Sum
Kvinner	59	126	139	151	92	567
Menn	9	27	48	39	33	156
Sum	68	153	187	190	125	723
%sum kvinner	10,4	22,2	24,5	26,6	16,2	
% sum menn	5,8	17,3	30,8	25,0	21,2	

Kjønnsbalanse på ledernivå og etter utdanning

	2009		% sum av gruppa	
Gruppe	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Rådmannsteam	3		0,5	0,0
Virksomhetsledere	8	11	1,4	7,1
Høgskole 3 år +	104	31	18,3	19,9
Høgskole 3 år	109	33	19,2	21,2
Fagbrev	199	41	35,1	26,3
Ufaglært	144	40	25,4	25,6
	567	156		
	Sum	723		

Kommunens toppledelse består av 3 kvinner. Blant virksomhetsledere er det god likestilling. Når det gjelder øvrige grupper ser en det tradisjonelle dele mellom kvinne- og mannsdominerte yrker. Nord-Aurdal kommune har en utfordring i å rekruttere menn til helse og omsorg, oppvekstsektor, reinhold og til merkantile oppgaver, og kvinner til teknisk sektor.

Når det gjelder menn ser en at de er representert med en større andel i gruppa virksomhetsledere, i fht totalantall menn, enn kvinner er i fht antall kvinner. Når det gjelder utdanningsgruppene, 3 år og 4 år eller mer, er det nesten lik fordeling, mens kvinnene i større grad har fagutdanning. Når det gjelder de ufaglærte er fordelingen lik på kjønnene i fht respektiv gruppe. Årsaken til at kvinnene i større grad enn menn har fagutdanning kommer bla av at de kan kombinere arbeid og skolegang v/OPUS Valdres siden realkompetanse innen fagene omsorg og oppvekst er grunnlag for å avlegge fagprøve når teoretisk kompetanse er gjennomført ved skolen.

Likelønn

Gjennomsnittslønn

Gruppe	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Diff menns favør
Rådmannsteam	3		653038		
Virksomhetsledere	8	11	491766	499650	1,6
Høgskole 4 år +	104	31	410589	423273	3,0
Høgskole 3 år	109	33	361131	375965	3,9
Fagbrev	199	41	315016	324784	3,0
Ufaglært	144	40	282888	291554	3,0

Bortsett fra for virksomhetsledere ligger menn i snitt ca 3 % over kvinner. Når en ser denne oversikten i fht Kjønnsbalanse etter alder, ser en at kvinner har en større andel yngre arbeidstakere, 20-39 år, enn det menn har. Dette kan ha betydning i fht lønn, da det for alle grupper er en stor del arbeidstakere som får tariff lønn, og den gir høyere lønn i fht antall år i arbeid.

Arbeidstid

Deltid/ heltid

	2009		% sum av gruppa	
Deltid/heltid	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
1-49% stilling	109	38	20,8	24,4
50-99% stilling	259	31	49,4	19,9
100% stilling	156	87	29,8	55,8

Nord-Aurdal kommune har ikke i kartlagt godt nok og arbeidet videre med hvor mange av hvert kjønn som går i uønsket deltid. Når det gjelder menn i gruppa 1-49% er ca 50% av disse frivillig brannmannskap som har 2.2% fast stilling. Når det gjelder kvinner i den samme gruppa er årsaken en stor del helgestillinger på ca 20 % innen pleie og omsorg.

Personalpolitiske satsninger

Kommunen har ingen spesielle satsningsområder, men legger til rette for medarbeidere som tar kompetansegivende utdanning på eget initiativ. Særlig har dette blitt gjort for medarbeidere som utdanner seg til vernepleier eller fagarbeider innen barne- og ungdomsarbeid og helsefagarbeider.

Seniorpolitikk

Nord-Aurdal kommune har ingen spesielle seniortiltak, men forsøker å legge til rette hvis det kan hjelpe medarbeidere til å stå lenger i arbeid.

Tiltak i forhold til etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Kommunen har i 2009 ikke drøftet særskilte forhold innen området, men har som nevnt en uuttalt mål at alle grupper arbeidssøkere stiller likt, forutsatt at de oppfyller grunnleggende krav som skikkethet og formell utdanning/realkompetanse.

Sluttkommentar

Nord-Aurdal kommune har i dag ikke reglement/rutiner som gjør at vi oppfyller den plikt offentlig myndighet har i fht lovverk, men vil ta hensyn til dette etter hvert som reglement/rutiner revideres.

"Må arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn etnisitet og nedsatt funksjonsevne."

Rammeområde 12 - politisk ledelse



Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 120 (Politisk ledelse)	7.121	7.553	432	6
Ansvar 122 (Formannskapets/ ordførers disp)				

Kommentarer til avvik på økonomi:

Netto avvik består av overforbruk på noen poster og underforbruk på andre.

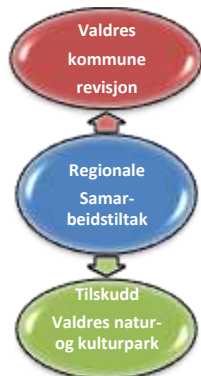
Overforbruk er i hovedsak knyttet til utgifter ifm med valget, overformynderiet, kommunale næringstiltak (tilskudd Gjendeosen), natur- og miljøforvaltning samt tilskudd til Valdres natur- og kulturpark.

Kommentarer til driften:

Det har vært stor politisk aktivitet i 2009, 9 møter i kommunestyret, 22 møter i formannskapet, 10 planutvalgsmøter og en befaring, 8 møter i arbeidsutvalg for oppvekst og kultur, 7 møter i arbeidsutvalg for helse og næring og 8 møter i arbeidsfordelingsutvalget. Det har vært gjennomført dialogseminar og budsjettkonferanse som tidligere år. Formannskapets medlemmer har også deltatt på et dagsseminar med tema politikk og administrasjon – som en del av lederutviklingsprogrammet.

Det har vært behandlet 114 saker i kommunestyret, 111 saker i formannskapet, 116 saker i planutvalget og til sammen 27 saker i de to arbeidsutvalgene.

Rammeområde 13 - Regionale samarbeidstiltak



Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Valdres kommunerevisjon og tilskudd Valdres natur- og kulturpark	2.188	2.338	-150	-6

Kommentarer til avvik på økonomi:

Underforbruket skyldes at det er budsjettert med utgifter vedr. leie av Skysstasjonen, en avtale som nå er falt bort.

Rammeområde 15 – Administrativ ledelse og fellesfunksjoner



	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Totalt	23 098	20 892	-2 206	-10

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 150 Administrativ ledelse	2.659	2.855	196	7

Kommentarer til avvik på økonomi:

Overforbruket gjelder i hovedsak annonser knyttet til rekruttering og konsulenttjenester for juridisk bistand. NAK inn i framtida balanserer, med inntekter og utgifter.

Kommentarer til driften:

Det har vært stor aktivitet i den administrative ledelse. Viktige politiske saker har vært gjenstand for søkelys både fra media og innbyggere, spesielt nevnes endring av skole- og barnehagestruktur. Dette beskrives under de respektive rammeområder.

Kommunalsjef og rådgiver har vært aktivt med i Prosjektet "Regionalt helseprosjekt" for Valdreskommunene. I tillegg har det vært en lengere sykmelding. Disse faktorer har medført ekstra stor belastning på den administrative ledelsen.

I budsjettprosessen for 2010 ble det besluttet å redusere med en rådgiver.

Utfordringer:

Den administrative ledelse vil fremover ha vesentlig færre ressurser å spille på, da både utviklingsenheten er lagt ned, og 2 stillinger, utviklingsleder og en rådgiver er fjernet. Det kan bli utfordringer knyttet til ambisjonsnivået/forventninger fra politikerne, da saksbehandlerkapasitet er vesentlig redusert.

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 151 Ressursenheten	1.693.000	91.674	-1.601.326	-95

Kommentarer til avvik på økonomi

Ressursenheten er en budsjettpost som blir brukt midlertidig når medarbeidere har en rettighet til stilling, men ikke lenger kan utføre arbeid i den virksomheten de, pt, opprinnelig ble tilsatt i. Eksempler er omstilling eller helsemessige årsaker. Fortrinnsvis søker vi å tilby disse medarbeiderne ledige faste stillinger. Pga forventet omstilling i 2009 ble budsjettet lagt høyt, da det var usikkert om en i en overgangsperiode ville ha en utfordring i fht overtallighet. Vi har imidlertid hatt ledige stillinger å tilby de aller fleste medarbeidere og har derfor ikke hatt behov for å benytte budsjettet til mer enn en 30 % stilling.

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 152 Adm.fellesfunksj	8 643	8 539	-103	-1
Ansvar 153 Trekkontroll	193	165	-28	-15
Ansvar 156 Komm. Fellesfunksjoner	5 174	4 792	-382	-7

Kommentarer til avvik på økonomi

Underforbruket skyldes at innfordringsarbeidet har gitt høyere inntekter enn forventet.

Kommentarer til drift

Administrative fellesfunksjoner består av følgende funksjoner:

Lønn

Personal

Økonomi/regnskap

Sekretariat

I tillegg er skatteoppkreverfunksjonen lagt hit, og dessuten den interkommunale trekkontrollen (arbeidsgiverkontrollen).

Enheten har hatt nok et relativt stabilt driftsår. Imidlertid har ledighet i stillinger og stortingsvalget gitt avdelingen særlige utfordringer.

Avdelingen har fortsatt utfordringer knyttet til å få frigjort mer tid til kontrolloppgaver og utviklingsarbeid.

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 155 IKT NAK	2 400	2 112	-288	-12

Tjeneste	Årsverk	Sykefravær %	Budsjett	Regnskap	Aktivitetstall –eks antall elever/brukere/konsultasjoner osv.
1245	2	4	2.400.000	2.112.000	
SUM					

Virksomhetsleders kommentar til økonomi – følgende punkt kommenteres:

En del kostnader som tilhører IKT NAK har historisk blitt belastet IKT Valdres, og inntekter som "tilhører" IKT Valdres har blitt inntektsført IKT NAK. En endring i denne praksisen vil kunne medføre at de økonomiske rammene for IKT NAK i fremtiden kan bli for små.

Lønnskostnadene til IKT NAK er fra 2010 flyttet til IKT Valdres.

Oppsummering av virksomheten gjennom året

IKT Valdres gjennomfører tiltak for alle kommunene, og gjennomførte tiltak må sees i sammenheng med egen årsmelding for IKT Valdres.

De viktigste tiltakene i 2009 er:

- Nytt datarom etablert på NAUS
- Forbedringer på radiobasert trådløst nettverk
- Ny datakabling på rådhuset

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 157 Utviklingsenheten	2.329	2.287	-41	-2

Kommentarer til avvik på økonomi

Samlet sett er det et uvesentlig avvik mellom budsjett og regnskap. Det er kun lønnposter som ble budsjettert på ansvar 157 – utviklingsenheten.

Kommentarer til driften:

Utviklingsenheten ble opprettet fra 1.1.2009. Leder for enheten tiltrådte sin stilling 1. april. Tidlig i budsjettprosessen for 2010 ble det klart at det var administrativt og politisk enighet om at denne enheten burde legges ned da den økonomiske situasjonen krevde reduksjon av mange årsverk for å komme i balanse. Leder for enheten sa opp sin stilling. I tillegg ble det redusert med et årsverk til. De 2 rådgiverstillinger som ble opprettholdt, ble lagt til rådmannens stab.

Utfordringer:

Saksbehandlerkapasiteten er vesentlig redusert og det kan føre til at administrasjonen ikke greier å imøtekomme ambisjonsnivået/forventninger fra politikerne.

Kommunenes langsiktige og strategiske utvikling vil bli sterkt redusert da det er svært få ressurser til å ivareta dette.

Rammeområde 20 – Undervisning



Rammeområde 20	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik	Korr. Avvik
Skole og SFO	51.305	51.613	308	0,6

Tjeneste	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Avvik kr	Kommentarer eks antall elever/brukere/konsultasjoner osv.
NAUS	28,97	93,6	15.312	15.087	- 225	239 elever
Aurdal skole	13,22		6.261	6.470	209	Jan.-jul 101elever/aug-des 113 elever
Fagernes skole	20,6		9.527	9.540	13	jan-jul76 elever/aug-des: 220 elever
Leira skule	15,33		7.042	6.766	-277	Jan.jul 104 elever/aug-des 123elever
Skrautvål skule	3,57		2.910	2.916	6	jan-jul 55 elever/aug-des32 elever
Ulnes skule	4,95		3.555	3.304	-7	jan-jul 68elever/aug-des 33elever
Vestringsbygda skole	4,62		2.789	2.770	-19	jan-jul 51elever/aug-des26 elever
Fellesområdet			3.909	4.760	851	
Snitt barneskoler		91,85				
SUM			51.305	51.613	308	

Kommentar til avvik på økonomi:

Det er fellesområde skole som viser et stort merforbruk . Årsak til dette er refusjonskrav fra kommuner der vi har fosterbarn. Disse kravene har vært større enn forventet både med tanke på ordinær grunnskoleundervisning og spesialundervisning. I tillegg kom det inn en skoleskyssfaktura for året 2008 som er ført på 2009. I vårsemesteret var det behov for elevdrosje, noe som ikke dekkes av fylkeskommunen. Økonomistyringen er god. Virksomhetslederne, sammen med sitt personale, er dyktige på å utnytte de ressursene de har på en fleksibel måte.

Resultater nasjonale prøver 2009:

5.trinn	Nord-Aurdal	Oppland	Landet
Engelsk	1,9	1,9	2,0
Regning	1,8	2,0	2,0
Norsk lesing	1,9	1,9	2,0
8. trinn			
Engelsk lesing	2,7	2,9	3,0
Regning	3,0	3,0	3,1
Norsk lesing	2,9	3,1	3,1

Ved sammenligning med fylke, land ser vi små nyanser. Vi ligger på snittet eller litt under.

Kommentarer til drift

Året 2009 har vært preget av omstrukturering av skolene. Overflytting av 5.-7-trinn fra Skrautvål, Ulnes og Vestringsbygda skoler var et krevende arbeid spesielt med tanke på at vedtaket om overflytting først ble fattet i slutten av mars 2009. Hovedtyngden av overflyttingsprosessen ble på de mottagende skoler. Rektorene hadde en viktig oppgave med å organisere:

- Samarbeidsmøter vedrørende elever med spesielle behov.
- Foreldremøter på de ulike skolene. Besøksopplegg for nye elever
- Samarbeid med lærere som ble overflyttet fra andre skoler.
- Vurdering og innkjøp av nye læreverk
- Omfattende prosesser med rydding og kasting av gammelt utstyr og inventar for å klargjøre plass til nye klasser.

Alt dette gjorde at mye av planleggingsdagene ved skoleslutt i juni og skolestart i august gikk med til dette arbeidet. Det pedagogisk planarbeid måtte skyves ut og gjøres på ettermiddager og kvelder etter at elevene var på plass. Dette ble en stor belastning på hele personalet.

Kulturskolen flyttet også inn ved Fagernes skole fra august, noe som ga skolen flere nye samarbeidspartnere og en del bygningsmessige utfordringer.

Ved Leira skule er det merkbart trangere etter overflytting av nye elever, men personalet er dyktige på å tilpasse og samarbeide for å finne løsninger.

Ulnes, Skrautvål og Vestringsbygda melder om at det å bli så få gjør dem sårbare, men de har arbeidet målrettet og hatt stor fokus på elevenes læring.

Både personalet og ledelsen ved skolene utviste stort pågangsmot og tok positivt tak i de utfordringene som en slik rask prosess krevde.

I 2009 var det avsatt midler til innkjøp av skolebøker, og dette har gjort at læreboksituasjonen er god. Ungdomsskolen fikk også midler til innkjøp av datautstyr. I tillegg har ungdomsskolen nytt godt av tiltakspakken, og flere rom er blitt pusset opp. Skolene er meget fornøyd med de grep som ble gjort i så måte i løpet av 2009.

Ny vurderingsforskrift er gjort gjeldende fra dette skoleåret, og lærerne både ved barneskolene og ungdomsskolen er med i et kompetanseheving/veiledningsprogram i regi av høgskolen i Hedmark. Dette er helt avgjørende for lærerne sitt arbeid med tanke på å følge opp forskriften.

Ungdomsskolen, Leira og Aurdal skoler har hatt tilsyn på HMS- arbeid. I etterkant er det arbeidet med å lage rutiner og følge opp pålegg. Dette arbeidet kommer alle skolene til gode.

Alle skolene har sine brukerråd (FAU og SU) som er aktive samarbeidspartnere.

Medarbeiderundersøkelsen, elevundersøkelse og de ulike obligatoriske nasjonale prøver og kartleggingsprøvene er gjennomført. Dette er i tråd med "system for kvalitetsvurdering av verksemd etter Opplæringslova i Nord-Aurdal Kommune". De ulike virksomhetene tar tak i det som den enkelte skole ser det er behov for å jobbe videre med .

Utfordringer

Skolene melder om økning i antall krevende elevsaker. Dette gjelder spesielt atferdsrelaterte saker. Skolene har ulike samarbeidspartnere i dette arbeidet, det være seg statlige kompetansesentra og vårt eget Familiens hus. Det er fortsatt behov for kompetanseheving innad i skolen og behov for ekstern kompetanse i dette arbeidet

Ved skolestart 2009 var det tilsatt kvalifisert personale i alle stillinger. I løpet av året har det vært vanskelig å rekruttere kvalifisert personalet ved fravær. Dette gjelder både ved korttids - og langtidsfravær. Spesielt på ungdomsskolen har dette vært en utfordring. Det er viktig å jobbe med kompetanseheving, tilrettelegge for gode arbeidsforhold og ha fokus på arbeidet lærerne gjør. Dette for å beholde de lærerne vi har, samtidig som rekruttering blir ivaretatt.

Rammeområde 30 - Barnehage



Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Barnehagen	20.645	20.919	274	1%

Ansvar	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Kommentarer
300 Aurdal bhg	10,93		4.057.998	3.815.236	41 barn
301 Fagernes bhg	13		3.432.586	3.771.548	60 "
302 Leira bhg	7,3		3.053.371	2.880.135	35 "
303 Skrautvål bhg	6,5		2.167.776	3.120.607	63 "
304 Ulnes bhg	6,5		1.647.788	1.926.470	33 "
305 Vestringsbygda	6,5		1.267.595	1.646.781	30 "
306 Ranheim	4,4		1.619.172	1.669.083	13 "
307 Fagernes2	0		2.219.215	1.374.392	0 barn fra aug
320 Fellesutgifter	1,5		1.179.940	715.235	
SUM	65,25	86,8	20.645.441	20.919.442	275

Kommentarer til avvik på økonomi

Det har vært vanskelig å holde seg innenfor barnehagens budsjetttrammer i 2009 da budsjettet ikke tok høyde for de omstrukturingsvedtak som ble fattet i løpet av året. Dette ble ikke justert i revidert budsjett. Dette har ført til svært begrensede muligheter til vedlikehold og nyanskaffelser. Det vil derfor være behov for å styrke budsjettet for 2010. Det pedagogiske tilbudet har blitt ivaretatt. Styrene, i samarbeid med virksomhetsleder, har hatt meget god økonomistyring.

Kommentarer til drift

I 2009 har det vært store omorganiseringer i barnehagene, samtidig som det har vært streng økonomistyring. Omorganiseringen har vært en krevende prosess spesielt med tanke på det korte tidsaspektet i selve omstrukturingsprosessen.

- Det er etablert nye personalgrupper og barnegrupper.

- Virksomhetsleder og styrere har hatt omfattende prosesser med å klargjøre plass til nye avdelinger. Dette har vært en ekstraordinær arbeidssituasjon, med mange krevende arbeidsoppgaver, samtidig som driften har gått sin vante gang.
- Det har blitt avholdt ulike typer foreldremøter i denne prosessen.
- Ulike krav både fra brukere og politikere har til dels vært mange, og det har ikke vært like lett å imøtekomme alt på en gang.

Alle disse faktorene har vært en ekstra stor belastning på hele personalet dette året.

Barnehagene følger opp prosjektet "Aktive barn i Naturen" som nå er en del av driften. I 2009 er matematikk i fokus gjennom prosjektet "Antall, rom og form". De bruker kartleggingsverktøyene "TRAS" og "Alle med" som ble innført i fjor. Utfordringen er fortsatt å skape rom for ta i bruk disse verktøyene.

Utfordringer

Som tidligere nevnt har det vært store omstillinger i barnehagene. Tross en del negativt fokus, har personalet utvist "stå på vilje", og gjort det som har vært mulig i en utfordrende situasjon. Det blir viktig å skape forståelse for at det er viktig å fokusere på muligheter, skape mer forutsigbarhet rundt barnehagestruktur og at ting tar tid. Omstilling/omstrukturering krever av og til midlertidige løsninger før en kommer fram til "endelige". Virksomhetsleder sammen med styrere og personale i barnehagene har utvist stor arbeidsvilje, sett på muligheter og hatt fokus på barna. Det er avgjørende for fortsatt god barnehagedrift, med entusiastiske og kompetente medarbeidere, at de får støtte, og at det blir utvist forståelse for det krevende og viktige arbeidet de står i hver dag.

Rammeområde 45 – Pleie- og omsorgstjenesten

Virksomhetsområde/ansvar	Revidert budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Pleie- og omsorgstjenesten	92 026	88 808	- 3 218	-3

Ansvar	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Avvik kr.	Kommentarer
420 - Fellesområdet	0		151	- 417	-568	Servicebussen Rulle er største utgift her på kr 102 000
450 - Aurdalsheimen	56,5	88,1	27 183	26 495	- 688	61 pasienter. – derav 50 langtidsplasser, 11 korttidsplasser med 136 opphold. Produsert 817 middagsporsj/uke.
452 - Hjemmetjenesten	55,1	86,1	32 692	31 907	-785	347 pasienter/brukere ved nyttår
453 - Miljøarbeid	59,11	90,0	32 001	30 824	- 1 178	35 brukere + 1 fra annen kommune
SUM	171,71		92 026	88 808	-3 218	

Kommentarer til avvik på økonomi

Fellesområdet viser et høyt mindreforbruk. Årsak til dette er refusjon fra staten på ressurskrevende tjenester som ikke er budsjettert da det var vanskelig å anslå hva man kunne forvente her. Refusjonen ble kr 688 000. Utgiftene knyttet til refusjonen ligger i ansvar 452 og 453.

Ved Aurdalsheimen skyldes mindreforbruket at det har vært stort fokus på å øke inntektene. Regnskapet viser kr. 800 000 mer enn budsjettert i inntekter. Det har også vært stor bevissthet rundt innkjøp m.m.

Pensjonskostnadene ga ikke det samme utslaget her som i de andre områdene. Grunnen til at miljøarbeidertjenesten kommer positivt ut i regnskapet er mindre bruk av støttekontakter enn forventet, mindre utgifter til lærlinger og økte inntekter på interkommunalt oppdrag. I tillegg ble det betalt kr 550 000 mindre i pensjonskostnader til KLP. Dette medførte også reduksjon i innbetaling av arbeidsgiveravgiften. I hjemmetjenesten skyldes mindreforbruket også mindre utbetalinger til pensjonskostnader med kr 752 175, redusert innbetaling av arbeidsgiveravgift samt husleieutgifter som ble belastet kun 1. kvartal uten at budsjettet ble overflyttet til eiendom for resten av året.

Kommentarer til drift

Selv om hjemmetjenesten er tilført flere årsverk fra miljøarbeidertjenesten er tjenesten redusert med 2,5 årsverk i turnus i løpet av 2009. I tillegg er det omstilt ressurser til å opprette tildelingskontor og en tredje avdelingssykepleier. Miljøarbeidertjenesten er omstilt med til sammen 3 årsverk. Dette har som følger at det forventes større effektivitet i tjenesteproduksjon hos de gjestående årsverk.

Hjemmetjenesten har pr. i dag en meget effektiv tjenesteproduksjon - jf. Rapport fra Agenda februar 2010. Virksomheten har laveste forsvarlig bemanning både ute i hjemmetjenesten og i omsorgsboligene. 1. september ble tildelingskontoret åpnet med 1,7 årsverk.

I løpet av 2009 har det vært en merkbar økning i søknader om praktisk bistand. Dette er en tjeneste som befinner seg nederst i omsorgstrappen og er med på å forebygge at tjenestemottakere blir hjelpetrengende i så stor grad at de må flytte i omsorgsbolig eller institusjon for tidlig. Utfordringen er at det brukes 4 årsverk til å utføre praktisk bistand i dag og en ser at økningen inn i 2010 er så stor at det er behov for økte ressurser til dette lovpålagte tjenestetilbudet.

Aurdalsheimen ble også gjennomgått av Agenda som påviser en svært effektiv drift med noe lav bemanning på enkelte avdelinger. I begynnelsen av året ble det iverksatt ny turnus på korttidsavdelingen hvor en klarte å få bemanning til alle 11 plasser innen institusjonens eksisterende ramme. Tidligere dekket turnusen 8 plasser.

Aurdalsheimen har hatt tilsyn av arbeidstilsynet som undersøkte om virksomheten hadde fokus på forebygging av muskel- og skjelettlidelser. Tilbakemeldingen viste at det blir gjort mye bra for å skape et godt arbeidsmiljø med gode rutiner, og at det er fokus på bruk av hjelpemidler. Det ble likevel gitt pålegg om å lage risikoanalyser og prioritering av tiltak for å forebygge plager. Avvikene er lukket etter dokumentasjon, men dette jobbes det videre med også i 2010.

Det er gjennomført brukerundersøkelse ved korttidsavdelingen og en pårørendeundersøkelse ved langtidsavdelingene. Undersøkelsene viser at det gjøres mye bra, men fortsatt er det en del å jobbe med: Informasjonsbehovet er stort, det er misnøye med lokalene og det er liten mulighet for aktivisering. Disse tre områdene skal det jobbes videre med i 2010.

Aurdalsheimen har rutine for formaliserte samtaler med pårørende minimum én gang årlig. Alle pårørende som ønsker dette får tilbudet og de fleste gjennomfører det. Hver pasient har tiltaksplan, den skal pasienten være med å lage, eller pårørende skal orienteres/tas med på råd. Tiltaksplanene evalueres kontinuerlig.

Miljøarbeidertjenesten har gitt tilbud til flere nye tjenestemottakere i 2009. Virksomheten har også omstilt store deler av tjenesteproduksjonen, noe som har medført reduksjon i nåværende og fremtidige driftutgifter. Det har vært oppstart i arbeidet med å utvikle en kompetansehevende arbeidskultur.

Fylkesmannen i Oppland var på tilsynsbesøk i begynnelsen av året. Tilsynet så på vedtak om bruk av tvang og makt. Det ble ikke gitt anmerkninger eller avvik.

Utfordringer

Særlig miljøarbeidertjenesten har utfordringer med å rekruttere nok personale med høgskoleutdanning. 7 personer er i gang med utdanning som vernepleier, og én person tar videreutdanning i administrasjon og ledelse. Det har lyktes å rekruttere 1 vernepleier i 2009 og 2 personer er ferdig utdannet som vernepleier i 2010.

I 2009 er det samlokalisert flere boliger i virksomhetsområdet. Dette har gitt personalegrupper med mindre sårbarhet og økt faglighet. Dette arbeidet fortsetter også i 2010 og det er under planlegging et nytt bofellesskap på Leira.

Da Nord-Aurdal kommune jobber etter LEON - prinsippet (Lavest Effektive OmsorgsNivå), må vi framover se på muligheten for å bygge ut alle trinn i omsorgstrappen. Kommunen har i dag ikke tilstrekkelige tilbud på de laveste nivå og det betyr at det i enkelte tilfeller innvilges tjenester på et for høyt omsorgsnivå. Det er spesielt store utfordringer i forbindelse med dagtilbud, samt behovet for flere omsorgsboliger. Dette gjelder både miljøarbeider- og hjemmetjenesten.

Rammeområde 46 – Prosjekt helse og omsorg

Virksomhetsområde/ansvar	Revidert budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Prosjekt helse og omsorg	0	38	38	

Ansvar	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Avvik kr.	Kommentarer
460 - Drift prosjekt Helsetun	0		0	37	37	Alle utgifter er ikke godkjent ført på investering
462 - Regionalt helseprosjekt	1,0	0	0	1		Prosjektet er finansiert med 1 mill fra KRD og kr 50 000 fra Fylkesmannen

Kommentarer til avvik på økonomi

Rammeområdet ble opprettet og godkjent av formannskapet 28.01.10, jf møteprotokoll. Bakgrunnen er regionalt helseprosjekt som er finansiert med eksterne midler. Området har et lite merforbruk da enkelte utgifter i kommunens prosjekt helsetun ikke kunne føres i investeringsregnskapet.

Oppsummering av aktivitet i prosjektene

Prosjektet helsetun startet med bakgrunn i kommunes behov for nytt sykehjem og oppgradering/utvidelse av legekontorer. Oppstart var 01.07.08 og forprosjektet ble avsluttet 01.07.09. Daværende statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) Rigmor Aasrud var på besøk i begynnelsen av januar og ble orientert om planene. Prosjektet ble presentert for fylkesmannen i januar. Det er orientert i arbeidsutvalg og elderråd underveis. Rådmenn og ordførere ble orientert i eget samhandlingsseminar i mars. Arkitekt leverte en grovkisse og et kostnadsoverslag i januar 2009. Hele utbyggingen ble stipulert til 800 mill.

Ferdig helsetun vil inneholde:

30 korttidsplasser, 70 omsorgsleiligheter, fellesfunksjoner, nye lokaler for hjemmetjenesten, oppgradert legesenter og et regionalt bygg for Valdres distriktsmedisinske senter, legevakt m.m..

Innspill til kommuedelplanen angående tilliggende tomter ble levert. Det ble i den forbindelse avholdt møte med aktuelle grunneiere. Det kommunale prosjektet har ikke vært prioritert siste halvår grunnet oppstart av regionalt helseprosjekt. Prosjekt helsetun fortsetter i 2010, og i neste fase er det viktig å gå videre i detaljplanleggingen av sykehjemsdelen med ca 25 omsorgsleiligheter.

Kommunene i Valdres har i 2009 gjennomført et helseprosjekt for å utrede etablering av felles helse- og omsorgstjenester. Bakgrunnen er ønske om kvalitativt gode helsetjenester for regionens innbyggere, rasjonell tjenesteyting og tilpasning til samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47 (2008 – 2009)).

Prosjektet er organisert med politisk styringsgruppe, administrativ styringsgruppe (rådmannsutvalget), prosjektgruppe med representanter fra alle kommunene, ekstern referansegruppe med brukerrepresentanter og en intern referansegruppe som er Helse- og sosialforum i regionen. Mandat er gitt av rådmannsutvalget. Det vises til ferdig prosjektrapport som er behandlet i alle 6 kommunestyre i februar/mars 2010. Prosjektet blir videreført i 2010 med 4 delprosjekter og det er søkt flere instanser om midler til arbeidet.

Rammeområde 51 - Familiens hus/NAV kommune

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
NAV kommune	7 024	7 497	473	7
Familiens hus	23 111	21 670	- 1 440	- 6
Sum	30 135	29 167	-967	-3

Ansvar	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Aktivitetstall
500 – NAV	4,8	88,8	7 024	7 497	Se egen tabell
Familiens hus – samlet		94,0			
501- Adm. Familiens hus, inkludert frivilligsentralen	2,3		1 512	894	Frivilligsentralen: 84 "frivillige"
502 – Barnevern	3,55		7 169	6 489	Nye meldinger i 2009: 53 - 2 henlagt Barn i fosterhjem: 15 (NAK har omsorgen for 11) Fosterbarn i NAK, m/tilsynsansvar: 9 Settekommune: 6 barn 40 aktive saker ved årsskifte
505 - Tilrettelagte tjenester for barn og unge men nedsatt funksjonsevne	5,72		3 708	3 292	29 barn og unge har fått tjenester
506 - Forebyggende helsearbeid	4,86		2 520	2 450	293 småbarn og 750 elever har fått oppfølging fra helsesøstertjenesten. 67 nyfødte.
508 - Psykisk helsearbeid	6,1		3 476	4 244	112 pasienter
509 - Hab-/ rehabilitering	4,3		2 677	2 680	932 pasienter hos Valdres Fysioterapi. De har 4,66 avtalehjemler
512 – PPT	8,5		2 047	1 621	385 enkeltsaker
SUM	40,13		30 135	29 167	

Kommentarer til avvik på økonomi

Budsjettet for sosialhjelp til livsopphold ble økt med ca. 1 mill, noe som viste seg ikke å være tilstrekkelig. Etableringen av NAV, og et ad hoc-preget arbeid, er hovedsaklig årsakene til overskridelsen. Antall brukere har økt – se nøkkeltall - og det har vært mindre inntekter av avdrag på sosiallån enn budsjettet grunnet fravær i stillingen som har denne oppfølgingen.

Utgiftene til behandling av rusproblemer ble også økt i løpet av året som følge av kjøp av plass på privat institusjon.

Familiens hus har et underforbruk i alle avdelinger unntatt i psykisk helsearbeid. Dette skyldes i hovedsak mindreforbruk på lønnsposter og til hjelpetiltak i og utenfor hjemmet innen barneverntjenesten. Barneverntjenesten er et uforutsigbart område og dermed vanskelig å budsjettere korrekt. Virksomhetsleders lønn ble tidlig på året omfordelt med 50 % i NAK og 50 % til PPT grunnet ny organisering av PPT. Enkelte stillinger har vært vakante og noen er senere vedtatt fjernet – jf budsjettvedtak i august og desember. Dette førte til bl.a. ventelister på PPT.

I psykisk helsearbeid skyldes merforbruket ressurskrevende tjenester i en lengre periode.

Kommentarer til drift

NAV Valdres

NAV - kontoret ble etablert 11. mai 2009. Det var da definert at kontoret gjennom samarbeidsavtalen skulle være en del av resultatenheten NAV Valdres med felles leder og støtteenhet. Lokalkontoret for Nord-Aurdal ble organisert direkte under rådmannen. Etableringen av NAV er gjennomført i stor grad innenfor de rammer og forventninger som var stilt. Samhandlingen, og økt fokus på personer med både kommunale ytelser/oppfølging og statlige ytelser/oppfølging, har ikke kommet så langt som ønsket i løpet av året. For medarbeiderne har etableringen av NAV vært en stor endring som har medført usikkerhet og en helsemessig belastning for enkelte. Det oppleves vanskelig å jobbe i en enhet med både kommunale og statlige oppgaver, men dette vil nok endre seg etter hvert som en får mer erfaring.

Nøkkeltall fra NAV	2008	2009
Antall sosialhjelpsmottakere	178	226
Andel av innb. %	2,7	2,87
Antall yngre sosialhj. mott.	48	53
Andel av sos.hj.mott. %	26,9	23,4
Antall av mottakere – hovedinntekt	18	20
Andel hovedinntektskilde %	10,1	8,8
Brutto samlet stønad	3 680	5 643
Pr mottaker	21	25
Netto samlet stønad	3 511	5 354
Pr innbygger	19	23
Antall gjeldsrådgiversaker lokal	63	80
Antall på KVP*	0	10

* = kvalifiseringsprogram

Familiens hus

Familiens hus har hatt et år med utfordringer i å etablere virksomheten med fokus på "gode nok" tjenester. I omstillingsprosessen har det vært viktig å ivareta målsettinger fra planer som regulerer fagområdene.

Aktuelle planer for virksomheten er:

Plan for psykisk helsearbeid, rusmiddelpolitisk handlingsplan, rehabiliteringsplanen, plan for institusjons- og hjemmebaserte tjenester, og veileder – barnehage- skole- PPT.

Omstillingsforslaget som ble vedtatt for psykisk helsearbeid, reduksjon med 2 årsverk, trådte i kraft fra juni og ny turnus ble innført. Helgetilbudet utgikk og mer konkrete beskrivelser av hva avdelingen har ansvar for ble resultatet. Personalet i avdelingen jobbet godt og løsningsfokuset med omstillingen. Psykisk helsearbeid hadde i 2009 mål om at tjenestemottakerne skulle få vedtak på tjenestetilbud. Dette målet ble ikke nådd så arbeidet sluttføres i 2010.

Forebyggende helsearbeid ble opprettet som en del av omstillingsprosjektet Nord-Aurdal inn i framtida. Avdelingen er sammensatt av helsesøstertjenesten, miljøarbeider NAUS og ungdomsklubben Epleby. Dette innebærer at miljøarbeider NAUS nå er en del av skolehelsetjenesten.

PPT har i løpet av året endret organisasjonsstruktur. Tjenesten ble lagt direkte under virksomhetsleder og det ble ansatt en avdelingsleder. Nye medarbeidere har vært i en opplæringssituasjon og det har vært vakanser i stillinger. I tillegg gikk mye kompetanse tapt i forbindelse med medarbeiderne som sluttet sommeren 2009.

I 2008 hadde kommunen tilsyn på tjenester til utsatte barn og unge og store deler av året har det vært arbeidet med å få på plass nye rutiner for å lukke avvikene som ble gitt. De fleste avdelinger har vært involvert i dette arbeidet. Fylkesmannen avsluttet oppfølgingen ved slutten av året med den konklusjon at de nye rutinene og tiltakene var tilfredsstillende.

Helsesøstrene deltok svært sentralt i gjennomføringen av vaksineringsprogrammet som ble gjennomført i forbindelse med svineinfluensapandemien. Etter vaksineringen hadde kommunen 47 % dekning, lavest i aldersgruppen 20 – 40 år. Alle skoleelever i 1. – 10. klasse fikk tilbud om gratis vaksine.

Utfordringer

NAV Valdres

Fra 2010 er bemanningen i NAV redusert med 0,2 årsverk, fra 4,8 til 4,6, på kommunal side. Det arbeides aktivt med å få til en bedre oppgavedeling mellom kontorets mottak og oppfølging samt at den enkelte bruker skal ha én fast kontaktperson. Målstyring som styringsverktøy blir tatt i bruk fra mars 2010. Denne ordningen vil kunne gi både kontoret og eierne månedlig bedre innsikt i resultater ut fra definerte måleindikatorer. Arbeidet med målstyring vil være under utvikling via helse- og sosialforum i Valdres med sikte på en bedre forankring og definering av mål fra 2011.

Familiens hus

For psykisk helsearbeid og tilrettelagte tjenester er det en målsetting at vedtaksprosessen skal gå inn i tildelingskontoret i løpet av 2010.

Psykisk helsearbeid opplever stor pågang og søknader om tjenester fra avdelingen. Avdelingen jobber nå mer aktivt med forebyggende helsearbeid/opplysning innen feltet barn/unge og psykisk helse. Omstillingen har medført at avdelingen bruker mye tid på informasjon til omgivelsene og det blir viktig for avdelingen å synliggjøre forandringene i fremtidig planarbeid.

I hab-/ rehabilitering blir det økt fokus på forebyggende og helsefremmende arbeid i forbindelse med ansettelse av folkehelsekoordinator i 100 % stilling.

I løpet av første halvår 2010 slås barnevernet sammen med 3 andre Valdreskommuner. Tjenesten skal også samlokaliseres med PPT. Dette vil gi større mulighet til samhandling omkring utsatte barn og unge. For PPT blir det viktig å rekruttere kompetente medarbeidere. Tjenesten ønsker at alle medarbeiderne skal få en bredere testkompetanse for å unngå venteliste på kartlegginger.

Rammeområde 53 – Kvalifisering

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Kvalifisering	7 532	6 999	- 534	- 7

Tjeneste	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Aktivitetstall
3005 Vesle Tveit verksteder	0		50		Bil som brukes til brukere
3010 Vaskeritjenester	0,17		107	84	Egenandel VTA –vaskeri
3015 Skogsgruppa	5,48		1 931	2 022	8 brukere
4005 Spes.u.visning voksne	2,59		844	901	27 brukere
4010 Oppl.fremmedspråklige	1,8		- 948	- 997	68 elever
4429 Håndlangeren			98	83	Avvikling Håndlangeren
4425 Andre sysselset.tiltak	0		1 141	1 092	Egenandeler 30 VTA plasser
4315 Flyktningadministrasjon	0,30		404	136	Prosentvis fordeling adm.
4430 Introduksjonsstønad			2 590	2 097	Introduksjonsstønad
4504 Utleieboliger flyktning			208	163	Boliger
4315 Flyktningtjeneste	3,5		1 318	1 442	Felles flykt.tj. med Ø.Slidre
5150 Skogeiendommer			- 165	-149	Drift kommuneskogen
SUM	14,45	88,8	7 532	6 999	

Kommentarer til avvik på økonomi

Hovedårsaken til mindreforbruket er en innsparing på introduksjonsstønad på kr 500 000. Dette skyldes omlegging av driften og raskere kvalifisering av deltakerne i kvalifiseringsprogrammet. Stønaden stoppes når deltakerne er kvalifisert.

Kommentarer til drift

Håndlangeren ble nedlagt 1. mai 2009 og virksomhet eiendom har overtatt administrasjonslokalene, bil og produksjonsutstyr.

Området "Andre sysselsettingstiltak" viser kommunens egenandel knyttet opp til 30 VTA - plasser. Valdres Arbeidssenter A/S er tiltaksarrangør. Det ble i 2009 underskrevet ny intensjonsavtale mellom kommunene i Valdres og NAV, som bidrar til 10 nye plasser i tre år. Etter 3 år skal Nord-Aurdal ha 20 plasser. Vestre Slidre kommune og Sør Aurdal kommune skal bygge opp tilbud til 5 plasser hver. Intensjonsavtalen krever at alle kommuner oppretter et dag -/ aktivitetstilbud til de som går ut av VTA - tiltaket, grunnet for liten restarbeidsevne.

Flyktningetjenesten har gitt språkopplæring til mange arbeidsinnvandrere i tillegg til nye bosettinger. Godt tverrfaglig samarbeid har gitt et raskere kvalifiseringsløp enn tidligere år. Det er bosatt 10 enslige flyktninger i 2009.

Kommunens skog er nå miljøsertifisert etter FSC - standarder. Skogen ble taksert i 2008/2009. Den nye taksten med miljøregistreringer i skog (MIS) vil foreligge sommeren 2010. Det er nyplantet i overkant av 11 000 planter i Liaskogen.

Virksomhetsområdet har gjennomført omstillingstiltak for ca 1,6 millioner i varig reduserte driftsutgifter i 2009. Budsjettet ble justert tilsvarende i revidert budsjett.

Utfordringer

For å kunne stenge Fagernes gamle skole trenger virksomheten nye lokaler sentralt plassert i kommunen, da brukergruppen i stor grad er avhengig av offentlig transport.

For å kunne få flyktninger og arbeidsinnvandrere enda raskere ut i arbeid, må det utvikles et enda tettere samarbeid med NAV med god flyt i tiltakskjedene.

Det er nødvendig å få på plass et dag-/aktivitetstilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne. I budsjettet for 2011 bør Sysselsettingstiltak og Skogsgruppa legges inn under Miljøarbeidertjenesten. På denne måten kan en få en bedre oversikt over tjenesteproduksjon knyttet til denne målgruppa samt få en mer målrettet bruk av både menneskelige og økonomiske ressurser. Dette arbeidet har fokus inn i 2010.

Rammeområde 56 – Helsetjenester

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Helsetjenester	8 047	7 396	- 651	- 9

Ansvar	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Kommentarer
560 - Legetjenesten inkl VDMS og Valdres vaktsentral	18,6	96,9	7 462	6 809	52 000 henvendelser inkl. legevakt. 631 dialysebehandlinger. 2 755 røntgenus. av 2 077 pasienter.
562 - Valdres Fødestogo – inkl distriktsjordmortjenesten.	7,36	91,6	585	587	48 fødsler og 511 liggedøgn.
SUM	25,96		8 047	7 396	

Kommentarer til avvik på økonomi

Legetjenesten har et mindreforbruk på kr 651 000. Ved en feil ble en utgiftspost ført to ganger på 2008, kr. 200 000 skulle vært ført i 2009. Også her slo pensjonskostnadene positivt ut med kr 399 000 i mindre utbetaling til KLP. Legetjenesten har stor pågang og en svært effektiv ressursbruk. VDMS er en del av spesialisthelsetjenesten noe som innebærer et 0 - regnskap for kommunen. Fødestogo har et merforbruk på kr 2000.

Kommentarer til drift

Antall henvendelser til Fagernes legesenter, inkludert legevakt, har vært relativt stabilt de siste årene, +/- 50 000. Til tross for mange henvendelser og høy aktivitet har legetjenesten et lavt sykefravær. Sentralbord/telefonanlegg ved legesenteret er oppgradert. Dette innebærer mulighet for å yte bedre service ovenfor publikum.

Antall henvendelser/alarmer på vaktsentralen er relativt konstant fra år til år. Fra 2009 ble hele helseavdelingen en del av virksomhet helse og omsorg og fikk ny struktur med avdelingsledere hvor det tidligere var tjenesteledere. Arbeidet med å planlegge nytt helsetun som innbefatter legesenteret fortsetter. Svineinfluensaepidemien i 2009 innebar store utfordringer for Fagernes legesenter. Særlig var det et stort behov for informasjon ut til befolkningen, samt massevaksinasjon. Legesenterets hjemmeside var kontinuerlig oppdatert, og viste seg å være svært nyttig.

VDMS fikk ny spesialisttilbud med reumatologisk poliklinikk i 2009. De øvrige spesialistpoliklinikkene fortsetter som forutsatt. Røntgenavdelingen var uten radiograf i tre mnd. på grunn av ledighet i stillingen. Det er stor aktivitet på spesialistdagene.

Fødestogo hadde 12 flere fødsler enn året før, noe som er en gledelig utvikling for innbyggertallet i Valdres. Ledighet i jordmorstilling i starten av året medførte en del overtid hos de andre jordmødrene.

Utfordringer

Legesenteret arbeider kontinuerlig med å bedre telefontilgjengeligheten. Statistikk viser at det er gjennomsnitt 2-3 min. ventetid før man blir besvart på telefon. Det vil være fokus også i 2010 på dette.

Uhensiktsmessige lokaler jobbes det med på sikt å forbedre. Bygningsmassens karakter medvirker i stor grad til stressopplevelse i hverdagen. Det er en utfordring i å ivareta taushetsplikten på en god måte, spesielt i skrankeområdet.

Det er et ønske om å øke medarbeiderfaktoren da legesenteret ivaretar flere nye tidkrevende prosedyrer. En mer aktiv seniorpolitikk etterlyses også.

Det har i løpet av de 2-3 siste årene blitt et betydelig økning i tolkebehov i kommunen. Dette får økonomiske konsekvenser og må tas hensyn til i budsjettet for neste år.

Valdres vaktentral har nå en kvalifisert bemanning, men det er stor utskifting av personalet. Dette er på grunn av vaktordningene som begrenser muligheten til å få 100 % stilling. Utfordringene ligger i turnussystemet (tariffavtaler). Vaktentralen har behov for oppgradering av sentralbord/alarmsentral.

Den største utfordringen for fødestuas framtidige eksistens er rekruttering av kvalifiserte jordmødre. Ytterligere 2 jordmødre slutter/reducerer stillingene sine i løpet av 2010 grunnet alder.

Rammeområde 60 – Kultur og service

Rammeområde 60	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Kultur og service	5 749	6 557	808	14

Tjeneste	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Aktivitetstall
1030 Ungdomsrådet			30	45	
2560 Valdres sommersymfoni	0,4			250	400 elever, 8000 publikum
2600 Kulturskolen	6,50		1 616	1 806	270 elever
4620 Biblioteket	2,76		1 428	1 518	32216 utlån, ca 25 000 besøk
4640 Kvitvella kino	2		-218	-257	20103 besøk, 379 forestillinger
4680 Kunstformidling			50	50	Alle grunnskolebarn
4700 Valdreshallen	0,6		-314	-153	
4725 Kulturhuset	0,5		-289	-251	8500 besøk//40 forestillinger
1215 Servicetorget	4,20		1 851	2 013	
Tilskudd drift Blåbærmyra			210	267	
Tilskudd idrett, musikk, b&u			540	470	
Andre tjenesteområder			845	799	
SUM	16,96	93,8	5 749	6 557	

Kommentarer til avvik på økonomi

I kulturskole og servicetorg har ikke refusjon på sykefraværsutgifter dekket behovet for vikarer. Budsjetterte inntekter i Valdreshallen var for optimistiske da utleie til videregående skole er redusert. Valdres sommersymfoni står med et underskudd på kr. 250 000. Dette er kommunens andel da staten har bestemt at fordelingen mellom stat – fylkeskommune – kommune skal være 60+20+20 når vi mottar tilskudd over statsbudsjettet.

Kommentarer til drift

Ungdomsrådet har på eget initiativ skaffet midler, og fått bygd et treningsstudio under tribunen i Valdreshallen. Studioet organiseres av ungdommene selv.

Kulturskolen ble i 2009 flyttet til Fagernes skole og lokalene ble tilpasset kulturskolens bruk. Akustikken i gymsalen ble forbedret med støyskjerming på veggene, og den fungerer nå godt til musikkutøving. Kulturhuset er pusset opp med nytt gulv i foajéen. Kinokiosken har vært en god investering for kinoen og bidratt til et godt overskudd for driften.

Biblioteket har i 2009 hatt en kraftig økning i antall fjernlån, men det har vært en liten nedgang i utlån av bibliotekets bøker.

Svømmebassenget ble gjenåpnet 1. februar etter renoveringen. Dette har vært godt mottatt av publikum.

Servicetorget har fått tildelt nye oppgaver. Dette gjelder spesielt oppgaver knyttet til kommunens nyopprettede boligkontor. Servicetorget har i 2009 fått universell utforming i tråd med nye forskrifter.

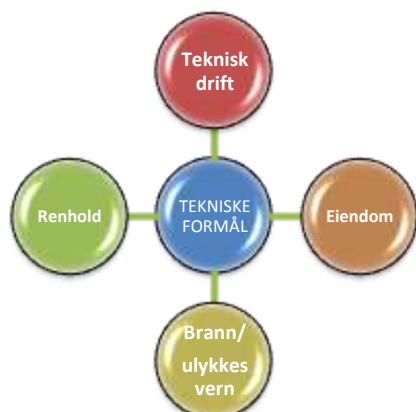
Kulturavdelingen har overtatt ansvaret for kantinedriften i rådhuset/kulturhuset.

I 2009 er bemanningen i både service- og kulturdelen gjennomgått og reduksjoner iverksettes fra 2010. Konsekvensene er noe redusert åpningstid i biblioteket og redusert antall elevplasser i kulturskolen som kan medføre ventelister.

Utfordringer

- Det er ønske om nytt bibliotek på gateplan i kombinasjon med servicetorg og foajé til kulturhuset. Det vil gi en mer effektiv ressursbruk av personalressursene og bedre tilgjengeligheten for publikum.
- Gjennomføre digitalisering av Kvitvella kino med 3D format.
- Det er behov for nytt banedekke til friidrett på Blåbærmyra.

Rammeområde 65 – Teknisk drift / Eiendom



Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 650-652 Teknisk Drift	2.826	3.572	746	26

Tjeneste	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap	Aktivitetstall –eks antall elever/brukere/konsultasjoner osv.
Veier og gater	2.50		3.869	3.421	
Parker	0		75	149	
Vannforsyning	6.00		-1.256	-859	
Avløp	5.50		-4.080	-3.242	
Brann og feiervesen	6.64		4.218	4.105	
SUM		92,7	2.826	3.572	

Kommentarer til avvik på økonomi:

Virksomheten hadde et totalt overforbruk/avvik på kroner 746.000.

Avviket på tjenesten "veier og gater" skyldes for en stor del lave strømkostnader i 2009. For øvrig har det vært lave vedlikeholdskostnader på gatelyset på grunn av at store deler av nettet og armatur er fornyet.

Avviket på vedlikehold av tjenesten "parker" skyldes innleie av sommervikarer.

Vannforsyning viser et overforbruk på ca. 400.000 kroner. Dette skyldes også i år store oppgravingskostnader på ledningsnettet, særlig på Leira.

Tjenesten "avløp" har i 2009 hatt et merforbruk på ca. 800.000 kroner. Noe skyldes gravearbeider i forbindelse med lekkasjer på ledningsnettet. I budsjettet for 2009 ble det lagt inn ca. 17 % økning i inntektene. Vedtaket i kommunestyret var på 7 %. De endrede forutsetninger i inntektene på årsavgifter utgjør 1.2 mill. kroner. Dette er tidligere gjort kjent gjennom kvartalsrapporter. For øvrig er det kommet inn ca 330.000 kroner mer enn forutsatt på tilknytningsavgifter.

Tjenesten "Brann og feiervesen" viser kun mindre avvik.

Den største utfordringen når det gjelder økonomistyring ligger i vedlikeholdet på vann- og avløpsnett. Store problemer med lekkasje, og derigjennom oppgraving og utskifting av gamle ledninger, gir en del utfordringer.

Energikostnadene har gitt positivt utslag i driftsregnskapet.

Kommentarer til drift:

I 2009 overtok virksomheten Freningen vannverk med ca 20 km ledningsnett til drift og vedlikehold. Selv om ikke alle ledningene formelt er overtatt har kommunen stått for ettersynet. Bevilgningene til vann og avløp sammen med byutviklingsprosjektet har medført at arbeidspresset har blitt stort på de tilsatte.

Vegene er blitt brøytet og vedlikeholdt i samsvar med målene i styringsdokumentet.

Kvaliteten og leveringssikkerheten for vann er i samsvar med gitte krav.

Utslippskravene fra renseanleggene er overholdt i samsvar med utslippskravene.

På grunn av langtidssykefravær har man ved hjelp av innleie av vikar klart å få gjennomført pålagt feiing.

Kravene til forspenningstid i brannvesenet er overholdt.

Forebyggende avdeling har gjennomført tilsyn på alle bygg i Valdres, dette i samsvar med forskriftskrav.

Utfordringer:

Her oppsummeres de største utfordringer for virksomheten teknisk drift.

- Redusere utlekking av vann og innlekking av avløp på ledningsnett.
- Øke kompetansen til de tilsatte på vann og avløp.
- Ressurmangel på oppgaver knyttet til prosjektering av nye vann- og kloakkledninger
- Slutføre overtagelse av ledningsnett i Aurdalsåsen.
- Utbygging av vann og avløp i Tisleidalen.
- Avklare fremtidig tomt til uteseksjonen.
- Avklare tomt til brannstasjonen.

Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
Ansvar 654/655/656	9.615	11.967	2.353	24

Tjeneste	Årsverk	Tilstedeværelse %	Budsjett	Regnskap
Drift og vedlikehold av Eiendommer (654)	13,8		9.119	9.744
Renhold (655)	21,27		8.168	8.958
Eiendomsforvaltning (656)	1		-7.673	-6.735
SUM.	36,07	92,7	9.615	11.967

Kommentarer til avvik på økonomi:

Avvik på drift og vedlikehold skyldes bl.a. overtid på ombygging av skoler til barnehager og arbeid på Fødestogo og Valdres distriktsmedisinske senter som ikke kan utføres på dagtid.

Det totale overforbruket skyldes de variable kostnadene som overtid, KLP, drift av kjøretøy, strøm, renovasjon, vann/kloakkavgifter – totalt kr 633 000.

Avdelingen Renhold har i hht. budsjettet hatt ett overforbruk på ca kr 800 000. Dette skyldes delvis at budsjettene ikke har stått i samsvar med hjemmelsregisteret.

Andre forhold; endringer i regulativlønn og KLP, en del av overtiden er regnskapsført av på kulturområdet (kino og lignende) og ekstra arbeidsoppgaver i forbindelse med ombygging av skoler til barnehager.

Der er også brukt penger på oppgradering av dårlig vedlikeholdte gulv. Dette arbeidet var nødvendig og vil bli videreført i 2010. Som ett av flere tiltak for å redusere belastningskader (red. sykefravær), og kunne ha ett effektivt renhold, er det viktig med overflater som forenkler renholdet.

I tillegg kommer utgifter til etablering av egen Virksomhet Eiendom på Leira som ikke var budsjettert.

Eiendomsforvaltning hadde for høyt budsjetterte inntekter.

Kommentarer til drift:

I 2009 ble Eiendom egen virksomhet og det ble tilsatt ny virksomhetsleder. Virksomhetsleder sluttet ved utgangen av rapporteringsåret og konsulent gikk av med pensjon.

Det har vært et meget aktivt år, med ombygginger og flytting av Hjemmetjenesten, Miljøarbeid, skoler og barnehager. Det har vært oppussing/ombygging av avdelingslederkontor på Aurdalsheimen og samling av virksomheten Eiendom. Den store aktiviteten på sommerhalvåret førte til problemer med feireavvikling, samt et stort etterslep av annet arbeid utover høsten, bl.a. rivningsarbeider og tilrettelegging for ombygging til boliger på Vesle-Tveit. Hybelhuset brant ned.

Vaktmestertjenesten er inndelt i en stabsavdeling som driver med bygg, vedlikehold og service og en avdeling som har faste tjenestesteder. Ved årsskiftet 08/09 ble dette omstrukturert slik at det ble flere ansatte i stabsavdelingen uten å øke bemanningen. Dette muliggjorde at stabsavdelingen kunne utføre mindre bygge- og serviceoppdrag i egen regi og derfor redusere kjøp av tjenester fra utenforstående aktører. Dette har gitt et positivt utslag på økonomien ute på de enkelte virksomhetsområder.

Mattilsynet hadde tilsyn på Aurdalsheimen. Dette førte til krav til utskifting/utbedring av 6 avdelingskjøkken. Det ble søkt om utsettelse på frist for gjennomføring. Ny frist ble satt til 2010, hvilket betyr at utgiftene vil belastes budsjett for 2010.

Arbeidstilsynet har hatt tilsyn på skolene. Denne rapporten ble sendt ut i juni 2009, med krav om bl.a. vedlikeholdsplaner. Det er søkt og innvilget frist til oktober 2010, i forbindelse med vedtak om endret skolestruktur.

Tiltakspakka har bidratt til økt vedlikehold på utvalgte objekter.

Prioriterte oppgaver for 2010:

- Selge bygg kommunen ikke lenger har behov for
- Lage oversikt over alle rømningsveier og eventuelle mangler

Utfordringer:

Vedlikeholdsbudsjettet er svært stramt og det er derfor kun akutte og nypålagte oppgaver som kan prioriteres. Generelt vedlikehold for å opprettholde bygninger/eiendommers verdi er på sikt bekymringsfullt.

Vedlikeholdet av bygningsmassen er i dag på et nivå som fører til forfall.

Bemanningen innen drift og vedlikehold er på et absolutt minimum, spesielt ved ferieavvikling, med tanke på en forsvarlig beredskap. Dagens faste bemanning tilsier at plenklipping, søppeltømming og arbeid med grøntareal risikerer å være nærmest fraværende når ferieavvikling foregår.

Bruk av midler fra tiltakspakka

Drift og investering 2009 samt overf. av midler til bruk i 2010

Tjeneste	Tiltak	Drift ansvar 654 eks. mva	Investering ansvar 900 eks mva	Tot.forbruk 2009 eks mva	Beløp overf. 2010 (avs. til fond)
6000	Utvend. vedl. Ulnes kyrkje				384 000
6001	Servicebygg Skrautvål kyrkje		588 000	588 000	105 000
6002	Innvendig vedl hold NAUS	394 863	920 241	1 315 104	
6003	Universiell utforming Servicetorget	12 650		12 650	
6004	Tak Tufte		122 400	122 400	
6005	Veggplater NAUS		159 850	159 850	
6006	Paviljongen (NAK inn i framtida)		107 546	107 546	
6007	Tak Skrautvål skule		308 369	308 369	
6008	Gulvbelegg Kulturhuset		186 000	186 000	
6011	Dør legesenteret	41 182		41 182	
6014	Flytting kulturskolen	42 739		42 739	
6015	Varmebatt/ventilasjon Aurdalsheimen	31 032		31 032	
6016	Ventilasjon/brannmeldere Aurdal skole	73 038		73 038	
6017	Vannlekkasje/opprydding legesenteret	15 238		15 238	
6018	Kortlesere rådhuset	14 415		14 415	
6019	Flytting brannskap kulturhuset	8 333		8 333	
Sum		633 490	2 392 406	3 025 896	489 000
	Mva utgjør	155 094	561 851	716 945	
Sum inkl.mva		788 584	2 954 257	3 742 841	

Mva er refundert ihht. Mva komp.ordningen

Sum forbruk vil utgjøre kr. 4.354.091.

Rammeområde 68 - Areal og Næring



Virksomhetsområde/ansvar	Budsjett 2009	Regnskap 2009	Avvik kr	Avvik %
680 Areal og næring	3 368	3 368	0	0

Tjeneste	Årsverk	Tilstedeværelse%	Budsjett	Regnskap
5000 Byggesak	2,00		-311	-544
5005 Oppmåling	1,00		-953	-623
5010 Kart og data	1,00		897	937
5015 Arealplanlegging	3,00		1380	1163
5016 Byutvikling	(0,5)*		0	123
5017 E 16			0	22
5020 Eiendomsskatt			85	121
5200 Landbruk	2,0		861	968
5205 Nærings tiltak	0,5		309	278
5230 Valdres Destinasjon			500	500
5900 Natur/miljø/ledelse	1,00		609	422
5906 Komm. viltfond			0	0
5908 Veterinærsvakt			-10	-1
SUM	11,0 (10,5)*	98,7	3367	3366

* Prosjektleder sa opp stilling på forsommeren. Oppgavene ble overført til medarbeider i virksomheten og den midlertidige prosjektlederstillingen ble inndratt.

Kommentarer til avvik på økonomi:

Økonomistyringen for virksomheten vurderes som meget god. Samlet sett har rammene vært realistiske for 2009, ut i fra forutsetningene om å holde driften omtrent på nivå som 2008. Det bemerkes at driften på flere tjenester er på et absolutt minimumsnivå i forhold til krav og forventninger. Fokus har vært på å redusere ulempene som følger av kapasitetsproblemer.

Kommentarer til driften:

Det har til tider vært et svært høyt arbeidspress i virksomheten.

Stillingen som prosjektleder for byutviklingsprosjektet ble ikke utlyst ved ledighet. Virksomheten påtok seg å videreføre koordineringsarbeidet med eksisterende ressurser. I tillegg er det besluttet å redusere med en stilling som arealplanlegger. Konsekvensene er betydelig redusert kapasitet i forhold til å behandle private

reguleringsplaner. Da disse normalt må prioriteres foran kommunens egne planer (jf. lovfestede tidsfrister), får dette også konsekvenser for behandling av kommunens egne planer.

Av i alt ca 400 innkomne klager til e-skatt, var 142 av disse klagene behandlet pr. 01.01.2010.

Fylkesmannen i Oppland (landbruksavdelingen) gjennomførte forvaltningskontroll i desember 2009 med fokus på forvaltning av tilskuddsordninger. Endelig rapport fra kontrollen er ikke mottatt. Det ble registrert to avvik, men hovedinntrykket fra kontrollen var positivt.

Planlagt brukerundersøkelse iht. styringskort ble ikke gjennomført i 2009 grunnet sykdom. Men ellers iht. styringskort for 2009 er alle mål innfridd og virksomheten preges av godt arbeidsmiljø, tilfredse medarbeidere og høy tilstedeværelse

Utfordringer:

Rekruttering av kompetent arbeidskraft er den største utfordringen. Videre er det store utfordringer knyttet til ambisjonsnivået/forventninger innen de ulike tjenestene. Kapasiteten er for tiden særlig begrenset innenfor oppmåling, landbruk, miljø og næringsutvikling. Innenfor nevnte fagområder har en liten reell mulighet til å imøtekomme forventninger fra nasjonale og regionale myndigheter, næringsliv/bransjer og publikum. Noe av det viktigste fremover blir å opprettholde det gode arbeidsmiljøet.

Del 3



Del 3: Økonomi

Kommuneregnskapet - generelt

Kommunens årsregnskap er inndelt i

-  Driftsregnskap
-  Investeringsregnskap
-  Balanseregnskap

Driftsregnskapet:

Omfatter alle løpende utgifter og inntekter vedrørende kommunens drift, herunder renter og ordinære avdrag på lån og avsetning til og bruk av fond og annen egenkapital.

Investeringsregnskapet:

Omfatter utgifter til investeringer, utlån og ekstraordinære avdrag på lån. Angir også hvordan disse utgiftene er finansiert ved bruk av lån, inntekter fra salg av driftsmidler, egenkapital m.v..

Balanseregnskapet:

Gir oversikt over bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital pr. 31.12.

Regnskapsprinsipper:

Kommunale regnskap føres etter de regnskapsprinsipper som følger av kommunelovens § 48 og regnskapsforskriftens § 7.

Avskrivninger:

Årlige avskrivninger vises som en driftsutgift, og påvirker derved kommunens brutto driftsresultat. Denne utgiften nulles ut, slik at netto driftsresultat ikke påvirkes av avskrivninger. Isteden føres avdrag på lån som en finansutgift.

Bruttoprinsippet:

Regnskapet føres etter bruttoprinsippet, som betyr at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter eller fradrag i utgifter for tilhørende inntekter. Dette innebærer at når for eksempel utgifter til lønn stiger p.g.a. sykefravær, fremkommer denne lønnsutgiften brutto under driftsutgifter, mens sykepengerefusjon føres som en driftsinntekt. I hovedoversikt drift fremkommer da et avvik på lønnsposter som ikke samsvarer med det reelle avviket. Derfor er det nødvendig å lese kapittelet vedrørende budsjettavvik for å få en oversikt over reelle avvik. Tilsvarende gjelder for merverdiavgift, der betalt merverdiavgift føres som en driftsutgift, mens refusjon av merverdiavgift er en driftsinntekt. Både refusjon av merverdiavgift og sykepenger fremkommer som **"overføring med krav til motytelse"** i hovedoversikt drift. Det vil derfor naturlig være et betydelig avvik mellom budsjett og regnskap på denne posten.

Driftsregnskapet

	Regnskap 2009	Reg. budsj. 2009	Oppr. budsj. 2009	Regnskap 2008
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	16 582 152	16 421 000	16 421 000	15 976 623
Andre salgs- og leieinntekter	65 217 371	59 042 000	58 942 000	58 015 912
Overføringer med krav til motytelse	76 973 008	46 426 000	46 260 000	72 049 938
Rammetilskudd	91 941 537	90 410 000	90 410 000	89 389 606
Andre statlige overføringer	33 826 890	30 696 063	28 875 000	31 081 889
Andre overføringer	2 229 582	785 000	785 000	2 652 591
Skatt på inntekt og formue	126 793 942	124 000 000	124 000 000	115 225 200
Eiendomsskatt	19 682 449	19 300 000	19 300 000	19 256 752
Andre direkte og indirekte skatter	8 296 345	8 132 000	8 132 000	8 132 803
Sum driftsinntekter	441 543 277	395 212 063	393 125 000	411 781 315
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	251 979 793	241 505 158	234 704 000	240 662 107
Sosiale utgifter	46 353 856	51 474 342	47 077 000	41 929 267
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj. produksjon	60 400 474	57 870 250	57 266 000	59 864 251
Kjøp av tjenester som erstatter tj. produksjon	21 373 293	18 408 000	17 888 000	19 557 327
Overføringer	31 027 490	17 424 703	13 789 000	24 142 580
Avskrivninger	16 293 705	0	0	14 059 113
Fordelte utgifter	-10 729	0	0	0
Sum driftsutgifter	427 417 881	386 682 453	370 724 000	400 214 646
Brutto driftsresultat	14 125 396	8 529 610	22 401 000	11 566 669
Finansinntekter:				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	5 280 006	9 150 000	8 650 000	10 250 699
Mottatte avdrag på utlån	109 207	200 000	200 000	176 817
Sum eksterne finansinntekter	5 389 213	9 350 000	8 850 000	10 427 516
Finansutgifter:				
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	10 619 147	18 000 000	18 000 000	17 569 809
Avdragsutgifter	11 524 009	12 000 000	12 000 000	12 495 941
Utlån	153 532	310 000	310 000	133 522
Sum eksterne finansutgifter	22 296 688	30 310 000	30 310 000	30 199 272
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-16 907 475	-20 960 000	-21 460 000	-19 771 756
Motpost avskrivninger	16 293 705	0	0	14 059 113
Netto driftsresultat	13 511 626	-12 430 390	941 000	5 854 026
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnskm. mer/mindreforbruk	4 305 558	4 305 558	0	14 053 180
Bruk av disposisjonsfond	18 938 390	18 938 390	5 567 000	0
Bruk av bundne fond	3 975 437	2 234 000	2 234 000	3 477 209
Bruk av likviditetsreserve	4 034 421	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	31 253 805	25 477 948	7 801 000	17 530 389
Overført til investeringsregnskapet	4 307 872	4 305 558	0	637 345
Dekning av tidligere års regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	10 741 024	6 700 000	6 700 000	13 705 662
Avsetninger til bundne fond	6 425 031	2 042 000	2 042 000	4 735 851
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0
Sum avsetninger	21 473 928	13 047 558	8 742 000	19 078 857
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	23 291 503	0	0	4 305 558

Investeringsregnskapet

	Regnskap 2009	Reg. budsj. 2009	Oppr. budsj. 2009	Regnskap 2008
Inntekter:				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1 609 285	5 000 000	5 000 000	839 500
Andre salgsinntekter	42 298	0	0	37 724
Overføringer med krav til motytelse	10 156 716	5 917 000	5 917 000	6 249 685
Statlige overføringer	7 812 507	7 290 000	3 800 000	349 750
Andre overføringer	330 000	0	0	275 000
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0
Sum inntekter	19 950 806	18 207 000	14 717 000	7 751 659
Utgifter:				
Lønnsutgifter	74 074	0	0	3 815
Sosiale utgifter	18 498	0	0	0
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.prod.	30 997 353	49 593 000	45 853 000	68 234 856
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod.	0	0	0	0
Overføringer	5 732 608	0	0	3 805 640
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	4 423	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum utgifter	36 826 957	49 593 000	45 853 000	72 044 311
Finanstransaksjoner:				
	381 148	0	0	23 853 475
Avdragsutgifter	1 996 814	0	0	836 222
Utlån	932 731	1 000 000	1 000 000	827 799
Kjøp av aksjer og andeler	8 386 544	8 386 544	0	363 435
Dekning av tidligere års udekket	2 519 613	0	0	15 917
Avsetninger til ubundne investeringsfond	673 398	0	0	305 196
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	14 890 248	9 386 544	1 000 000	26 202 044
Sum finansieringstrans.	31 766 398	40 772 544	32 136 000	90 494 696
Finansieringsbehov	26 054 023	36 466 986	32 136 000	56 317 925
Dekket slik:	950 866	0	0	25 136 964
Bruk av lån	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Salg av aksjer og andeler	4 307 872	4 305 558	0	637 345
Bruk av tidligere års udisponert	6 604	0	0	15 918
Overføringer fra driftsregnskapet	100 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	84 373	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	262 660	0	0	0
Bruk av bundne fond				
Bruk av likviditetsreserve	31 766 398	40 772 544	32 136 000	82 108 152
Sum finansiering				
Udekket/udisponert	0	0	0	- 8 386 544

Balansen

	2009	2008
EIENDELER		
Anleggsmidler	859 442 054	801 410 773
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	356 532 628	343 227 574
Utstyr, maskiner og transportmidler	16 799 619	14 386 561
Utlån	28 387 823	26 984 351
Aksjer og andeler	22 275 754	21 343 023
Pensjonsmidler	435 446 230	395 469 261
Omløpsmidler	163 864 430	115 950 762
Kortsiktige fordringer	29 205 418	35 036 299
Premieavvik	11 729 041	11 837 010
Aksjer og andeler	4 000 000	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	118 929 970	69 077 452
Sum eiendeler	1 023 306 484	917 361 535
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	173 447 955	154 157 496
Herav:		
Disposisjonsfond	15 098 017	23 301 987
Bundne driftsfond	17 791 681	16 331 086
Ubundne investeringsfond	12 322 148	9 902 535
Bundne investeringsfond	7 258 903	5 680 878
Endring regnsk. prins.	-10 861 530	-10 861 530
Renskapsmessig mindreforbruk	23 291 503	4 305 558
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv. regnskap	0	0
Udekket i inv. regnskap	0	-8 386 544
Likviditetsreserve	0	4 297 080
Kapitalkonto	108 547 233	109 586 446
Langsiktig gjeld	782 162 267	696 879 797
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	485 707 368	440 785 741
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	-3 891 329
Andre lån	296 454 899	259 985 385
Kortsiktig gjeld	67 696 262	66 324 242
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	67 696 262	66 324 242
Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld	1 023 306 484	917 361 535
Memoriakonti	31 267 446	5 055 470
Memoriakonto		
Herav:	31 267 446	5 055 470
Ubrukte lånemidler		0
Andre memoriakonti	-31 267 446	-5 055 470
Motkonto memoriakonti		

	2009	2008
Oversikt over endring arbeidskapital:		
Endring betalingsmidler	49 852 518	-35 198 958
Endring ihendehaverobl. Og sertifikater	0	0
Endring kortsiktige fordringer	-5 830 881	5 662 348
Endring premieavvik	-107 969	5 745 825
Endring aksjer og andeler	4 000 000	0
Endring omløpsmidler (A)	47 913 668	-23 790 785
Kortsiktig gjeld		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-1 372 020	-11 656 371
Endring arbeidskapital (A-B)	46 541 648	-35 447 156

Sentrale resultatmål i driftsregnskapet

De viktigste resultatmålene er:

-  Brutto driftsresultat
-  Netto driftsresultat
-  Regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk

Resultatmålene fremkommer slik:

Brutto driftsresultat	Netto driftsresultat	Regnskapsm. Mer/midreforbruk
Driftsinntekter	Brutto driftsresultat	Netto driftsresultat
- Driftsutgifter	+ Finansinntekter	+ Bruk av fond og annen EK
	- Finansutgifter	- Avsetning til fond og annen EK
= Brutto driftsresultat	= Netto driftsresultat	= Regnskapsm. mer/mindreforbruk

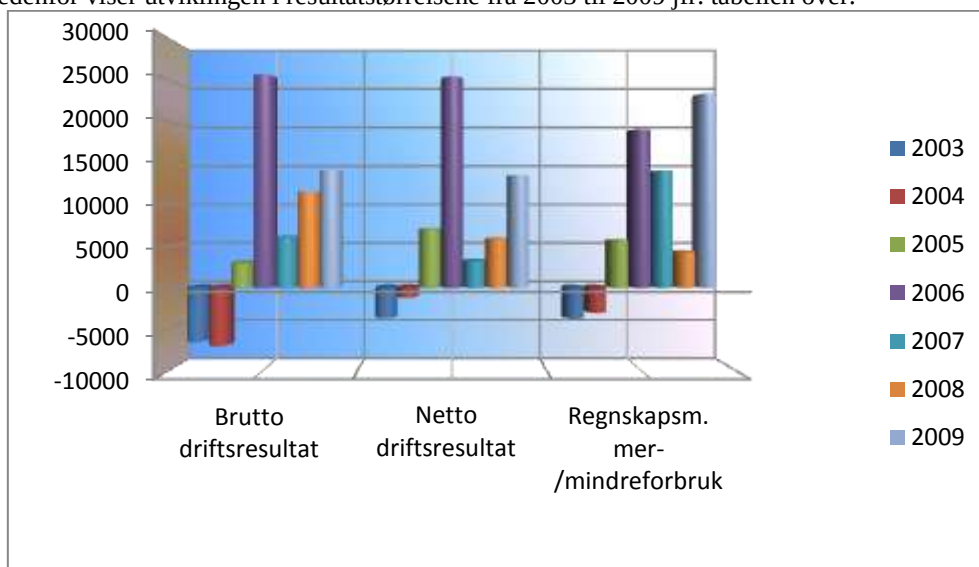
Resultatmål	Forklaring
Brutto driftsresultat	Viser hvor stor del av driftsinntektene som er igjen etter at utgifter knyttet til kommunens drift er dekket.
Netto driftsresultat	Netto driftsresultat viser om drifts-, rente- og avdragsinntektene har vært tilstrekkelige til å dekke ikke bare driftsutgiftene, men også renteutgifter og avdrag på investeringslån. Netto driftsresultat kan benyttes til avsetninger og til finansiering av investeringer, og sier derved noe om kommunens økonomiske handlefrihet. Ved vurdering av netto driftsresultat må en ta hensyn til evt. øremerkede midler kommunen har mottatt, men som ikke fullt ut er disponert i inntektsåret. De øremerkede midlene vil være medtatt i sin helhet under driftsinntekter, mens avsetning av den ubrukte andelen til fond først skjer under punktet interne finanstransaksjoner. Når de avsatte øremerkede midlene brukes året etter, vil utgiftene fremkomme som driftutgift og påvirke netto driftsresultat, mens bruken av avsatte midler vises under interne finanstransaksjoner. Se årsregnskapet note 16.
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	Dette resultatmålet sier isolert sett lite om hvordan kommunens økonomi utvikler seg. Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk viser hvordan kommunen har gått i forhold til kommunestyrets budsjettvedtak for det aktuelle år

Sentrale resultatmål – utvikling

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brutto driftsresultat, 1000 kroner	- 6 448	- 6 946	3 009	25 529*	6 096	11 567	14 125
Brutto driftsresultat i % av driftsinntekter	- 2,1 %	- 2,1 %	0,9 %	6,8 %	1,5 %	2,8 %	3,2 %
Netto driftsresultat, 1000 kroner	- 3 581	- 1 125	7 043	25 287	3 236	5 854	13 512
Netto driftsresultat i % av driftsinntekt	- 1,2 %	- 0,3 %	2,0 %	6,7 %	0,9 %	1,4 %	3,1 %
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	- 3 640	- 2 950	5 651	18 973	14 053	4 305	23 292
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk i % av driftsinntekter	- 1,2 %	- 0,9 %	1,6 %	5,0 %	3,7 %	1,04 %	5,3 %

* Inntekter fra salg av andelskraft og konsesjonskraft ble t.o.m. 2005 feilaktig bokført som finansinntekt. Denne inntekten har derved ikke vært med i brutto driftsresultat. Beløp ført på denne posten var for 2006 kr 8 671 554.

Figuren nedenfor viser utviklingen i resultatstørrelsene fra 2003 til 2009 jfr. tabellen over.



Brutto driftsresultat:

Brutto driftsresultat viser som nevnt, forholdet mellom driftsinntektene og driftsutgiftene. For 2009 har Nord-Aurdal et brutto driftsresultat i overkant av 14,1 mill. Dette er en økning på nær 2,6 mill. sammenlignet med 2008.

Kommunens lånegjeld har økt med 52 mill. i 2009. Årsaken til at renteutgiften likevel er kraftig redusert er den betydelige reduksjonen i rentenivået fra 2008 til 2009.

Iht. kommunens økonomiplan står en overfor betydelige investeringer i årene fremover. Lånegjelden vil øke betydelig, og en kan ikke forvente en rente på det nivå vi har i dag.. Brutto driftsresultat viser (noe forenklet) hva som gjenstår av inntekter til betjening av lån, etter at driftsutgiftene er dekket. For at kommunen skal kunne betjene fremtidige lån, er en avhengig av et stadig høyere brutto driftsresultat. Brutto driftsresultat kan økes enten gjennom høyere driftsinntekter eller lavere driftsutgifter. Når en vet at kommunen har liten påvirkningsmulighet på de fleste inntekstpostene, er det åpenbart at utgiftene til drift må reduseres.

Brutto driftsresultat har, særlig i en situasjon med vridning av utgiftene fra drift til finans, svært begrenset informasjonsverdi.

Netto driftsresultat:

Netto driftsresultat er for 2009 positivt med 13,5 millioner. Dette er en økning fra 2008, da netto driftsresultat var på 5,8 mill.. Ved sammenligningen av resultatet for disse to årene, må en ta i

betragtning spesielle forhold i 2009 som ikke forventes å vedvare. Nord-Aurdal kommune solgte all konsesjons- og andelskraft for 2009 til en fastpris som var historisk høy. Ved inngangen til 2010 viste markedet priser som ville føre til en kraftinntekt som var 5 mill. lavere for 2010. I tillegg vises til eget avsnitt om rentenivå. Siste kvartal 2008 lå renten på hoveddelen av kommunens lån på 7,21 %, mens nivået hadde sunket til under 2 % fram til 4. kvartal 2009. Korrigert for disse spesielle forhold, er resultatet langt lavere. Dette er viktig å ha med seg i vurderingen av hvilket driftsnivå kommunen kan ha, da engangsinntekter bør benyttes til engangstiltak, ikke til å øke det generelle driftsnivået.

Netto driftsresultat bør over noe tid utgjøre minst 5 % av brutto driftsinntekter. Dette vil gjøre det mulig for kommunen å avsette midler til disposisjonsfond for bl.a. å bli mindre sårbare for variasjoner i inntekts- og utgiftsnivå.

Med tanke på de utfordringer Nord-Aurdal kommune står overfor mht. påkrevde investeringer, bør netto driftsresultat være høyere enn 5 %.

Regnskapsmessig mindreforbruk:

Regnskapet for 2009 viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 23,3 mill.. Avviket er i det vesentlige knyttet til fellesområdet og til reservepost og ressursenhet (rammeområde 10 + 12). På de fleste virksomhetsområdene, med et par unntak, er det kun mindre avvik sammenlignet med revidert budsjett.

Driftsinntekter

Kommunens driftsinntekter består i hovedsak av:

- ✚ Salgs- og leieinntekter, som gebyrer og betaling for kommunale tjenester
- ✚ Skatteinntekter (skatt på formue og inntekt/eiendomsskatt)
- ✚ Rammetilskudd
- ✚ Andre driftsinntekter, deriblant tilskudd/overføringer fra stat og fylkeskommune

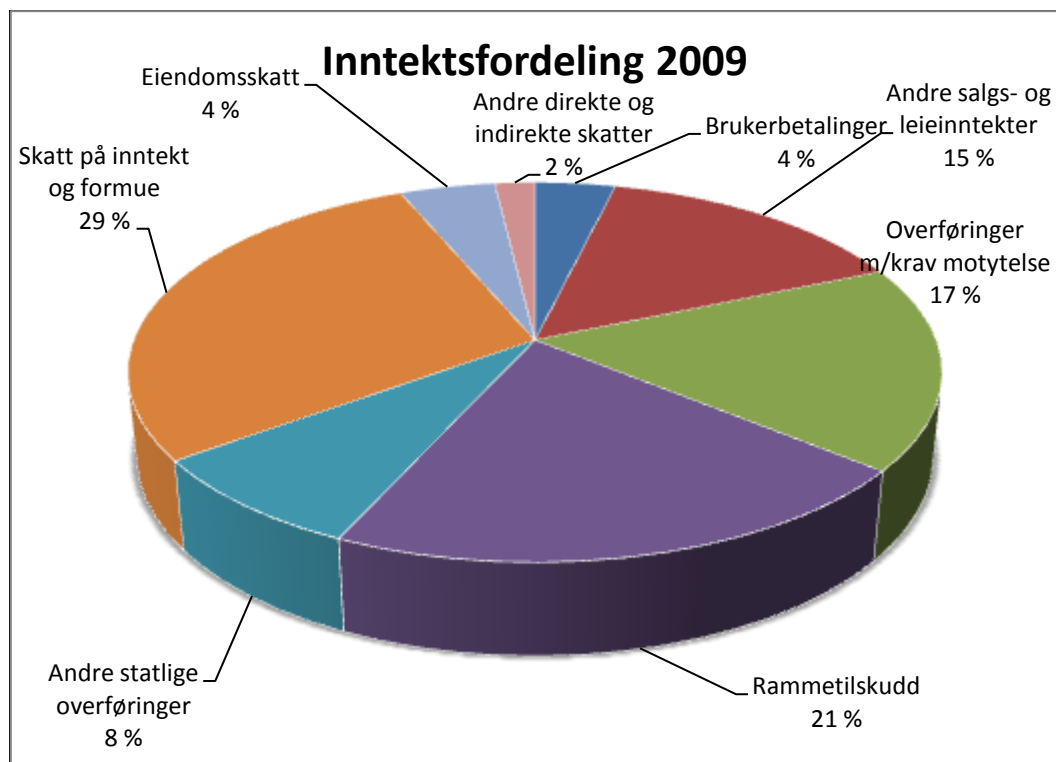
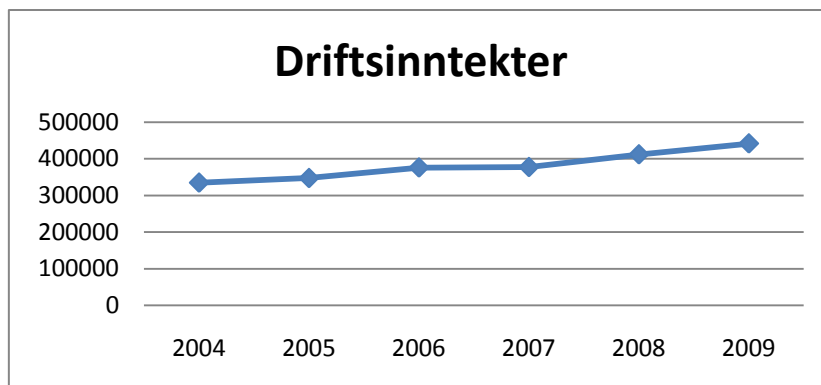
Spesifikasjon av inntektspostenes innhold:

Inntektsart	Omfatter
Brukerbetaling	Foreldrebetaling i barnehage Foreldrebetaling i SFO Betaling for tjenester innenfor pleie/omsorg
Andre salgs- og leieinntekter	Eiendomsavgifter Renovasjonsavgifter Husleieinntekter Gebyr for kommunaltekniske tjenester
Overføringer med krav til motytelse	Refusjon av betalt merverdiavgift Refusjon av sykepenger Refusjoner fra stat, fylke og andre kommuner
Andre statlige overføringer	Tilskudd til barnehager Tilskudd til flyktninger Tilskudd til psykisk helsevern
Andre overføringer	Hovedsakelig overføring fra fylket til finansiering av ulike tiltak innenfor kultur Tilskudd til VDMS (Valdres distriktsmedisinske senter)
Andre direkte og indirekte skatter	Konsesjons- og reguleringsavgifter Naturressursskatt

Driftsinntekter – utvikling

Driftsinntekter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Regnskap 2009	Endring % 07/08	Endring % 08/09
Brukerbetalinger	12 221	12 817	13 098	14 269	15 977	16 582	12,0	3,8 %
Andre salgs- og leieinntekter	42 985	44 461	55 070*	54 272	58 016	65 217	6,9	12,4 %
Overføringer m/ krav til motytelse	52 944	58 529	50 845	65 805	72 049	76 973	9,5	6,8 %
Rammetilskudd	57 456	66 059	85 333	84 366	89 389	91 942	5,9	2,9 %
Andre statlige overføringer	41 344	36 999	34 096	24 348	31 082	33 827	27,7	8,8 %
Andre overføringer	6 395	1 370	500	852	2 653	2 230	211,4	-15,9 %
Skatt på inntekt og formue	110 658	108 125	117 487	111 151	115 225	126 794	3,6	10,0 %
Eiendomsskatt	8 669	9 727	11 363	14 008	19 257	19 682	37,5	2,2 %
Andre direkte og indirekte skatter	2 135	9 203	8 153	8 133	8 133	8 296	0	2,0 %
Sum	334 807	347 290	375 944*	377 204	411 781	441 543	9,2	7,2 %

* Kraftinntekter er ført som finansinntekt t.o.m. 2005, og som driftsinntekt f.o.m. 2006.



Rammetilskudd og skatt på inntekt og formue utgjør de klart største inntektspostene til kommunen. Disse inntektene er utenfor kommunens kontroll, og særlig skatteinngangen kan variere fra år til år.

Driftsutgifter

De største utgiftspostene er:

- ✚ Lønn og sosiale utgifter
- ✚ Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon

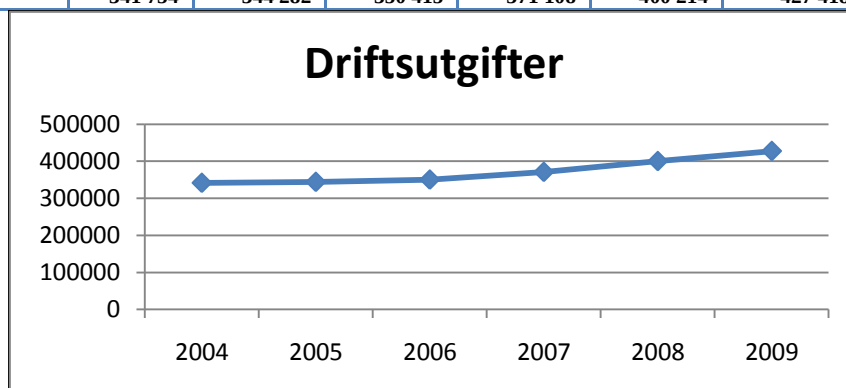
For 2009 utgjør lønn og sosiale utgifter til sammen 72,6 % av totale driftsutgifter ekskl. avskrivninger. Andelen er litt redusert fra 2008, da prosentsatsen var på 73,2. I 2007 var lønnsandelen på 68 %.

Utgiftspostene består av:

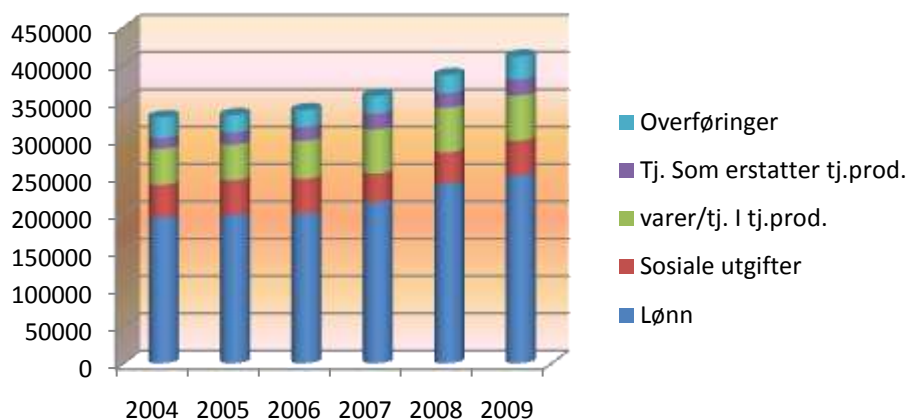
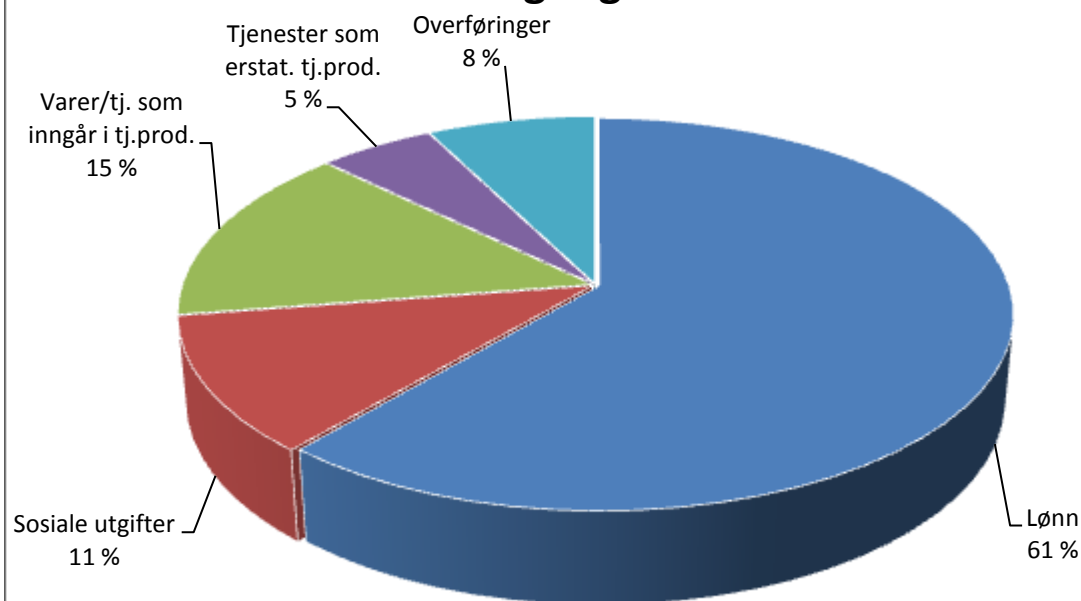
Utgiftsart	
Lønn	Faste og variable lønnsposter
Sosiale utgifter	Pensjonspremie Arbeidsgiveravgift
Kjøp av varer og tjenester til tjenesteproduksjonen	Strøm og annen energi Kommunale avgifter Kontingenter og lisenser Vedlikehold og byggtjenester Materialer og vedlikehold Serviceavtaler og reparasjoner Post/banktjenester/telefon Leieutgifter Inventar og utstyr
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjonen	Overføring av innkrevde avgifter på renovasjon og slamtømming til Valdres Kommunale Renovasjon Driftstilskudd til private leger og fysioterapeuter Utgifter til ulike samarbeidstiltak
Overføringer	Merverdiavgift – kompensasjonsordning Økonomisk bistand til livsopphold Driftstilskudd Kirkelig Fellesråd og Regionrådet Tilskuddsordninger fra Husbanken som administreres av kommunen

Driftsutgifter – utvikling

Driftsutgifter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Regnskap 2009	Endring % 07/08	Endring % 08/09
Lønnsutgifter	195 292	198 362	199 975	215 683	240 662	251 980	11,6	4,7 %
Sosiale utgifter	43 764	47 024	47 133	38 537	41 929	46 354	8,8	10,6 %
Kjøp av varer/tjenester til tjenesteproduksjon	48 158	47 496	50 838	58 928	59 864	60 400	1,6	0,9 %
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	14 627	16 068	18 579	21 452	19 557	21 373	-8,8	9,3 %
Overføringer	27 813	23 502	22 662	23 706	24 143	31 027	1,8	28,5 %
Avskrivninger	12 099	11 830	11 228	12 817	14 059	16 294	9,7	15,9 %
Fordelte utgifter	0	0	0	-15	0	-10 729	0	0
Sum	341 754	344 282	350 415	371 108	400 214	427 418	7,8	6,8 %



Fordeling utgifter 2009



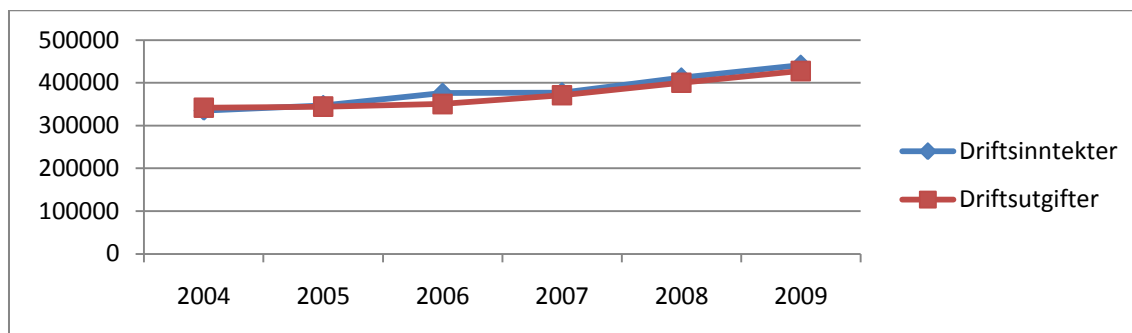
I tabellen og figuren ovenfor vises det at lønn/sosiale utgifter og overføringer er hovedårsakene til utgiftsøkningen fra 2008 til 2009. Deler av økningen i lønn og sosiale utgifter er som normalt det årlige lønnsoppgjøret. Videre skyldes ca. 2,4 mill. økning i faste tillegg i faste stillinger.

Økningen i overføringer gjelder overføringer til private og omfatter 3,6 mill. til Valdres Folkemuseum A/S jfr. Kommunestyrevedtak. Den resterende del er økt stønad til livsopphold (NAV sosial) med en økning på nær 2,2 mill..

Figuren over viser at det er økningen i lønn og sosiale utgifter som utgjør den største utgiftsøkningen fra 2007 til 2008.

Økningen i lønnsutgiftene fra 2006 til 2007 skyldes dels lønnsoppgjøret pr. 01.05.07, dels opprettelse av nye stillinger, jfr. budsjettvedtakene for 2007 (opprinnelig og revidert).

- Også økningen i lønnsutgifter fra 2007 til 2008 skyldes dels lønnsoppgjøret pr. 01.05.08 dels opprettelse av nye stillinger jfr. budsjettvedtak for 2008 (korttidsavdeling, kommuneleder, barnehager).
- Sosiale utgifter er redusert fra 2006 til 2007 hovedsakelig på grunn av nedsettelse av satsen for arbeidsgiveravgift fra 12,1 % til 6,4 %. Denne endringen medførte på inntektsiden en reduksjon i skjønnstilskuddet (rammetilskudd), da den tidligere økningen fra lav til høy sats var blitt kompensert.

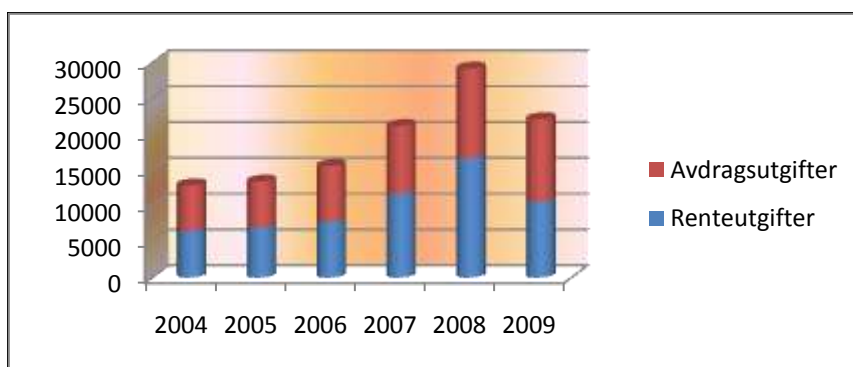


Finanstransaksjoner

Eksterne finanstransaksjoner – utvikling

Eksterne finans-transaksjoner	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Regnskap 2009	Endring % 07/08	Endring % 08/09
Renteinntekter, utbytte, eieruttak	6 777	5 628	4 259	5 582	10 251	5 280	83,6	-51,1 %
Mottatte avdrag på utlån	162	206	132	183	177	109	-3,2	-38,4 %
Sum eksterne finansinntekter	6 969	5 834	4 391	5 765	10 428	5 389	80,9	-48,3 %
Renteutgifter, provisjoner m.m.	6 522	7 013	7 788	11 692	17 570	10 619	33,5	-39,6 %
Avdragsutgifter	6 365	6 397	7 810	9 491	12 496	11 524	31,7	-7,8 %
Utlån	330	219	263	260	133	153	-48,8	15 %
Sum eksterne finansutgifter	13 217	13 629	15 861	21 443	30 199	22 297	40,8	-26,2 %

- Kraftinntekter er ført som finansinntekt i 2004 og 2005.



Figuren viser stigning i renter og avdrag som følge av økt lånemasse i forbindelse med kommunens investeringer. Økningen i avdrag fra 2005 til 2006 skyldes hovedsakelig endring i beregningsmetode for minste tillatte avdrag. Renteutgiften for 2008 er redusert med 880 000,- i forhold til hovedoversikt drift, da inntekter fra rentebytteavtaler knyttet til lån er ført som renteinntekt og ikke til reduksjon av renteutgiftene. Figuren viser en kraftig nedgang i renteutgiften i 2009 som skyldes lavt rentenivå.

Rente- og avdragsutgifter:

Rente- og avdragsutgiftene økte betydelig i perioden 2006 - 2008. Hovedårsaken var opptak av nye lån bl.a. i forbindelse med overtagelse av eiendomsmassen til Nord-Aurdal Trygghetsboliger. Også renteutviklingen har hatt betydning for økte renteutgifter.

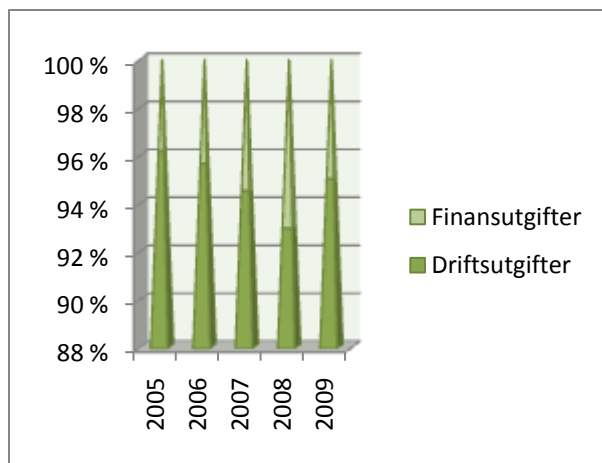
Jfr. kommunens økonomiplan for perioden 2009– 2012, vil lånemassen øke som følge av nye investeringer. Renter og avdrag på lån vil da stige ytterligere i årene som kommer.

På budsjetteringstidspunktet (4. kvartal 2008) var rentesatsen på hoveddelen av kommunens lån på 7,21 %. Deretter sank renta brått til 3,96 % for første kvartal 2009 for å ende på historisk lave 1,96 % for 4. kvartal 2009. Ved et gjennomsnittlig rentesats på 5,5 % ville renteutgiften vært på 16,3 mill. i 2009.

Rentenivået er forventet å stige i løpet av 2010 (Norges Bank), og også i årene fremover. Vi kan ikke forvente et fremtidig rentenivå rundt 2 %.

Renteinntekter:

Også renteinntekten er betydelig lavere enn budsjettert på grunn av det lave rentenivået, men utslaget i kroner blir lavere da lånemassen er langt høyere enn kommunens bankinnskudd.



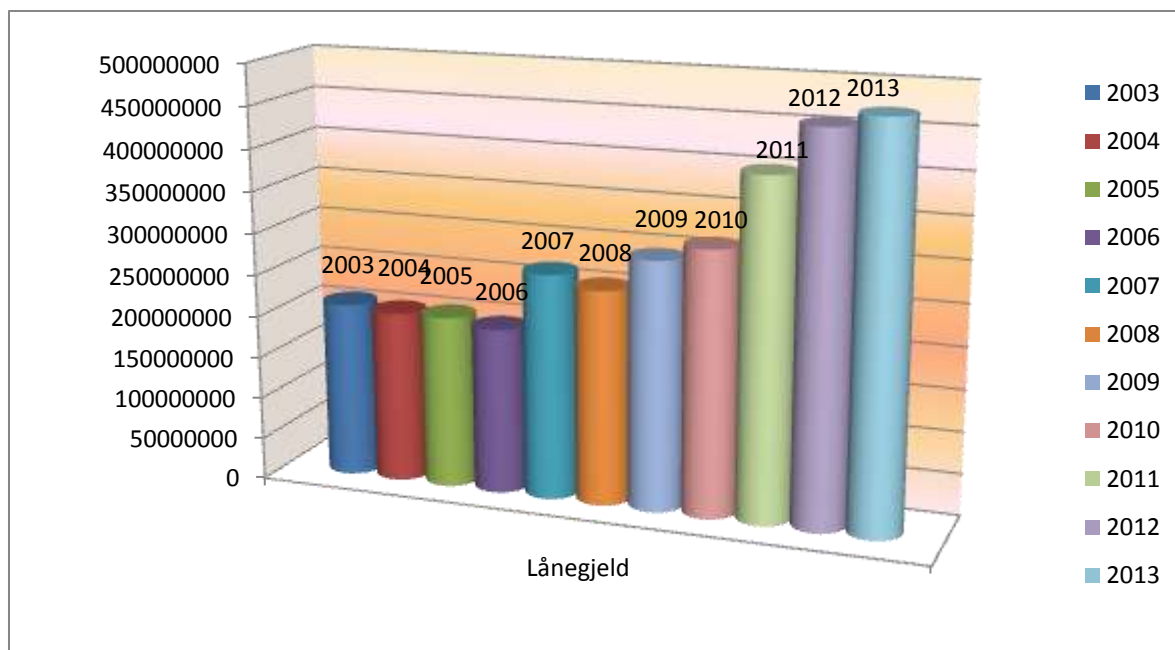
Figuren viser hvordan driftsutgiftene utgjør en stadig mindre andel av kommunens totale utgifter til og med 2008. Bildet er annerledes i 2009, grunnet et historisk lavt rentenivå.

En kan ikke forvente at rentenivået vil holde seg på dagens lave nivå, men gradvis stige opp mot 4 – 5 %. Ved økt lånemasse, vil utviklingen da fortsette som diagrammet viser for årene 2005 – 2008.

Ser en bort fra lønns- og prisstigning er de totale utgifter (drifts- og finansutgifter) relativt konstante årene 2005 – 2008. Dette betyr at driftsutgiftene reduseres, ikke bare i prosentandel, men også i kroner.

Lån - utvikling

Figuren nedenfor gir et bilde av utviklingen i langsiktig gjeld, eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg til regnskapstall for årene 2003 – 2009, er det tatt inn tall fra økonomiplanen for perioden 2010 – 2013.



Budsjettavvik fellesområdet

Inntekter	Regnskap 2009	Budsjett 2009	Avvik kr
Salgs- og gebyrinntekter, avgiftsfrie	8 296 312	9 350 000	1 053 688
Refusjon fra staten	19 253 089	16 000 000	-3 253 089
Skatteinntekter	126 793 942	124 000 000	-2 793 942
Rammetilskudd	91 941 537	90 410 000	-1 531 537
Overføringer fra staten	26 372 085	25 755 000	-617 085
Eiendomsskatt	19 682 450	19 300 000	-382 450
Andre direkte og indirekte skatter	8 296 345	8 132 000	-228 081
Andre statstilskudd	399 605	0	-399 605
Refusjon fra private	0	0	0

Inntekter	Regnskap 2009	Budsjett 2009	Avvik kr
Refusjon fra staten, merverdiavgift	4 145 498	0	-4 145 498
Renteinntekter	3 577 181	7 500 000	3 922 819
Utbytte og eieruttak	1 500 000	1 500 000	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	18 938 390	18 938 390	0
Bruk av bundne fond	1 583 548	1 732 000	148 452
Bruk av tidligere års overskudd	4 305 558	4 305 558	0
Bruk av likviditetsreserve	4 034 421	0	-4 034 421
Sum inntekter	362 492 045	352 677 948	-12 814 260

På inntektssiden angir negative tall en høyere inntekt enn budsjettet (positivt), mens positive tall angir lavere inntekt enn iht. budsjettet (negativt).

Utgifter	Regnskap 2009	Budsjett 2009	Avvik kr
Renteutgifter inkl. låneomkostninger	10 606 147	18 000 000	-7 383 853
Avdrag på ordinære lån	11 524 009	12 000 000	-475 991
Premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift	107 979	0	107 979
Tap på utestående fordringer	0	0	0
Overføring til andre kommuner	0	0	0
Overføring til staten	1 685 217	0	1 685 217
Andre driftsutgifter	317 415	0	317 415
Mva. – generell kompensasjonsordning	97 263	0	97 263
Dekning av tidligere års underskudd	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	10 741 024	6 700 000	4 041 024
Avsetninger til bundne fond	4 643 225	1 932 000	2 711 225
Overført investeringsregnskapet	4 307 872	4 305 558	2 314
Regnskapsmessig overskudd	23 291 503	0	23 291 503
Sum utgifter	67 331 645	42 937 558	24 394 087

På utgiftssiden markerer negative tall en lavere utgift enn budsjettet (positivt), mens positive tall betyr høyere utgift enn budsjettet (negativt).

Kommentarer til budsjettavvikene fellesområdet

Kun vesentlige budsjettavvik blir kommentert.

Inntekter fellesområdet	Avvik	Årsak
Salgs-/gebyrinntekter avgiftsfri	1 053 688	Kommunen har ikke mottatt endelig avregning fra VEAS for 2009, og vi forventer noe mer inntekter når vi sammenligner mottatt beløp med den beregningen vi mottok som la grunnlag for budsjettet. For øvrig gjelder avviket avregning vedr. FOKVA, som er budsjettet på fellesområdet, men som er inntektsført på rammeområde 15.
Refusjon fra staten	-3 253 089	Kommunen har mottatt barnehagetilskudd med ca. 3,2 mill.. mer enn budsjettet. Årsaken til dette er: ✚ Flere barn i barnehage i permanente lokaler ✚ Høyere satser pr. barn p.g.a. flere barn under 3 år og omgjøring av midlertidige til permanente plasser. Inntekten ble budsjettet etter det man visste ultimo 2008, mens tilskuddet kom i oktober 2009. Da var grunnlaget vesentlig endret.
Skatteinntekter	-2 793 942	Se særskilt kommentar under tabellen.
Rammetilskudd	-1 531 537	Som kommentert i kvartalsrapportene har rammetilskuddet blitt økt gjennom året, bl.a. i forbindelse med tiltakspakka. Samtidig gikk prognosene for skatt på inntekt og formue og inntektsutjevning ned. Den totale prognosen endret seg imidlertid ikke vesentlig, og man valgte derfor ikke å endre budsjettet gjennom året. Denne posten omfatter også inntektsutjevning. Skatteinngangen falt på landsbasis i november 2009, men ikke i vår kommune. Dette førte til at inntektsutjevningen ble halvert i forhold til siste prognose fra staten. Det vises til egen tabell under.
Overføringer fra staten	-617 085	Kommunen har mottatt ca. 747 000,- mindre enn budsjettet i rentekompensasjon for skole og omsorgsboliger, mens statstilskudd flykninger utgjør ca. 300 000 mer enn budsjettet. I tillegg utgjør skjønnstilskuddet til barnehagene ca 1,1 mill mer .
Refusjon av mva. fra staten	-4 145 498	Hoveddelen av beløpet (4 048 235,-) gjelder refusjon av merverdiavgift på investeringer. Til og med inntektsåret 2009 er det slik at merverdiavgift knyttet til investeringsutgiftene (unntatt (VAR-områdene) føres i investeringsregnskapet, mens refusjon av merverdiavgiften føres som en inntekt i driftsregnskapet. Kommunen har betydelige investeringsutgifter, og refusjon av merverdiavgift kan komme opp i store beløp. Tidsforskyvninger i prosjekters fremdrift kan medføre at mva-refusjon blir langt lavere enn hva investeringsbudsjettet skulle tilsi. Av hensyn til forsiktighetsprinsippet har man valgt ikke å budjettere med slik refusjon, og dette utgjør derved en reserve. Fra og med 2010 er bokføringsreglene endret, slik at refusjon heretter skal bokføres i investeringsregnskapet (overgangsordning).
Renteinntekter	3 922 819	Renteinntektene er betydelig lavere enn budsjettet på grunn av historisk lavt rentenivå. Kommentert under eget punkt i dette kapittelet og rapportert gjennom året.
Bruk av likviditetsreserve	-4 034 421	Teknisk føring grunnet regelendring, se beskrivelse under punktet egenkapital

Utgifter fellesområdet	Avvik	Årsak
Renteutgifter	-7 383 853	Låneopptaket er økt med 52 mill. i løpet av 2009. De betydelig lavere renteutgiftene skyldes et kraftig fall i rentenivået. Dette er kommentert nærmere i eget punkt i denne del av rapporten.

Avdragsutgifter	-475 991	Intet å kommentere
Premieavvik	107 979	Denne posten budsjetteres ikke.
Overføring til staten	1 685 217	Skatt på kraftinntekter er ikke budsjettert på denne kontoen for 2009, da skatteutgiften tidligere ble bokført annerledes.
Avsetning til disposisjonsfond	4 041 024	Gjelder likviditetsreserven, og er kun en teknisk føring som ikke tilfører fondet friske midler.
Avsetning til bundne fond	2 711 225	Garantistillelse overfor Valdres Folkemuseum A/S er utgiftsført i 2009 da risikoen for at garantien realiseres ble betraktet som stor. Beløpene er avsatt til bundet fond og medfører et avvik på denne posten.

Spesielt om skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd:

I tabellen nedenfor vises endringer i inntektsprognosene jfr. Statsbudsjettet, nasjonalbudsjett og revidert nasjonalbudsjett.

Tekst	1 Vedtatt budsjett	2 Prognose des. 08	3 Prognose jan. 09	4 Prognose etter tiltaks- pakke	5 Prognose etter RNB	6 Regnskap 2009
<i>Rammetilskudd</i>	82 571 000	82 571 000	82 571 000	85 489 000	86 834 000	86 834 000
<i>Skatt</i>	130 200 000	131 35 4 000	128 08 3 000	126 080 000	126 37 3 000	*132 9 93 942
<i>Inntektsutjevning</i>	7 839 000	8 858 000	10 164 000	10 014 000	10 049 000	5 579 426
Sum	220 610 000	222 80 0 000	220 90 0 000	221 600 000	223 20 0 000	225 40 7 368

I regnskapet er skatteinngangen fordelt på to poster: skatt på inntekt og formue (126 793 942,-) og andre direkte og indirekte skatter (6 200 000,-) som er naturressursskatten. Dette iht, KOSTRA-reglene.

Det oppnådde resultatet på disse postene er 2,2 mill. høyere enn statens siste prognoser og 4,8 mill. mer enn budsjettert. Skatt og inntektsutjevning er høyst usikre størrelser, og sluttresultatet kjenner vi ikke før primo februar året etter. Som tabellen over viser, samsvarer kommunens opprinnelige budsjett med statens prognose pr. januar 2009. Prognosen var da redusert med 2 mill. fra desember 2008. Skatteinngangen isolert sett endte 9,5 % høyere enn i 2008, mens vi pr. utgangen av september lå på en økning fra året før på 4,6 %. Budsjettert økning på denne posten isolert var 7,3 %, altså lå det på det tidspunktet an til en skattesvikt.

Det var i tillegg knyttet usikkerhet både til avregningen i oktober (som medfører en utgift for kommunen), og til skatteinngangen i november.

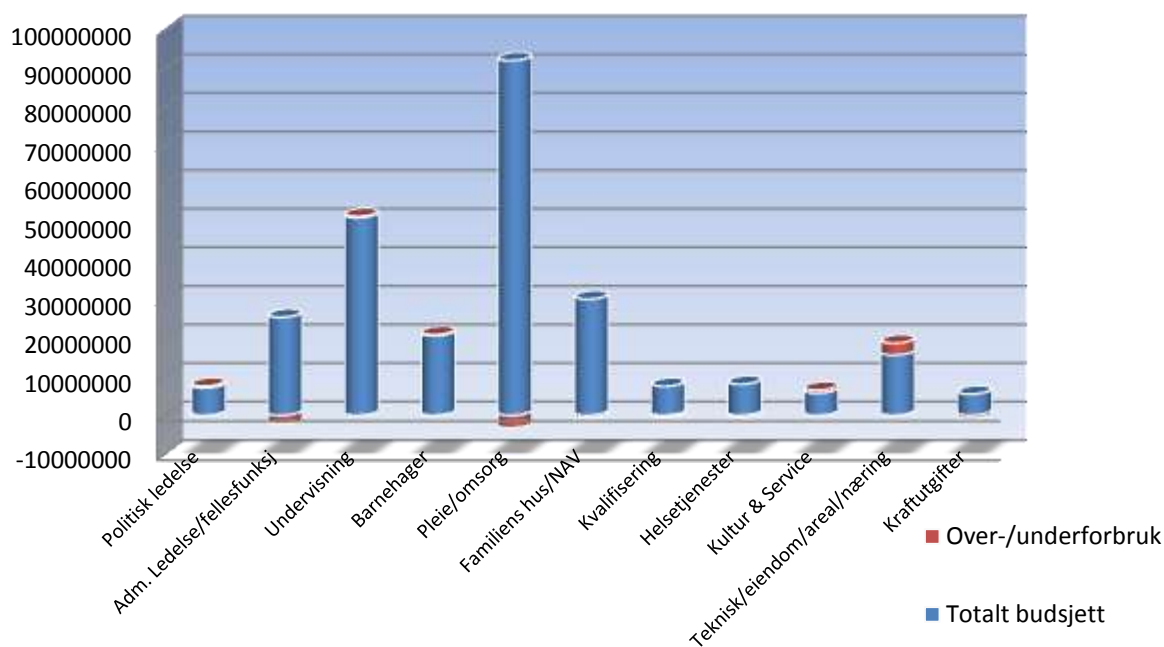
I november gikk skatteinngangen på landsbasis kraftig ned, men dette berørte ikke Nord-Aurdal kommune.

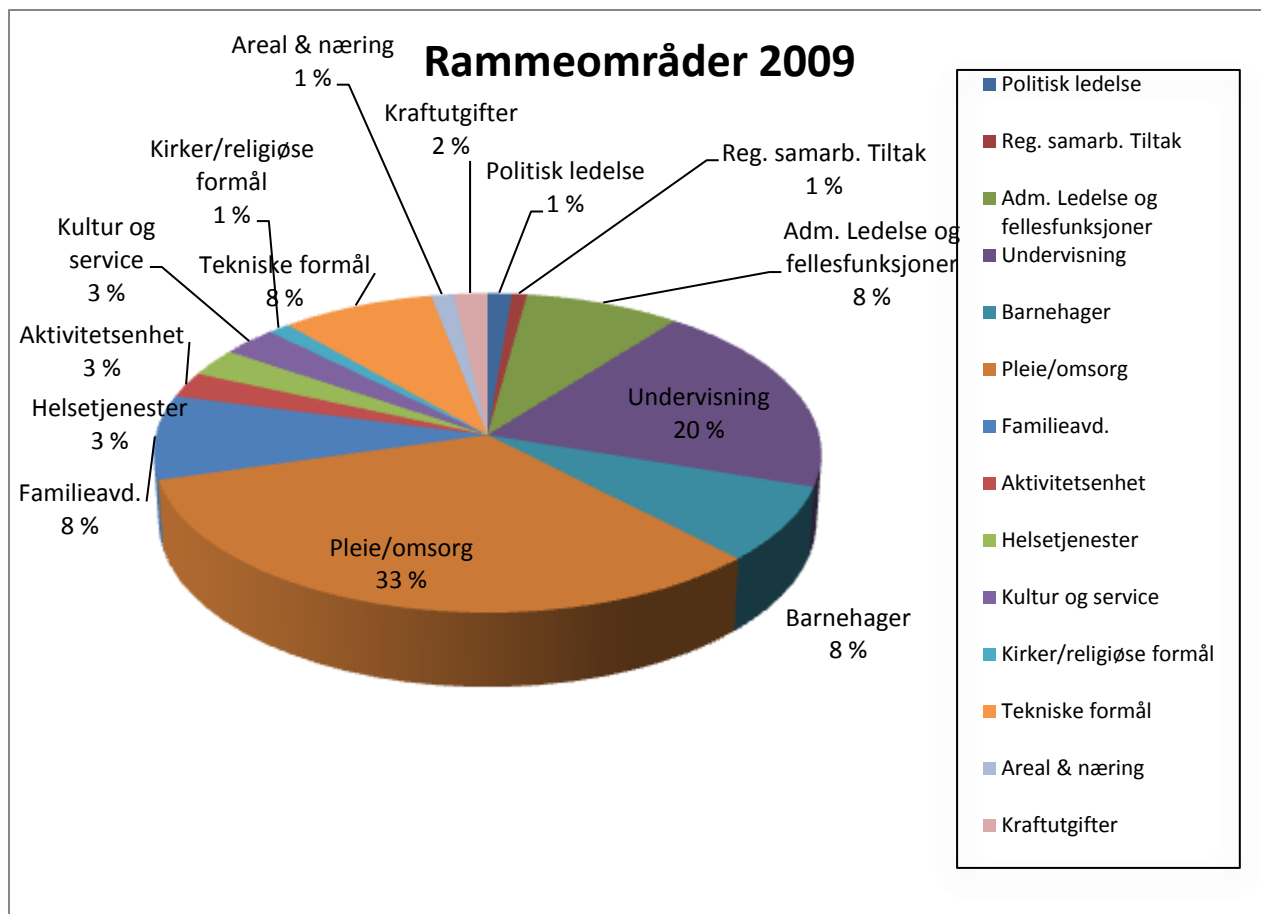
Budsjettavvik virksomhetsområdet

Nettoutgift rammeområde	Regnskap 2009	Budsjett 2009	Avvik kr	Avvik %
10 Reserverte tilleggsbevilgninger	0	8 851 357	-8 851 57	-100
12 Politisk ledelse	7 553 302	7 121 254	432 048	6
13 Regionale samarbeidstiltak	2 187 992	2 338 000	-150 008	-6
15 Adm. Ledelse og fellesfunksjoner	23 179 245	25 426 250	-2 247 005	-9
20 Undervisning	51 613 126	51 304 779	308 347	1
30 Barnehager	20 918 883	20 645 441	273 442	1
45 Pleie/omsorg	88 808 078	92 026 454	-3 218 376	-4
*46 Prosjekt helse og omsorg	37 673	0	37 673	0
51 Familiens hus/NAV kommune	29 470 800	30 134 774	-663 974	-2
52 NAV etablering	34 112	252 000	-217 888	-86
53 Kvalifisering (tidl. Aktivitetsenhet)	6 998 763	7 532 328	-533 565	-7
56 Helsetjenester	7 395 637	8 046 888	-651 251	-8
60 Kultur og service	6 531 729	5 748 619	783 110	14
62 Kirker og religiøse formål	3 423 215	3 435 000	-11 785	0
65 Tekniske formål/eiendom/areal & næring	18 722 897	15 628 246	3 094 651	20
69 Kraftutgifter	4 682 825	5 494 000	-811 175	-15
Rammeområdene totalt	271 558 278	283 985 390	-12 427 112	-4

*Rammeområde 46 er administrativt opprettet. Kommunen har store utfordringer mht. utgiftsnivået innenfor pleie og omsorg. Det er viktig å kunne følge utviklingen over tid, og rådmannen så det derfor som viktig å skille ut engangsutgifter i forbindelse med prosjekter fra den ordinære driften.

Budsjettavvik pr. område





Kommentarer til budsjettavvikene rammeområdene (virksomhetene)

Rammeområde	Avvik	Årsak
10 Reserverte tilleggsbevilgninger	-8 851 57	Det bokføres ikke utgifter eller inntekter på dette rammeområdet. Her budsjetteres lønnsøkning i forbindelse med lønnsoppgjør, og det er i tillegg en reserveavsetning til andre driftsposter, bl.a. en reserve i fall reguleringspremien i KLP skulle øke betydelig (små marginer kan medføre utgiftsøkning på 3-4 mill.) Gjenstående beløp på reservepost skyldes både at lønnsoppgjøret ble mindre kostbart enn det var tatt høyde for. Reguleringspremien holdt seg dessuten på budsjettert nivå.
12 Politisk ledelse	432 048	Overforbruk hovedsakelig knyttet til valget, overformynderiet og kommunale næringstiltak.
13 Regionale samarbeidstiltak	-150 008	Underforbruket skyldes budsjettert leie av Fagernes Skysstasjon, en avtale som nå er utgått,
15 Adm. ledelse og fellesfunksjoner	-2 247 005	En stor del av underforbruket er knyttet til ressursenheten der det gjenstår midler (1,6 mill.). Dette er en post som skal brukes bl.a. ved omstillinger (midlertidig overtallige). I tillegg er det slik at langtidssykmeldte kan overføres lønnsmessig til denne budsjettposten slik at stillinger kan lyses ut. Dersom den sykmeldte skulle komme tilbake i arbeid, vil kommunen ha en forpliktelse som denne budsjettposten skal dekke. Denne posten kan vise betydelige svingninger fra år til år, og er vanskelig å budsjettere.
20 Undervisning	308 347	Økonomistyringen ved skolene er god. Samlet sett har skolene et underforbruk, mens fellesområde undervisning viser et overforbruk på 851 000,-. Hovedårsaken til overforbruket er at refusjonskravene fra kommuner der vi har fosterbarn er høyere enn forventet. Noe av overforbruket skyldes skoleskys.
30 Barnehager	273 442	Økonomistyringen på området har vært god. Overforbruket skyldes svært stramt driftsbudsjett i forhold til de omstruktureringstiltak som ble gjennomført i 2009.

Rammeområde	Avvik	Årsak
45 Pleie/omsorg	-3 218 376	Underforbruket (i forhold til revidert budsjett) skyldes flere forhold: - Fellesområdet: Refusjon fra staten vedr. ressurskrevende tjenester - Aurdalsheimen: fokus på inntektssiden har gitt økte inntekter - Miljøarbeid: Mindre bruk av støttekontakt og lærling enn forventet, og lavere pensjonskostnader enn budsjettet. - Hjemmetjenesten: Lavere pensjonskostnader enn budsjettet, i tillegg til at husleie kun er belastet for 1. kvartal, mens det er budsjettet husleie for hele året.
46 Prosjekt helse og omsorg	37 673	Overforbruket skyldes utgifter til Helsetun-prosjektet som er budsjettet i investeringsregnskapet. Da disse utgiftene gjaldt drift og ikke investering, ble de overført til driftsregnskapet under årsoppgjøret.
50 Familiens hus/NAV kommune	-663 974	NAV kommune har et overforbruk på stønad til livsopphold. Det er også et overforbruk til behandling av rusproblemer som følge av kjøp av plass på privat institusjon. Når det gjelder familiens hus, er det et overforbruk på psykisk helsearbeid knyttet til ressurskrevende tjenester. Alle andre avdelinger viser underforbruk. Hovedårsaken er mindre utgifter i barnevernet enn budsjettet. I tillegg har det vært vakante stillinger og enkelte stillinger som er vedtatt fjernet.
52 NAV Etablering	-217 888	Lavere utgifter enn forutsatt i forbindelse med etablering av kontoret.
53 Kvalifisering	-533 565	Hovedårsaken til mindreforbruket er innsparing på introduksjonsstønad (omlegging av driften for raskere kvalifisering av deltakere).
56 Helsetjenester	-651 251	Underforbruket skyldes feilpostering av en faktura på 2008 (200 000,-). Det er i tillegg budsjettet med pensjonspremie på ytelser det ikke beregnes pensjonspremie på.
60 Kultur og service	783 110	I kulturskole og servicetorg har ikke refusjon på sykefraværsutgifter dekket behovet for vikarer. I tillegg er det en inntektssvikt på Valdreshallen da utleie til videregående skole er redusert. Valdres Sommersymfoni står med et underskudd på 250 000,-, som er kommunens andel. Fra 2009 har kommunen tatt betalt for tjenesteyting knyttet til sommersymfonien, som vises på andre tjenester.
65 Teknisk/eiendom/areal & næring	3 094 651	Teknisk drift: Totalt overforbruk på 746 000,-. Dette er sammensatt av følgende poster: Mindreforbruk på gatelys på grunn av lave strøm- og vedlikeholdskostnader, overforbruk på vann som skyldes store oppgravningskostnader på ledningsnett, inntektssvikt i tilknytningsavgifter på ledningsnett – for høy budsjett Eiendom: Har et overforbruk på 2,3 mill. Skyldes bl.a. overtid på ombygging av skoler til barnehager og arbeid på Fødestogo og DMS'et som ikke kan utføres på dagtid. Det er også et betydelig overforbruk på renhold som skyldes flere forhold, beskrevet under kapittel 2. Areal & næring: Iht. budsjett
69 Kraftutgifter	-811 175	Kraftutgiftene svinger fra år til år. Årsaken til underforbruket er lavere kraftpris.
Rammeområdene totalt	-12 427 112	

Konklusjon:

Gjenstående beløp på reservepost og ressursenheten utgjør den vesentlige delen av avviket på virksomhetsområdet.

For øvrig vises det til årsmeldingens del 2, der den økonomiske situasjonen og budsjettavviket er kommentert for hvert rammeområde.

Arbeidskapital og likviditet

Endring arbeidskapital

	2008	2009
Omløpsmidler		
Endring betalingsmidler	-35 198 958	49 852 518
Endring ihendehaverobl. og sertifikater	0	0
Endring kortsiktige fordringer	5 662 348	-5 830 881
Endring premieavvik	5 745 825	-107 969
Endring aksjer og andeler	0	4 000 000
Endring omløpsmidler (A)	-23 790 785	47 913 668
Kortsiktig gjeld:		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-11 571 938	-1 372 020
Endring arbeidskapital (A-B)	-35 447 156	46 541 648

Endring i arbeidskapital forteller noe om utviklingen i kommunens betalingsevne. Beregningen har noe begrenset informasjonsverdi, da det kun er foretatt beregning pr. 31.12.. Arbeidskapitalen er økt fra 2008 til 2009, jfr. Tabellen ovenfor, og skyldes hovedsakelig endring i betalingsmidler. Økningen gjelder bl.a. økning i ubrukte lånemidler, øremerket investeringsprosjekter.

Likviditet

Utviklingen i likviditeten målt pr. 31.12. hvert år:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kasse, post, bank	54 866	41 183	39 997	55 646	104 276	69 077	118 930
- ubrukte lånemidler	33 021	15 404	11 793	7 712	38 161	5 055	31 267
- fondsmidler	15 392	30 990	26 786	28 367	30 474	31 913	37 373
Driftslikvider	6 453	-5 211	1 421	19 567	35 641	32 109	50 290

Kommunens likvidbeholdning er hovedsakelig plassert i bank. Totale innskudd består av midler som kommunen fritt disponerer, ubrukte lånemidler øremerket investeringsprosjekter og fondsmidler. De to sistnevnte kan ikke fritt benyttes, og må derfor trekkes ut når man skal vurdere kommunens likviditet.

I beregningen av likviditeten er det ikke tatt hensyn til at kommunen har trekkrettighet i bank.

Det ble i 2007 satt fokus på kommunens innfordringsarbeid. Bl.a. ble det vedtatt innført renter og gebyr ved forsinket betaling. Oppgaven med innfordring av sosiale lån er overført til økonomiavdelingen, og økonomiavdelingen har økt fokus på raskere innfordring av alle typer krav. I løpet av 2009 har en også lagt om arbeidsmåten, noe vi forventer vil gi ytterligere effekt. Dette arbeidet har betydning både for likviditeten, men også på størrelsen på tap på krav.

Egenkapital

Egenkapital	01.01.09	31.12.09	Endring %
Disposisjonsfond	23 302	15 098	-35,2 %
Bundne driftsfond	16 331	17 792	8,9 %
Ubundne investeringsfond	9 902	12 322	24,4 %
Bundne investeringsfond	5 681	7 258	27,8 %
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	4 306	23 292	440,9 %
Udekket i inv. regnskap	-8 386	0	100
Likviditetsreserve	4 297	0	-100
Kapitalkonto	109 586	108 547	-0,9 %
Endr. regnskapsprinsipp	-10 861	-10 861	0
Sum egenkapital	154 157	173 448	12,5 %

Nord-Aurdal kommune hadde pr. 31.12.07 en negativ likviditetsreserve. Dette skyldtes bl.a. tidligere endring i regnskapsprinsipp for føring av feriepenger. Størrelsen har vært konstant i en årrekke. I regnskapet for 2008 er nettoutgiftene fra endringer i regnskapsprinsipp bokført mot konto for prinsippendringer, se note 13 til årsregnskapet. Pr. 31.12.09 er likviditetsreserven 0,-, og gjenstående beløp overført disposisjonsfondet. Dette innebærer at disposisjonsfondet viser en kunstig økning, i og med at dette er en teknisk disposisjon og ikke en disposisjon som tilfører fondet midler.

Investeringsregnskapet

De største investeringsprosjektene som var budsjettet i 2009 var:

-  Vann/avløp
-  IKT
-  Ombygging av rådhuset (2. etg.)

I tillegg vil rådmannen fremheve alle de tiltak som lot seg gjennomføre på grunn av tiltakspakkemidler, bl.a. tiltak i forbindelse med skoler og kirkebygg.

Vurdering av den økonomiske situasjonen

Kommunen oppnådde et netto driftsresultat på 13,5 millioner i 2009, hvilket er betydelig bedre enn budsjettet. Netto driftsresultat utgjør 3 % av brutto driftsinntekter. Når man skal vurdere hvor godt driftsresultatet er, må det korrigeres for bruk og avsetning til bundne fond, og man får da et korrigert netto driftsresultat på 11 mill.. I tillegg er det særlige forhold i 2009 som bidrar til det høye resultatet:

- Historisk lavt rentenivå
- Høye kraftinntekter

Korrigerer man disse til antatt normalnivå, ville netto driftsresultat vært betydelig lavere, ned mot 2 - 3 mill..

Fylkesmannen mener at kommunene over tid bør ha et netto driftsresultat på 5 % av sum driftsinntekter. Dette er nødvendig bl.a. for å håndtere svingninger særlig på inntektssiden, er det nødvendig at kommunen opparbeider en reserve.

Nord-Aurdal kommune står foran betydelige investeringer. Pr. i dag tillater økonomien kun begrensede nye låneopptak. Det er derfor fortsatt behov for fokus på utgiftssiden og omstillingstiltak.

Del 4

Del 4: KOmune-STat-Rapportering (KOSTRA)

Alle kommuner er pålagt å føre sitt regnskap etter KOSTRA-standard. KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon til styring av kommunal virksomhet.

Informasjon om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder registreres og sammenstilles for å gi relevant informasjon til beslutningstakere og andre, både nasjonalt og lokalt.

Informasjonen skal tjene som grunnlag for analyse, planlegging og styring.

For den enkelte kommune gir systemet en mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner.

I KOSTRA finner vi ulike nøkkeltall som viser:

-  Prioriteringer – Hvordan er kommunens frie inntekter fordelt til ulike formål
-  Dekningsgrader – Viser tjenestetilbudet i forhold til ulike målgrupper for tilbudet
-  Produktivitet/enhetskostnader – viser kostnader/bruk av ressurser i forhold til tjenesteproduksjonen
-  Utdypende tjenesteindikatorer – viser nøkkeltall som supplerer de øvrige indikatorene
-  Kvalitetsindikatorer

I dette kapittelet er oppgitt utvalgte nøkkeltall for Nord-Aurdal kommune, sammenlignet med vår kommunegruppe, Oppland og landet utenom Oslo.

Kommunene er inndelt i kommunegrupper etter gitte kriterier – slik at hver gruppe omfatter antatt sammenlignbare kommuner. Nord-Aurdal tilhører kommunegruppe 11, som omfatter mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter.

Kommunegruppe 11:

0125 Eidsberg	1004 Flekkefjord	1662 Klæbu
0128 Rakkestad	1101 Eigersund	1703 Namsos
0420 Eidskog	1119 Hå	1721 Verdal
0423 Grue	1160 Vindafjord	1729 Inderøy
0425 Åsnes	1224 Kvinnherad	1751 Nærøy
0428 Trysil	1235 Voss	1805 Narvik
0517 Sel	1238 Kvam	1813 Brønnøy
0522 Gausdal	1401 Flora	1820 Alstahaug
0528 Østre Toten	1445 Gloppen	1824 Vefsn
0534 Gran	1535 Vestnes	1860 Vestvågøy
0536 Søndre Land	1539 Rauma	1865 Vågan
0538 Nordre Land	1566 Surnadal	1866 Hadsel
0542 Nord-Aurdal	1624 Rissa	1870 Sortland
0612 Hole	1634 Oppdal	1871 Andøy
0807 Notodden	1640 Røros	1931 Lenvik
0815 Kragerø	1648 Midtre Gauldal	1933 Balsfjord
0901 Risør		

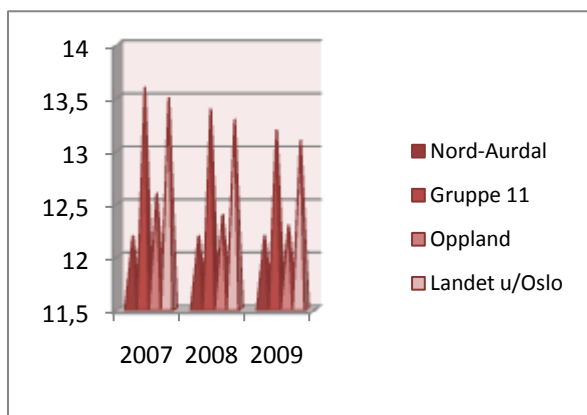
Kommunegruppene har blitt endret fra og med 2005

Det er lagt inn korrigerte kostra-tall for 2008 i tabellene, mens alle 2009-tall er ureviderte tall. Enkelte områder har det ikke blitt rapportert for innen fristen 15.februar, eller det er avvik i tall pga. feilrapportering, i disse tabellene er det derfor ikke lagt inn 2009-tall og er vist enten ved striplede linjer eller markert med stjernetegn. Korrigerte kostra-tall for 2009 blir først offentliggjort i juni.

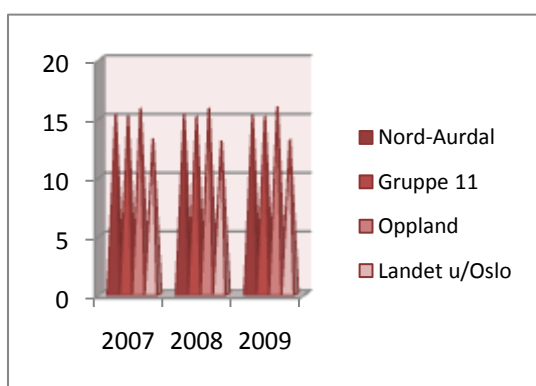
Behovsprofilen:

Behovsprofilen kan bidra til å si noe om ulikheter når det gjelder for eksempel utgiftsnivå til ulike tjenester kommunen yter. Av tabellen nedenfor fremgår det bl.a. at Nord-Aurdal har en lavere andel av innbyggere 6-15 år og en høyere andel i aldersgruppen 67 år og oppover enn andre kommuner.

	Nord-Aurdal 31.12.08	Nord-Aurdal 31.12.09	Gr. 11 31.12.08	Gr.11 31.12.09	Oppland 31.12.08	Oppland 31.12.09	Landet u/Oslo 31.12.08	Landet u/Oslo 31.12.09
FOLKEMENGDE	6 451	6415						
Andel kvinner	50,6	50,4	49,9	49,9	50,3	50,3	50,0	50,0
Andel menn	49,4	49,6	50,1	50,1	49,7	49,7	50,0	50,0
Andel 0-åringer	1,0	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	1,2	1,2
Andel 1-5 år	5,3	5,1	5,7	5,6	5,3	5,3	6,1	6,1
Andel 6 - 15 år	12,2	12,2	13,4	13,2	12,4	12,3	13,3	13,1
Andel 16 - 18 år	3,7	3,7	4,3	4,3	4,0	4,0	4,2	4,1
Andel 19 - 24 år	6,9	6,9	7,2	7,4	6,8	7,1	7,4	7,6
Andel 25 - 66 år	55,6	55,7	53,2	53,2	54,5	54,4	54,6	54,6
Andel 67 - 79 år	9,8	9,8	9,6	9,7	10,2	10,3	8,5	8,6
Andel 80 år og over	5,6	5,5	5,6	5,5	5,7	5,7	4,6	4,6
LEVEKÅRSDATA								
Andel skilte og separerte 16 - 66 år	13,0	13,1	10,9	10,8	11,8	11,8	11,3	11,2
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden	1,8	-	2,0	-	1,8	-	1,9	-
Andel uførepensjonister 16 - 66 år	10,7	-	11,3	-	10,6	-	9,3	-
Andel enslige innbyggere 80 år og over	66,6	67,7	68,0	68,4	67,6	67,5	67,0	66,7
Forventet levealder ved fødsel, kvinner	81,4	-	82,0	-	81,4	-	82,0	-
Forventet levealder ved fødsel, menn	76,2	-	76,9	-	76,3	-	77,0	-
Levendefødte per 1000 innbyggere	10,1	10,1	10,8	10,9	10,2	10,0	12,6	12,1
Døde pr. 1000 innbyggere	9,5	12,5	10,2	10,2	11,1	10,8	8,7	8,7
Innflytting per 1000 innb. (personer)	50,2	41,6	42,4	42,3	46,2	47,7	55,4	53,1
Utflytting per 1000 innbyggere (personer)	48,5	44,9	38,5	37,9	41,8	41,9	46,4	45,4
Samlet fruktbartstall	1,7	-	1,9	-	1,8	-	1,9	-
Andel innvandrerbefolkning	6,4	-	5,3	-	5,8	-	8,4	-
Andel innvandrerbefolkning 0-5 år	8,9	-	6,0	-	7,4	-	8,9	-
Andel innvandrerbefolkning 0-16 år	7,8	-	5,2	-	6,3	-	7,9	-
BOSETTINGSSTRUKTUR								
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	51,5	51,7	59,2	59,3	55,5	55,6	74,9	75,1
Gj.snittlig reisetid til kommunesenter i min.	7,0	6,9	8,8	8,7	7,4	7,1	7,6	7,5
ARBEIDSMARKED								
Arbeidsledige								
Andel arbeidsledige 16 - 24 år	1,6	1,3	1,9	2,3	2,1	2,3	1,7	2,2
Andel arbeidsledige 25 - 66 år	1,0	1,2	1,4	1,9	1,4	1,8	1,5	2,0
Pendlere ut av bostedskommunen								
Andel av befolkningen 20-66 år som pendler ut av bostedskommunen	17,0	-	22,7	-	29,6	-	28,9	-

Andel innbyggere 6-15 år:

Diagrammet viser at andelen skolebarn er lavere enn andel barn i skolealder i de kommuner vi sammenligner oss med. I inntektssystemet for kommunene har barn i skolepliktig alder høy vekting (dvs. gir større rammeoverføringer enn andre befolkningsgrupper). Dette bør gi seg utslag i at kommunen anvender en mindre andel av sine totale ressurser til skolesektoren. Indikatoren skal ikke ha betydning for ressursbruk pr. elev.

Andel innbyggere 67 år og over:

Nord-Aurdal kommune har en relativt lik andel innbyggere i aldersgruppen 67 år + som kommunegruppe 11 og Oppland, men ligger noe over landsgjennomsnittet. Dersom en kommune ligger høyere enn andre kommuner i andel innbyggere over 67 år (eller over 80 år), vil dette kunne forklare at utgiftsandelen til pleie og omsorg ligger høyere enn hos andre. Indikatoren har imidlertid ikke betydning for enhetskostnaden. Ved å se på egen folketallsutvikling over tid, vil en økning i antall eldre kunne forklare at en stadig større andel av kommunens totale ressurser går til pleie- og omsorgsformål.

Prioritering:

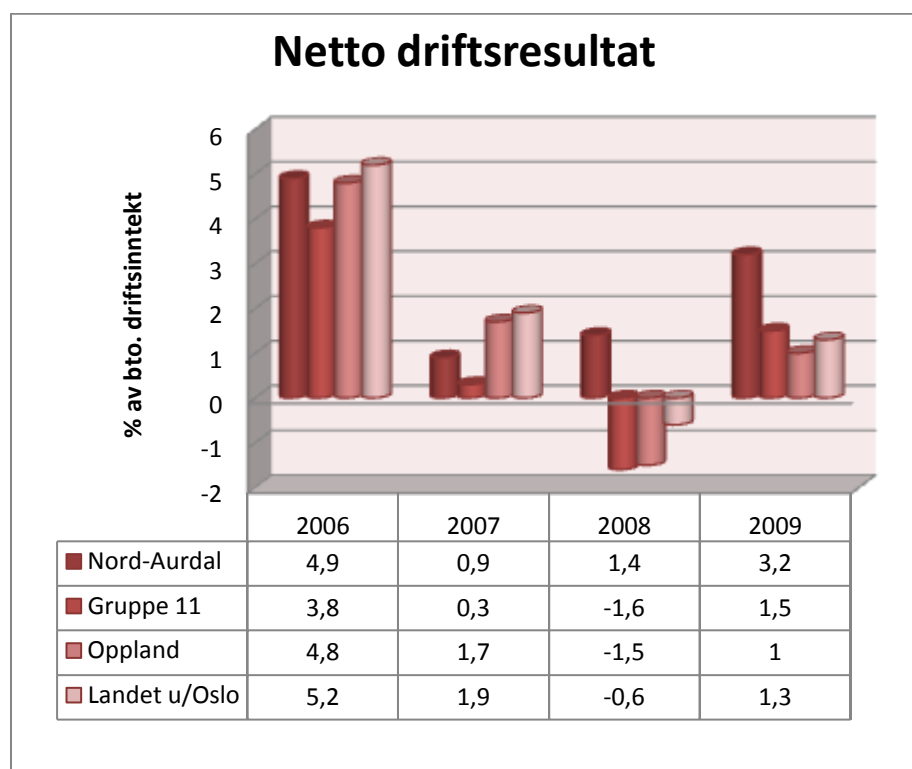
Tekst	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Netto driftsutgifter per. Innbygger 1-5 år i barnehage, kroner	13.080	3.705*	16.034	17.174	14.412	15.807	15.965	15.798
Netto driftsutgifter til grunnskoleopp-læring per innbygger 6 - 15 år, kroner	81.766	83.747	81.743	86.661	85.095	88.098	78.669	82.747
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	1.473	2.086	1.601	1.894	1.602	1.953	1.533	1.715
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	16.038	16.467	14.573	15.627	14.088	14.865	12.351	13.105
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20 - 66 år	1.894	2.726	2.018	2.114	1.890	2.084	2.252	2.437
Netto driftsutgifter pr. innbygger 0 - 17 år, barnevernstjenesten	4.881	4.777	4.707	5.235	4.520	5.084	4.884	5.376
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr pr. innb.	4.554	4.473	3.586	3.759	3.968	3.928	3.463	3.531

Finansielle nøkkeltall – KOSTRA

Finansielle nøkkeltall i % av driftsinntektene

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Brutto driftsresultat i % av bto. Driftsinnt.	2,8	3,3	-0,1	1,5	-1,4	1,0	0,3	1,3
Netto driftsresultat i % av bto. Driftsinnt.	1,4	3,2	-1,6	2,0	-1,5	3,0	-0,6	2,7
Langsiktig gjeld i % av bto. Driftsinntekt	169,2	177,2	187,5	186,8	172,7	173,7	176,8	173,4
Arbeidskapital i % av bto. driftsinnt.	12,1	21,9	16,6	18,7	22,9	24,9	22,5	22,1

Utvikling i resultatstørrelsene (brutto og netto driftsresultat) er gitt i kapittel 3.

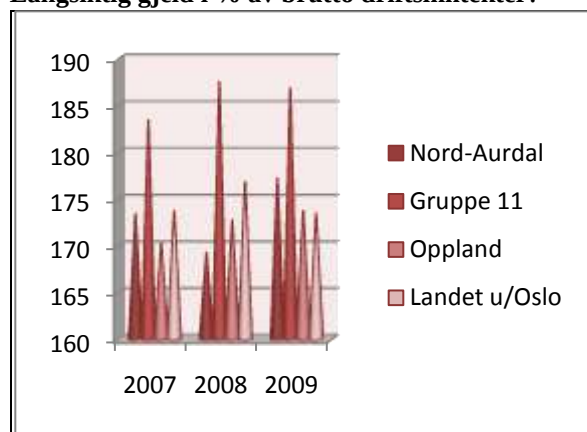


Årsaken til at Nord-Aurdal kommune har et positivt netto driftsresultat for 2009, er det redegjort for i kap. 3..

Finansieringskilde for investeringene:

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Finansieringskilde for investeringene i %, overføring fra driftsregnskapet	0,9	11,7	3,6	5,0	5,0	5,6	5,7	7,5
Finansieringskilde for investeringene; tilskudd, refusjoner, salgsinntekter	10,8	54,3	15,7	16,2	14,7	22,1	19,7	21,3
Finansieringskilde for investeringene i % - Bruk av lån	77,6	64,5	73,0	73,4	59,4	69,9	60,6	66,8

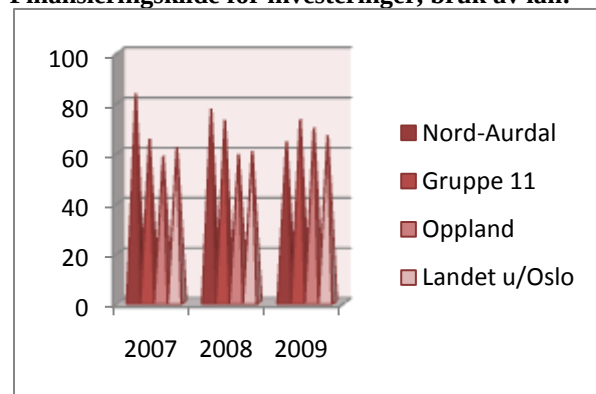
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter:



Når man sammenligner med andre kommuner, og særlig med kommunegruppe 11, har Nord-Aurdal kommune en lav andel langsiktig gjeld målt mot brutto driftsinntekter. Isolert sett tilsier dette at med et vedvarende inntektsnivå i denne størrelsesorden vil kommunen kunne tåle en større gjeldsbyrde enn dagens.

Nord-Aurdal har imidlertid også et høyt utgiftsnivå, som gjør at gjeld målt mot driftsinntekter ikke gir et godt bilde av den faktiske situasjonen.

Finansieringskilde for investeringer, bruk av lån:

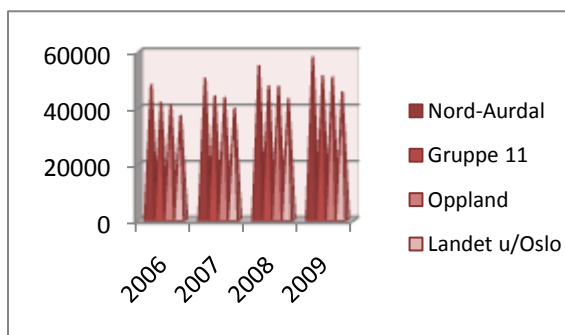


Nord-Aurdal kommune finansierer i mindre grad enn andre kommuner sine investeringer ved låneopptak.

Nøkkeltall i kroner pr. innbygger

Nøkkeltall i kroner pr. innbygger	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landets u/Oslo 2009
Korrigerte brutto driftutgifter i kroner pr. innbygger	55.302	58.460	48.055	51.587	47.914	51.045	43.415	45.947
Netto driftsutgifter i kroner pr. innbygger	37.033	40.025	37.208	40.115	36.465	38.791	34.642	36.730
Brutto driftsinntekter i kroner pr. innbygger	63.833	68.824	56.413	61.888	55.977	61.297	53.798	57.886
Frie inntekter i kroner pr. innbygger	32.679	35.064	32.865	36.013	31.839	34.879	30.965	33.486
Pensjonsforpliktelse i kroner pr. innbygger	68.328	75.714	60.652	65.197	57.169	62.367	51.990	54.543

Korrigerte bto. driftsutgifter pr. innbygger:



Korrigerte brutto driftsutgifter er driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon inkludert avskrivninger, korrigert for dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter, internkjøp m.v.. Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger i kommunen viser enhetskostnaden ved kommunens egen tjenesteproduksjon og kan også være en produktivitetsfaktor.

Figuren over viser at Nord-Aurdal kommune har en høy kostnad pr. innbygger. Dette kan ha flere årsaker, bl.a. kan det indikere at produktiviteten er lav sammenlignet med andre kommuner.

Brutto driftsinntekter fordelt på inntektskilder

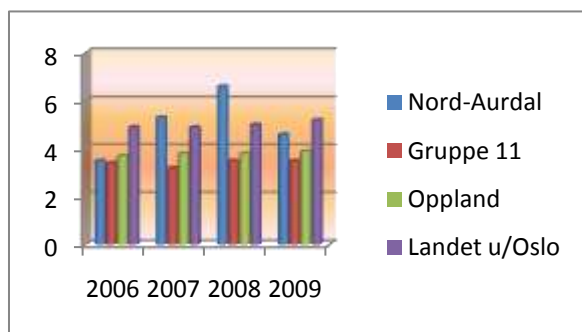
<i>Bto. Driftsinntekter fordelt på inntektskilder</i>	<i>Nord-Aurdal 2008</i>	<i>Nord-Aurdal 2009</i>	<i>Gruppe 11 2008</i>	<i>Gruppe 11 2009</i>	<i>Oppland 2008</i>	<i>Oppland 2009</i>	<i>Landet u/Oslo 2008</i>	<i>Landet u/Oslo 2009</i>
<i>Skatt på inntekt og formue inkl naturressursskatt, % av bto. driftsinntekter</i>	29,5	30,1	31,0	30,1	31,0	30,5	37,7	36,9
<i>Herav naturressursskatt</i>	1,5	1,4	0,1	0,1	0,5	0,4	0,3	0,3
<i>Statlig rammeoverføring i % av brutto driftsinntekter</i>	21,7	20,8	27,2	28,1	25,9	26,4	19,9	20,9
<i>Andre statlige tilskudd til driftsformål i % av bto. Driftsinntekter</i>	7,5	7,7	7,2	7,9	6,6	6,9	8,0	8,2
<i>Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter</i>	4,7	4,5	2,4	2,3	2,5	2,5	2,7	2,5
<i>Herav eiendomsskatt på verk og bruk</i>	2,4	2,3	1,2	1,2	1,6	1,6	1,6	1,6
<i>Herav eiendomsskatt på annen fast eiendom</i>	2,3	2,2	1,1	1,1	0,9	0,8	1,1	0,9
<i>Konsesjonskraftinntekter i % av bto. Driftsinntekter</i>	-	-	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4
<i>Salgs- og leieinntekter i % av bto. Driftsinntekter</i>	18,0	18,5	13,4	12,8	14,9	14,4	13,4	13
<i>Andre driftsinntekter i % av bto. Driftsinntekter</i>	18,6	18,4	18,5	18,3	18,5	18,8	18,2	18,0

Tjenesteproduksjon

Undervisning:

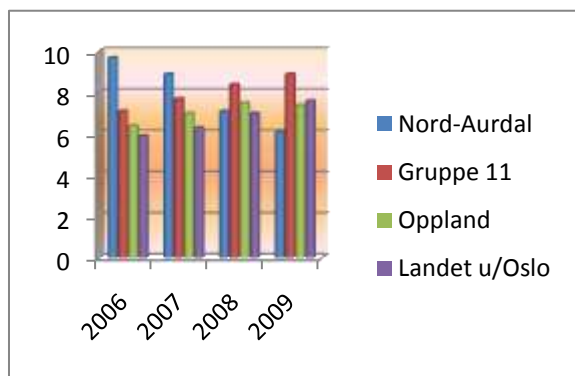
	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Dekningsgrader:								
Elever pr. kommunal grunnskole, personer	113	112	155	161	163	165	197	201
Andel elever m/særskilt norskopplæring, %	6,6	4,6	3,5	3,5	3,8	3,9	5,0	5,2
Andel elever m/morsmålsopplæring, %	0,6	-	1,4	1,1	2,2	2,1	2,8	2,9
Andel elever som får spesialundervisning, %	7,1	6,1	8,4	8,9	7,5	7,4	7,0	7,6
Produktivitet/enhetskostnad:								
Korr. bto. driftsutgifter til grunnskoleundervisning, kroner pr. elev	63.978	64.432	67.830	72.038	69.244	72.766	64.781	68.481
Korr. bto. driftsutg. til skolelokale og skyss, kroner pr. elev	16.812	18.117	14.375	15.804	17.371	18.419	14.167	15.416
Lønnsutgifter til grunnskole, kroner pr. elev	62.568	63.915	66.042	70.345	66.432	70.539	62.269	66.224
Driftsutgifter inventar/utstyr, kroner pr. elev	502	359	657	635	774	660	708	702
Driftsutgifter undervisningsmateriell, kroner pr. elev	1.566	1.325	1.914	1.670	1.870	1.574	1.814	1.524

Andel elever m/særskilt norskopplæring, %



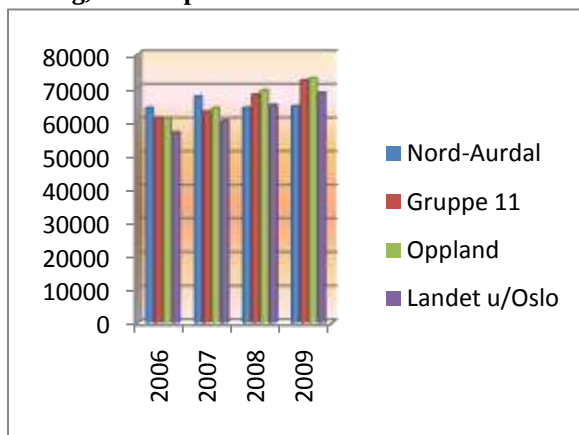
Grunnskolene i Nord-Aurdal har en høy andel elever med minoritetsspråklig bakgrunn sammenlignet både med kommunegruppe 11 og de andre kommunene i Oppland .

Andel elever m/spesialundervisning, %



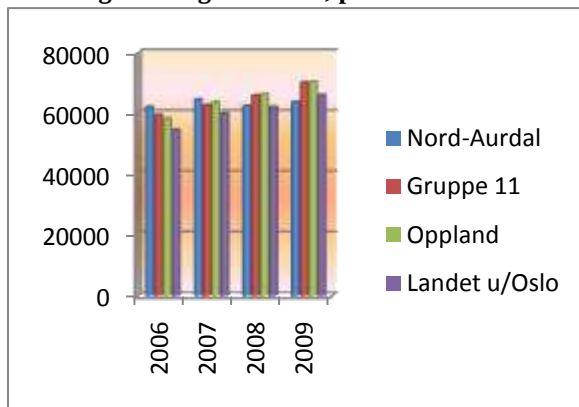
Andelen elever med spesialundervisning var særlig høy i 2006 og 2007, men er redusert i 2008 og 2009.

Korrigerte bto. driftsutgifter til grunnskoleundervisning, kroner pr. elev:



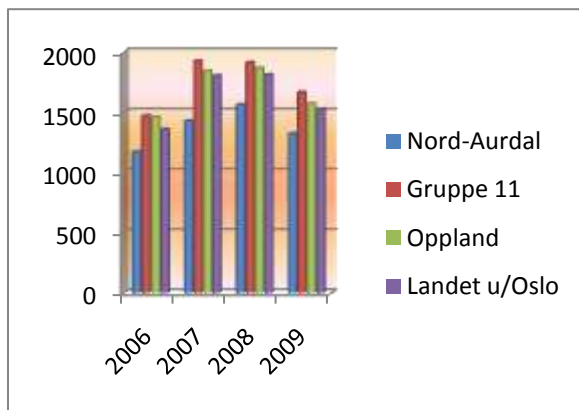
Kommunen har ligget høyt mht. utgifter til grunnskoleundervisning. 2009 viser en svært lav økning fra 2008 ifht. kommunegruppen, Oppland og resten av landet. Har en kommune små grupper, vil dette, gitt andre forhold likt, gi en høy enhetskostnad både når det gjelder brutto driftsutgifter og lønnsutgifter pr. elev.

Lønnsutgifter til grunnskole, pr. elev:



Lønnsutgifter til grunnskole per elev indikerer arbeidsproduktiviteten målt ved lønnsutgiftene per enhet. Både høy lønn pr. lærer og høy lærertetthet vil medføre høye lønnsutgifter pr. elev.

Driftsutgifter undervisningsmateriell, kroner pr. elev:

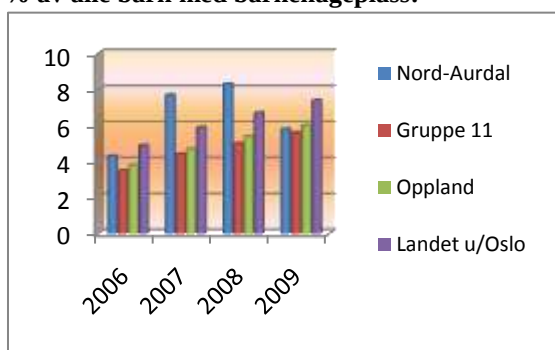


Nord-Aurdal kommune har lave utgifter til undervisningsmateriell pr. elev sammenlignet med andre kommuner.

Barnehage:

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Dekningsgrader:								
Andel barn 1 – 5 år med barnehageplass, %	85,0	84,5	87,3	88,4	88,5	89,1	88,0	89,2
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter med barnehageplass i forhold til alle barn med barnehageplass, %	8,3	5,8	5,0	5,6	5,4	6,0	6,7	7,4
Produktivitet/enhetskostnad								
Korrigerte bto. driftsutgifter i kroner per barn	106.385	114.126	118.715	129.073	117.585	125.142	125.313	132.795
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	30,0	32,3	32,5	31,9	33,1	31,7	33,0	33,0
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	-	1,0	3,4	3,0	5,8	4,4	3,7	3,4
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning	96,2	100,0	84,9	85,1	87,6	86,7	85,3	85,6
Andel styrere med annen pedagogisk utdanning	-	-	14,2	13,2	11,6	9,9	9,3	9,4
Andel assistenter med førskolelærerutdanning, fagutdanning eller annen pedagogisk utdanning	58,0	69,6	31,0	29,7	34,8	33,6	26,6	25,9

Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter, % av alle barn med barnehageplass:



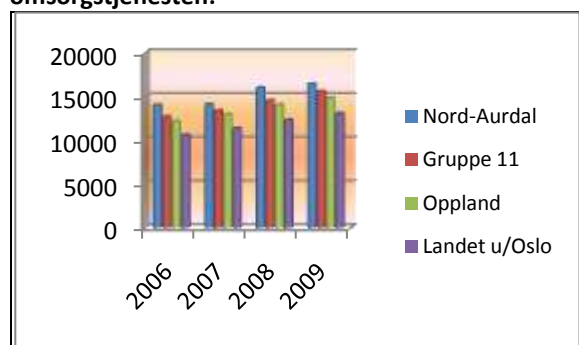
Både skolene og barnehagene har barn av en rekke ulike nasjonaliteter. Figuren til venstre viser at Nord-Aurdal kommune har en redusert andel barn med minoritetsspråklig bakgrunn i barnehagene i 2009 ifht. 2008.

Pleie/omsorgstjenester:

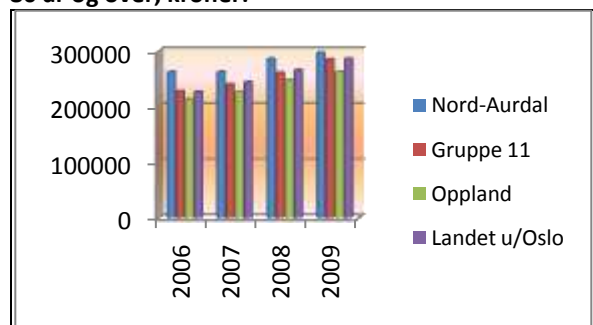
Pleie-/omsorgstjenester samlet:

Tekst	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet 2008	Landet 2009
Prioritering:								
Institusjoners andel av netto driftsutgifter til plo	34	32	45	44	47	46	47	46
Tjenester til hjemmeboende, andel av nto. Driftsutgifter til plo	64	64	50	52	47	49	47	49
Netto driftsutgifter pr. innbygger, plo	16.038	16.467	14.573	15.627	14.088	14.865	12.351	13.105
Netto driftsutgifter plo pr. innbygger 80 år og over, kroner	285.807	296.736	260.886	284.737	247.872	262.266	265.897	285.980
Netto driftsutgifter plo pr. innbygger 67 år og over, kroner	104.402	107.029	96.241	103.125	88.729	93.145	93.656	99.609
Personell:								
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning	71	74	73	74	74	75	72	73
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning fra videregående skole	48	-	46	-	49	-	43	-
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning fra høyskole/universitet	24	-	26	-	26	-	29	-
Andel fravær i brukerrettede tjenester, %	9,4	11,4	10,9	11,2	11,3	11,8	11,2	11,5
Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste, %	7,9	-	8,7	-	8,7	-	8,4	-

Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten:



Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over, kroner:

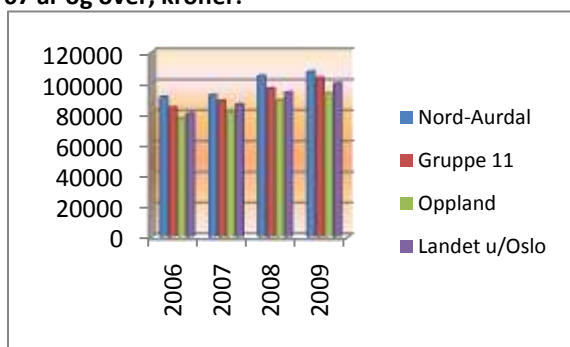


Nord-Aurdal kommune har gjennom flere år hatt et høyt utgiftsnivå knyttet til pleie- og omsorgstjenester sammenlignet med andre kommuner.

Figurene nedenfor forklarer nærmere på hvilke områder avviket er.

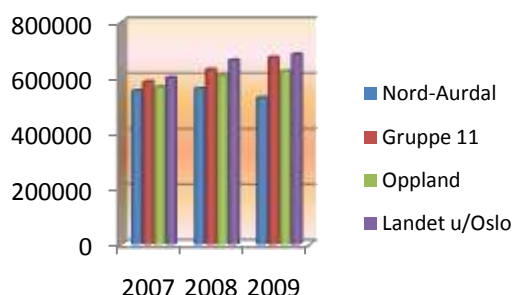
Enhetskostnaden er høy både målt mot antall innbyggere over 80 år, og mot antall innbyggere på 67 år og over.

**Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger
67 år og over, kroner:**



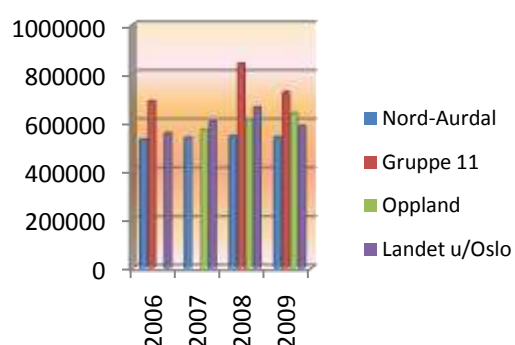
Institusjon:

Tekst	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet 2008	Landet 2009
Prioritering:								
Netto driftsutgifter pr. institusjonsplass	559.387	526.906	628.754	672.080	607.298	621.936	662.005	683.217
Netto utgifter til drift av institusjonslokaler per innbygger, kroner	506	485	681	712	738	791	638	684
Plasser i institusjon i av mottakere av pleie- og omsorgstjenester, %	15,0	18,8	18,0	21,0	13,9	12,2	19,4	21,0
Dekningsgrader:								
Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i % av befolkning 80+	33	28	30	31	28	30	28	29
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Andel plasser til tidsbegrenset opphold, %	18,0	18,0	10,2	10,4	11,9	11,1	14,3	14,3
Andel plasser i skjermet enhet for aldersdemente	26,2	26,2	23,9	24,2	22,8	23,4	21,8	23,4
Produktivitet/enhetskostnader:								
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, kroner pr. plass	631.338	629.015	752.658	813.268	730.321	756.208	787.798	810.677
Korrigerte brutto driftsutgifter, pleie i institusjon, kroner pr. plass	581.154	580.538	687.589	736.429	660.278	676.606	715.346	729.759
Lønnsutgifter pr. institusjonsplass, kroner	542.169	538.262	839.116	722.811	608.843	636.127	659.684	582.716
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter, kroner	15,3	15,4	13,9	13,8	14,2	14,3	14,1	14,2

Netto driftsutgifter pr. institusjonsplass:

Utgifter til institusjon (Aurdalsheimen) ligger svært lavt sammenholdt med andre kommuner. Her er det viktig å være klar over at Aurdalsheimen er gammel, og avskrivningene lave. Ved bygging av nytt helse-tun, vil utgiftsbildet bli langt annerledes.

Ved vurdering av utgiftsnivået får man et riktigere bilde ved å bruke indikatoren "lønnsutgifter pr. institusjonsplass". Denne er upåvirket av avskrivninger (og derved uavhengig av byggekostnad)

Lønnsutgifter pr. institusjonsplass:

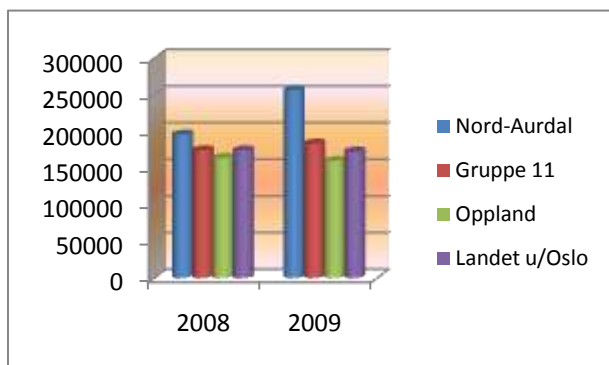
Det foreligger ikke data for Oppland for 2006 og for Gruppe 11 for 2007.

Også når man ser isolert på lønnsutgiftene, viser KOSTRA-data at vi har lavere utgifter enn andre kommuner pr. institusjonsplass.

Hjemmetjenester:

Tekst	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet 2008	Landet 2009
Produktivitet/enhetskostnader								
Korrigerte brutto driftsutg. Pr. mottaker av kjernetjenester til hjemmeboende, kroner	195.858	256.531	174.545	183.560	163.858	159.778	174.327	172.746
Lønnsutgifter pr. mottaker av kjernetjenester til hjemmeboende, kroner	187.168	245.036	163.762	172.968	155.278	151.441	161.681	160.952
Brukerbetaling, praktisk bistand i prosent av korrigerte bto. Driftsutg.	0,5	0,8	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Utdypende tjenesteindikatorer								
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats, prosent	10,0	7,6	6,3	6,2	6,0	6,0	5,8	6,6

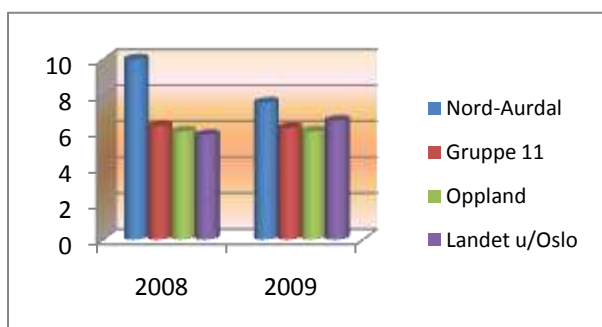
**Korrigerte brutto driftsutg. pr. mottaker av
kjernetjenester, kroner:**



Utgiften til hjemmetjenester regnet pr. bruker er langt over de kommuner vi sammenligner oss med. Det er noe usikkerhet knyttet til disse dataene, men det vises til del 2 og Agendas gjennomgang av tjenesteproduksjon.

Det foreligger ikke data før 2008.

Andel hjemmeboende med høy timesats, %. 2009:

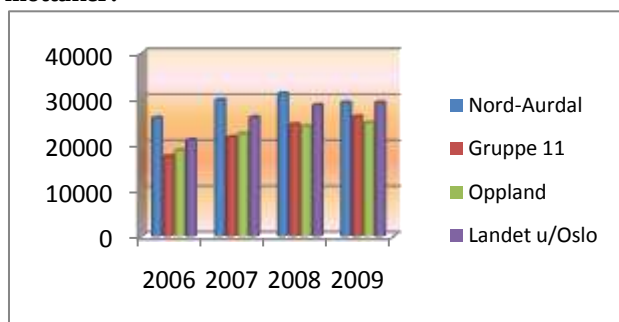


Den høye andelen brukere med høy timesats har bl.a. sammenheng med at Nord-Aurdal har få institusjonsplasser og mange hjemmeboende. Men dette forholdet alene forklarer ikke forskjellen i utgiftsnivå.

Sosialtjenester:

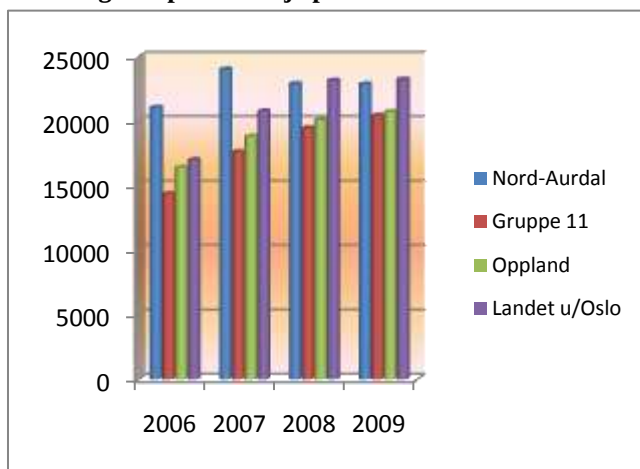
	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet 2008	Landet 2009
Dekningsgrader:								
Antall sosialhjelpsmottakere	173	224	211	217	172	191	230	256
Andel sosialhjelpsmottakere ifht. Antall innbyggere	2,7	3,5	2,4	2,5	2,4	2,6	2,3	2,5
Produktivitet:								
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, kroner	53.306	58.375	59.150	59.520	55.372	58.562	69.384	71.613
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker, kroner	20 642	25 290	29674	27 696	28492	28 993	35123	35 540
Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten pr. mottaker, kroner	31 197	29 192	24423	26 077	23997	24 808	28640	29 207
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, kroner	22 919	22 893	19485	20 447	20104	20 746	23177	23 268
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Samlet stønadssum	3.184.963	5.683.620	6.160.441	6.056.751	4.996.736	5.649.188	8.087.452	8.935.292
Gj.snittlig utbetaling pr. stønadsmåned	4 818	6 488	6345	6 492	6289	6 736	6445	6 669
Gj.sn. stønadslengde, mdr.	3,8	3,9	4,3	4,0	4,0	3,9	4,1	3,9
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 mdr. Eller mer	45	60	68	64	53	61	91	92
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	26	27	31	28	29	27	30	29
Andel mottakere med sosialhjelp/introduksjonsstønad som hovedinntektskilde, %	34,1	29	41,0	40,9	35,4	37,8	45,3	46,0

Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten, kroner pr. mottaker:



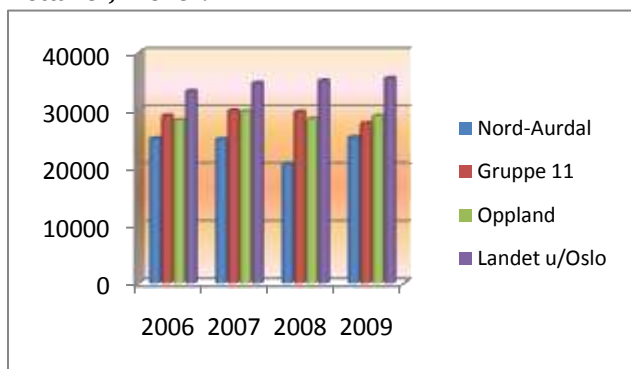
Samlede driftsutgifter til sosialtjenesten er høye sammenlignet med andre kommuner i gruppen, men ligger på linje med snittet i resten av landet.

Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker i kroner:



Årsaken til den høye totale driftsutgiften ligger hovedsaklig på lønn, da figuren nedenfor viser lave stønadsbeløp i forhold til andre kommuner.

Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker, kroner:

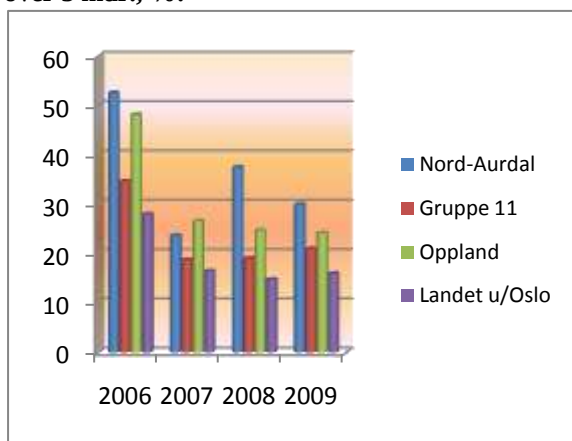


Figuren viser økte driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp i 2009, men Nord-Aurdal ligger fortsatt lavere enn sammenlignbare kommuner.

Barnevern:

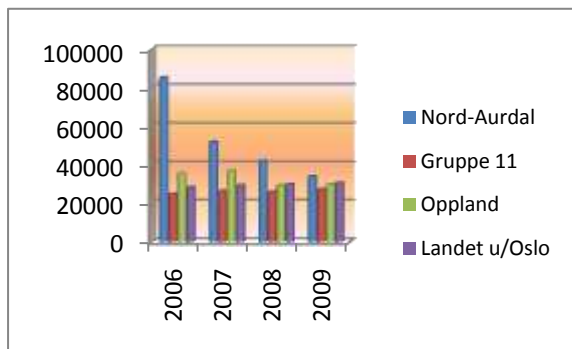
	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009*	gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet 2008	Landet 2009
Dekningsgrader:								
Barn med undersøkelse ift. Antall innbyggere 0-17 år, %	3,6	3,82*	3,4	3,9	3,1	3,4	3,0	3,2
Andel barn med barneverntiltak ift. Innb. 0-17 år, %	4,0	4,11*	4,7	5,1	4,3	4,5	4,0	4,2
Produktivitet:								
Brutto driftsutgifter pr. barn	26 590	33 899*	25 611	26 476	27 532	31 741	31 563	33 733
Barn m/undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	20,8	16,34*	23,0	23,9	19,7	19,0	19,5	16,2
Andel undersøkelser som fører til tiltak, %	42,5	48,65*	54,2	53,5	54,0	52,8	50,7	50,1
Brutto driftsutgifter pr. barn i opprinnelig familie	41 895	30 818*	25 787	27 172	29 196	29 805	29 790	30 557
Brutto driftsutgifter pr. barn utenfor opprinnelig familie	192.688	217.536*	224.631	243.387	239.613	246.525	228.073	249.157
Andel undersøkelser m/behandlingstid over 3 mndr., %	37,5	30,0*	19,1	21,0	24,7	24,2	14,8	16,0

Barnevern, Andel undersøkelser m/behandlingstid over 3 mdr., %:



Nord-Aurdal har en høy andel barnevernssaker med lang saksbehandlingstid. Situasjonen ble bedret betraktelig fra 2006 til 2007, men i 2008 ser vi igjen en økning. Figuren viser reduksjon i behandlingstiden i 2009.

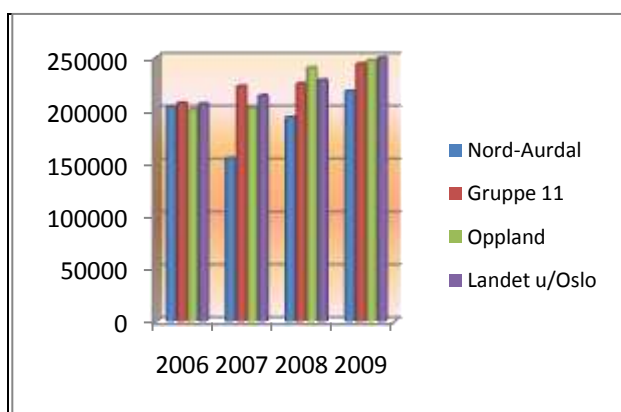
Brutto driftsutgifter pr. barn i opprinnelig familie, kroner:



Indikatoren viser utgifter ført på funksjon 251 – barneverntiltak i familien, delt på antall barn med tiltak i opprinnelig familie. Nord-Aurdal ligger høyere i utgiftsnivå enn andre kommuner. Først og fremst skyldes dette en bevisst holdning til å iverksette tiltak på et tidlig tidspunkt, og aktiv bruk av miljøarbeider i slike saker.

En må også være klar over at ved frivillig omsorgsovertakelse registreres tiltaket som tiltak i familien selv om barnet rent faktisk er plassert utenfor familien.

Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie, kroner:

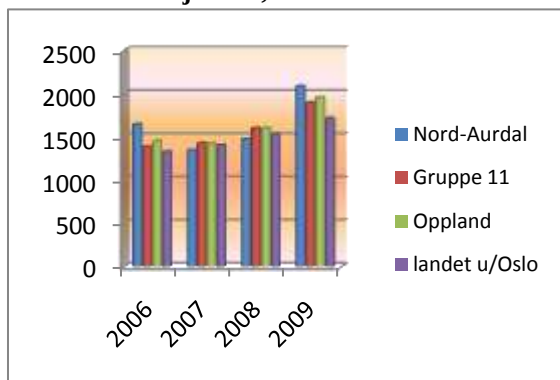


Når det gjelder utgifter pr. barn med tiltak utenfor opprinnelig familie, har Nord-Aurdal kommune en lavere enhetskostnad for 2007, 2008 og 2009 enn både gruppe 11, Opplandskommunene og gjennomsnittet for landet utenom Oslo.

Helsetjenester:

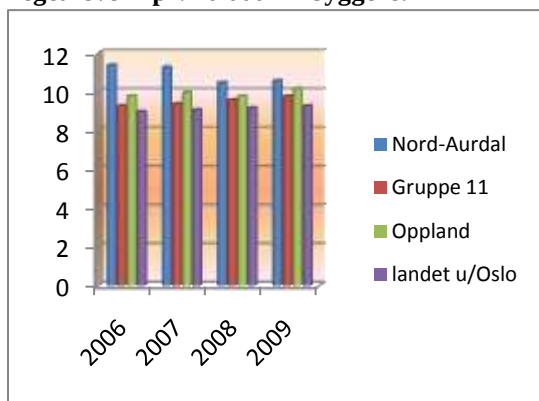
	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Prioritering:								
<i>Netto driftsutgifter pr. innbygger til kommunehelse, kroner</i>	1.473	2.086	1.601	1.894	1.602	1.953	1.533	1.715
Dekningsgrad:								
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere	10,5	10,6	9,6	9,8	9,8	10,2	9,2	9,3
Fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggere	9,7	10,6	9,3	9,0	10,6	10,3	8,8	8,3
Forebygging, helsestasjons- og skolehelse, årsverk i alt pr. 10 000 innbyggere 0 - 5 år	110,6	-	110,2	103,4	107,6	108,1	100,5	98,8
Fastlegeregisteret:								
Gjennomsnittlig listelengde, personer	839	-	1 789	-	1 512	-	1 536	-
Andel kvinnelige leger	50	-	50	-	36	-	42	-

Netto driftsutgifter pr. innbygger til kommunehelsetjeneste, kroner:



Nord-Aurdal kommune har høyere driftsutgifter til kommunehelsetjenesten enn gjennomsnittet for andre kommuner. Tallene for 2009 viser en sterk økning i netto driftsutgifter for Nord-Aurdal ifht kommunegruppen og landet. Kvaliteten på de innrapporterte tallene fra kommunen har ikke vært god nok, slik at statistikken er noe misvisende.

Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere:

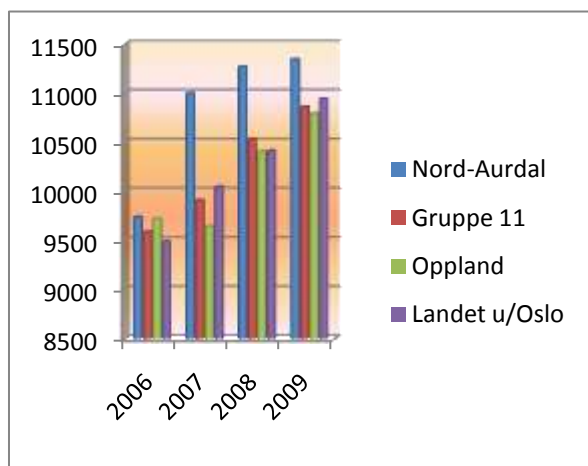


Legedekningen er god, men en må ta med i vurderingen at kommunehelsetjenesten betjener en større gruppe enn kommunens egne innbyggere.

Introduksjonsstønad:

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Dekningsgrad:								
Mottakere av introduksjonsstønad i % av antall innbyggere	0,31	0,42	0,31	0,35	0,30	0,35	0,21	0,25
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Samlet utbetaling til intr.stønad	1.803.128	2.144.377	2.330.476	2.782.302	1.892.938	2.419.714	2.478.094	3.021.618
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadmåned, kroner	11 270	11346	10 533	10 861	10 403	10 791	10 414	10 943

Introduksjonsstønad, gjennomsnittlig utbetaling i kroner pr. stønadmåned



Utbetalingssummen er lovregulert. Dersom elever ikke møter til undervisning, trekkes det i introduksjonsstønad. Nord-Aurdal kommune stiller strenge krav, og har lite fravær. Dermed blir utbetaling av introduksjonsstønad opp mot ordinær sats.

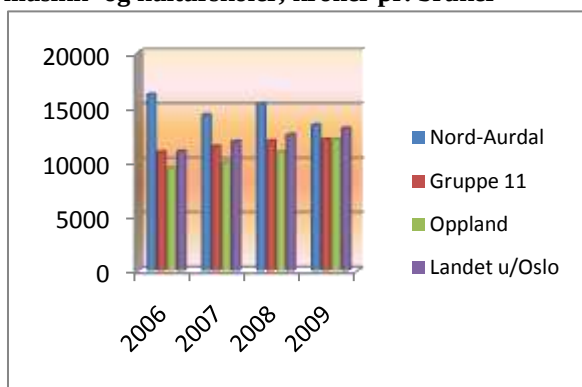
Voksenopplæring:

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Produktivitet/enhetskostnader:								
Brutto driftsutgifter til grunnskole-opplæring for voksne, kroner pr. deltaker	174.912	109.398	99.812	80.224	98.444	84.646	79.256	71.780

Kultur:

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Nto. Driftsutgifter bibliotek pr. innbygger	276	271	247	253	278	287	247	250
Utlån alle medier fra bibliotek pr. innbygger	5,3	5,0	4,9	5,0	4,9	4,9	5,3	5,4
Tilvekst alle medier i biblioteket per 1000 innbygger	395	215	292	327	299	309	266	264
Besøk i biblioteket per innbygger, personer	5,2	3,9	4,3	4,5	3,9	4,0	4,7	4,8
Antall innbyggere pr. årsverk bibliotek	2 337	2 324	2 854	2 715	2 762	2 228	2 728	2 766
Besøk pr. kinoforestilling	48,7	53,2	28,6	32,1	46,0	49,9	34,3	37,9
Netto driftsutgifter til kommunale kultur- og musikkskoler pr. innbygger 6 - 15 år	2 816	2 411	2 148	2 242	1 926	2 005	1 763	1 823
Korrigerte bto. Driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, pr. bruker	15.292	13.359	11.898	12.032	10.863	12.031	12.475	13.055

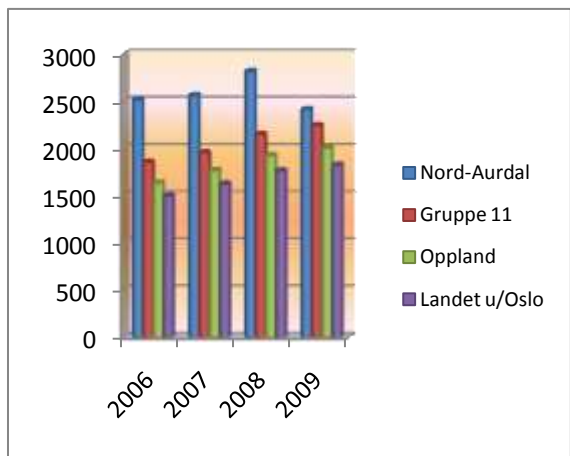
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, kroner pr. bruker



Denne indikatoren viser driftsutgifter til kommunens egen tjenesteproduksjon av kommunale musikk- og kulturskoler, minus avskrivninger og overføringer til andre kommuner (salg av tjenester til andre kommuner).

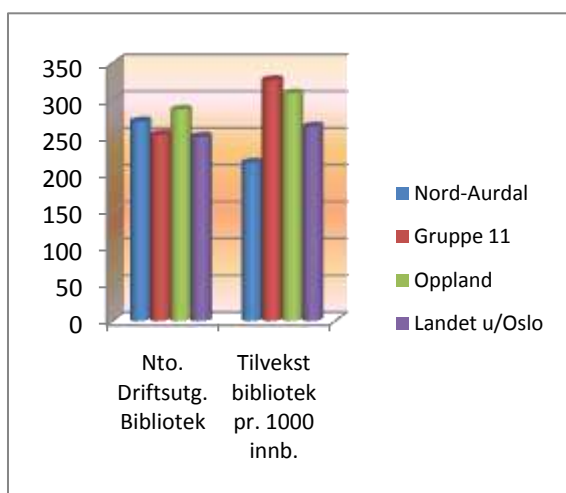
Nord-Aurdal sine utgifter per bruker ligger over utgiftsnivået hos andre kommuner.

Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, kroner pr. innbygger 6-15 år



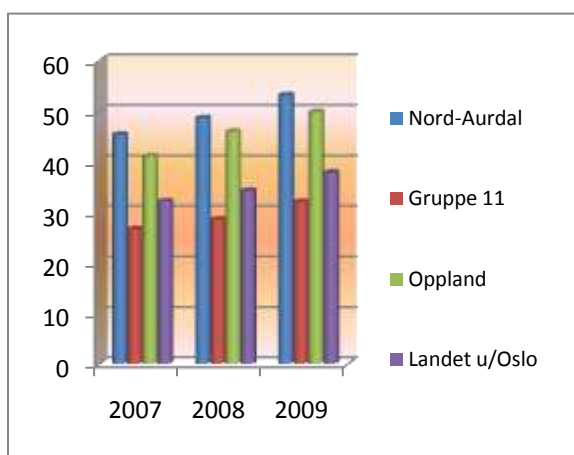
Også netto driftsutgifter (inntekter er fratrasket utgiftene) ligger høyt sammenlignet med andre.

Biblioteket, nto. driftsutgifter og tilvekst:



Driftsutgiftene til biblioteket er høyere enn kommunegruppen og landet, men er lavere enn snittet i Oppland. Figuren til venstre viser netto driftsutgifter og tilvekst.

Besøk pr. kinoforestilling:

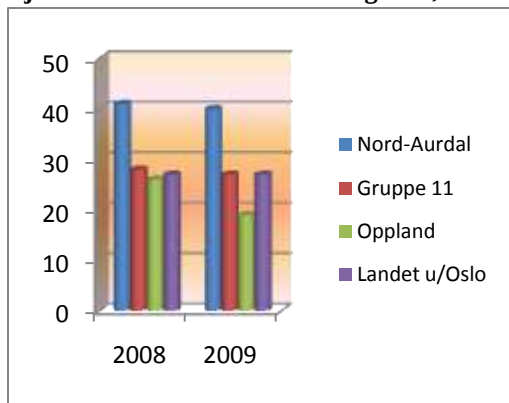


Kinoen har hatt et meget godt driftsår. Antall besøkende pr. forestilling har vært høyt, og har resultert i en netto inntekt for kinoen mot en budsjettert netto utgift, se område kultur.

Vann:

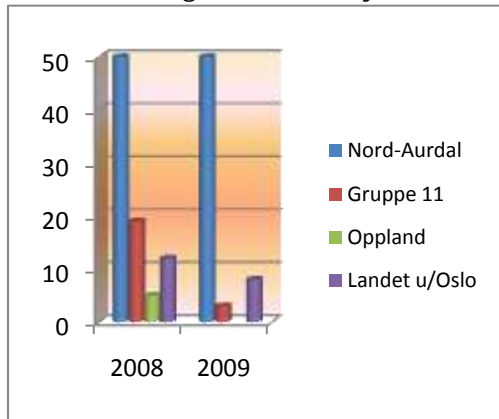
	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009*	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Dekningsgrad:								
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning, %	65,6	65,6*	65,9	72,9	66,4	59,6	81,1	85,6
Andel av husholdningsabonnentene som har installert vannmåler, %	100	100	36	37	41	41	27	26
Produktivitet/enhetskostnad								
Gebyrinntekter pr. innbygger, kroner	1 235	1301*	1 417	1310	1 478	1765	1 073	1113
Gebyrinntekter pr. m3 vannleveranse, kroner	6,62	-	6,53	5,45	8,48	11,16	6,12	8,83
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Beregnet gjennomsnittsalder for vannledningsnett med kjent alder, antall år	41	40*	28	27	26	19	27	27
Andel ledningsnett med ukjent alder, %	50	50	19	3	5	-	12	8
Beregnet vannlekkasje per meter ledning per år, kubikkmeter	50,3	-	4,9	8,1	4,1	2,6	5,4	4,2

Gjennomsnittsalder vannledningsnett, år:



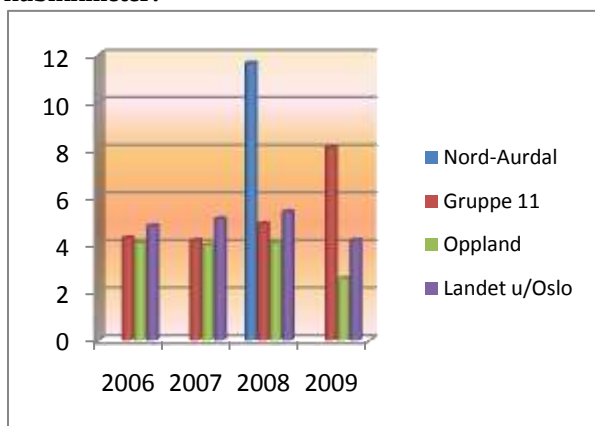
Vannledningsnettets har en høy gjennomsnittsalder.

Andel av ledningsnett med ukjent alder, %:



Kommunen har dessuten en høy andel ledningsnett med ukjent alder, men også for dette er gjennomsnittsalderen høy.

Beregnet vannlekkasje per meter ledning pr. år, kubikkmeter:

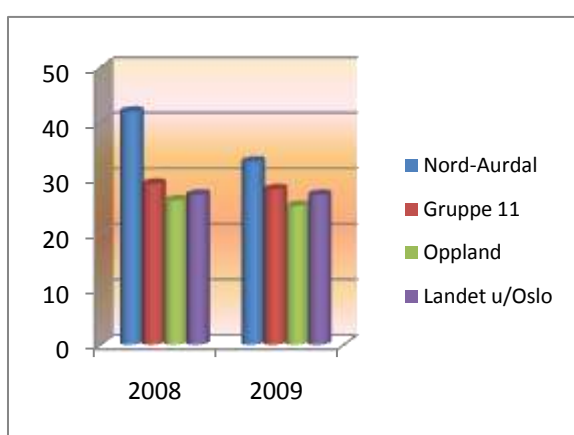


Tall for 2009 foreligger ikke fra Nord-Aurdal.

Avløp:

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
Dekningsgrad:								
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste, %	52,7	52,7*	74,6	76,1	73,4	68,5	82,8	83,8
Andel av husholdningsabonnentene på avløp som har installert vannmåler, %	100	100	38	37	42	41	27	26
Produktivitet/enhetskostnad								
Gebyrinntekter pr. innbygger, kroner	2 189	2 206*	1 586	1 656	2 184	2 318	1 256	1 315
Utdypende tjenesteindikatorer:								
Beregnet gjennomsnittsalder for spillvannsnett med kjent alder, antall år	42	33	29	28	26	25	27	27

Beregnet gjennomsnittsalder for spillvannsnett med kjent alder, år:

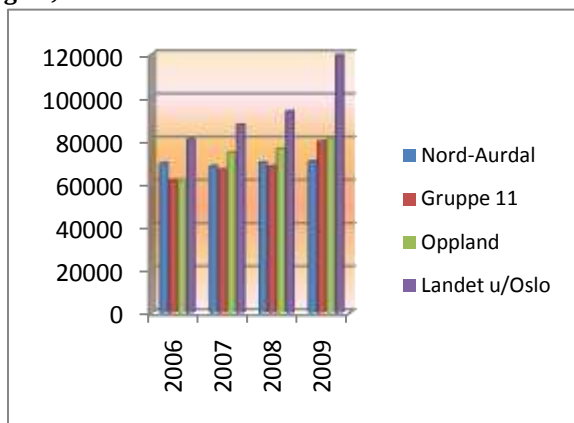


Situasjonen når det gjelder avløp er tilsvarende som for vannledningsnettet. Gjennomsnittsalderen på spillvannsnettet er høy, sammenlignet med både gruppe 11, Oppland og landet utenom Oslo.

Samferdsel:

	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
<i>Dekningsgrad:</i>								
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger, km	10,5	10,6	12,5	12,5	10,2	10,1	8,9	8,8
Gang- og sykkelvei i km som er kommunalt ansvar, pr. 10 000 innbyggere. Km	16	16	14	12	12	13	12	12
<i>Produktivitet:</i>								
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate, kroner	69.603	70.191	67.871	79.426	76.122	81.200	93.360	119.377

Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate, kroner:

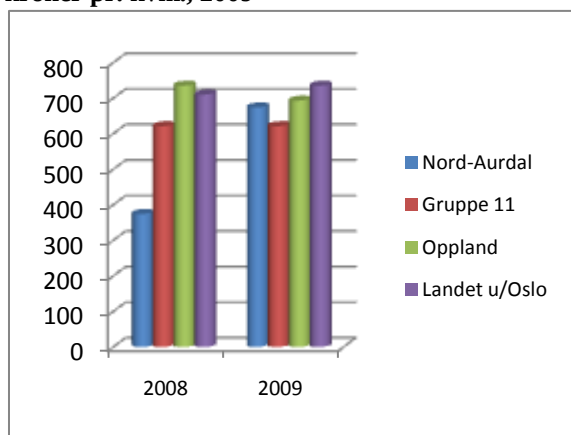


Kommunens utgifter til vedlikehold av vei har over tid vært lave.

Eiendomsforvaltning:

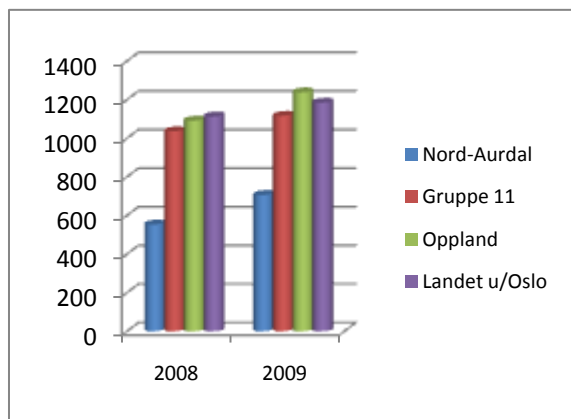
	Nord-Aurdal 2008	Nord-Aurdal 2009	Gruppe 11 2008	Gruppe 11 2009	Oppland 2008	Oppland 2009	Landet u/Oslo 2008	Landet u/Oslo 2009
<i>Dekningsgrader:</i>								
Samlet areal på formålsbyggene, kvm. pr. innbygger	9,3	5,6	5,4	5,2	5,2	5,0	4,6	4,7
Samlet areal på førskolelokaler i kvm. pr. innbygger	14,0	12,0	5,1	5,3	5,2	5,2	4,5	4,8
Samlet areal på skolelokaler i kvm. pr. innbygger 6-15 år	38,9	24,1	17,7	17,3	19,0	18,5	16,7	17,0
<i>Produktivitet:</i>								
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, kroner pr. kvm.	374	674	621	693	735	817	710	796
Korrigerte brutto driftsutgifter til førskolelokaler, kroner pr. kvm.	553	706	1 036	1116	1 091	1238	1 113	1184
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler, kroner pr. kvm.	352	603	685	741	779	840	756	818
Korrigerte brutto driftsutgifter til institusjonslokaler, kr pr. kvadratmeter	370	542	530	650	630	692	586	678
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale kulturbygg, kroner pr. kvadratmeter	800	524	336	580	505	560	371	491

Korrigerte brutto driftsutgifter kommunale bygg, kroner pr. kvm., 2009

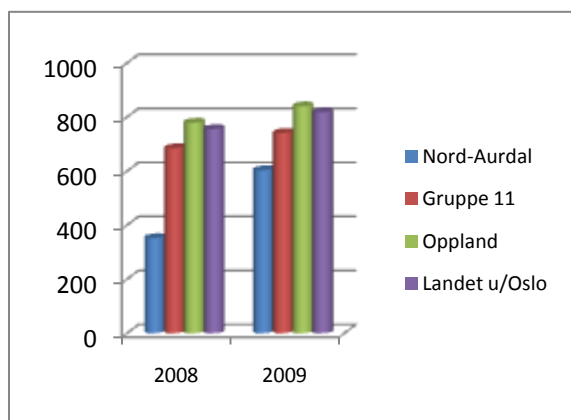


Figurene viser at Nord-Aurdal kommune har lavere driftsutgifter til kommunale bygg sammenlignet med andre kommuner, dette sier bla. noe om nivået på vedlikehold.

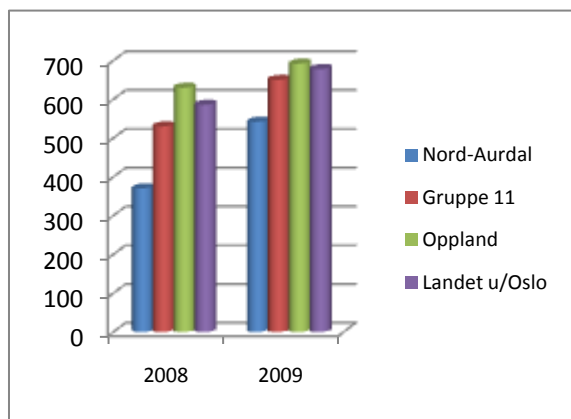
Korrigerte brutto driftsutgifter førskolelokaler, kroner pr. kvm



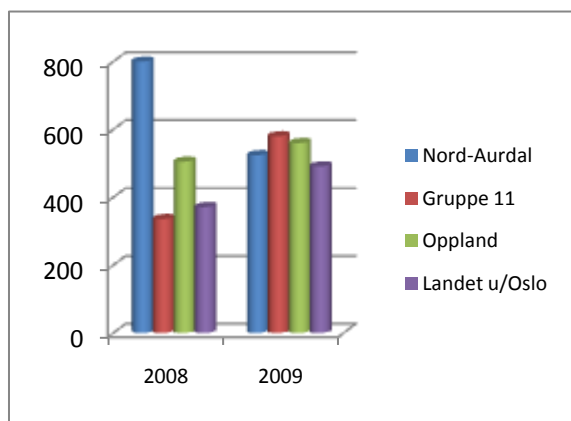
Korrigerte brutto driftsutgifter skolelokaler, kroner pr. kvm.



Korrigerte brutto driftsutgifter institusjonslokaler, kroner pr. kvm.



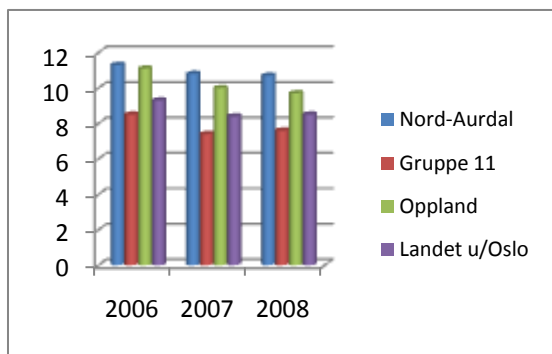
Korrigerte brutto driftsutgifter kommunale kulturbygg, kroner pr. kvm.



Brann- og ulykkesvern:

	Nord - Aurdal 2007	Nord - Aurdal 2008	Nord - Aurdal 2009 *	Grup pe 11 2007	Grup pe 11 2008	Grup pe 11 2009*	Oppla nd 2007	Oppla nd 2008	Oppla nd 2009*	Land et u/Osl o 2007	Land et u/Osl o 2008	Land et u/Osl o 2009 *
Prioritering:												
Netto driftsutgifter pr. innbygger, forebygging	75	60	94	41	54	55	24	38	15	31	40	39
Dekningsgrader:												
Andel piper feiet, %	94	-	-	57,8	-	-	79,2	-	-	51,6	-	-
Beredskap, behov:												
Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere	0,9	1,4	-	0,6	0,7	-	0,8	0,8	-	0,6	0,6	-
Antall utrykninger pr. 1000 innbyggere (branner og andre utrykninger)	10,8	10,7	-	7,4	7,6	-	10,0	9,7	-	8,4	8,5	-

Antall utrykninger pr. 1 000 innbyggere:



Det foreligger ikke tall for 2009.